

**Organisme Autònom Local
Museus i Arxiu Històric de
Sabadell**

Memòria de l'any 2011

PRESENTACIÓ	3
CAPÍTOL I. GOVERN I DIRECCIÓ	4
1. CONSELL RECTOR	4
2. RECURSOS HUMANS	8
2.1 Personal	8
2.2 Organigrama a 31 de desembre	10
2.3 Formació d'estudiants i pràctiques acadèmiques	12
2.4 Formació, participació i dòcencia	13
3. RECURSOS MATERIALS, EQUIPAMENTS i INFRAESTRUCTURA	20
4. RECURSOS ECONÒMICS I LIQUIDACIÓ DEL PRESSUPOST	22
4.1 Romanent líquid de tresoreria	22
4.1 Subvencions i patrocinis	23
CAPÍTOL II. ELS FONS	24
1. EL FONS DE L'ARXIU HISTÒRIC	24
1.1 Objectius	24
1.2 Actuacions	24
2. EL FONS DELS MUSEUS MUNICIPALS DE SABADELL	40
2.1 Objectius	40
2.2 Actuacions	42
CAPÍTOL III. LA RECERCA	74
1. LA RECERCA ALS MUSEUS MUNICIPALS DE SABADELL	74
1.1 Objectius	74
1.2 Actuacions	74
CAPÍTOL IV. LA DIFUSIÓ	85
1. DIFUSIÓ DES DE L'ARXIU HISTÒRIC	85
1.1 Objectius	85
1.2 Actuacions	85
2. DIFUSIÓ DES DELS MUSEUS MUNICIPALS	102
2.1 Objectius	102
2.2 Actuacions	104
CAPÍTOL V. ANNEXOS	151

PRESENTACIÓ

Teniu a les mans la memòria de l'Organisme Autònom Local Museus i Arxiu Històric de Sabadell, document que reflexa el nivell d'activitat de l'organisme, les línies de treball impulsades i els resultats aconseguits.

El pla de treball del 2011 plantejava una sèrie de reptes i objectius que s'han aconseguit en molt bona part. Sempre amb la missió de treballar per la preservació, la difusió i ampliació del nostre patrimoni, com element fonamental de la identitat col·lectiva com a ciutat i com a societat

CAPÍTOL I. GOVERN I DIRECCIÓ

1. CONSELL RECTOR

ÒRGANS DE GOVERN

El Consell Rector assumeix el govern i la gestió superior de l'organisme autònom i està integrat per membres amb veu i vot, així com d'altres amb veu però sense vot.

Els membres amb veu i vot són el president; el vice-president i els vocals designats pel Ple de l'Ajuntament de Sabadell que seran un regidor/a de la corporació en representació de cada grup municipal; representants d'institucions i/o entitats públiques o privades, així com persones a títol individual que hagin destacat en activitats i actuacions relacionades amb les finalitats pròpies de l'Organisme.

Els membres amb veu i sense vot són la gerent de l'organisme, els directors dels museus i arxiu, així com el secretari i l'interventor de l'organisme.

- President:
  - Sr. Lluís Monge Presència, regidor de l'Ajuntament de Sabadell, fins el 27 de juny.
  - Sr. Juan Carlos Sánchez Salinas, regidor de l'Ajuntament de Sabadell, des del 28 de juny.

- Vice-president:
  - Sr. Joan Manau Valor, regidor de l'Ajuntament de Sabadell, fins el 27 de juny.
  - Sr. Joaquim Carné Jordana, regidor de l'Ajuntament de Sabadell, des del 28 de juny.

▪ Vocals:

1. En representació dels grups municipals:

1.1 Grup Municipal Socialista

- Sra. Montserrat Capdevila Tatché, regidora de l'Ajuntament de Sabadell i suplent la Sra. Concepción Manzano Zambudio, regidora de l'Ajuntament de Sabadell. Fins la reunió del 27 d'abril
- Sr. Lluís Monge Presència, regidor de l'Ajuntament de Sabadell i suplent el Sr. Joan Manau Valor, regidor de l'Ajuntament de Sabadell. Des de la reunió del 25 de juliol.

1.2 Grup Municipal de Convergència i Unió

- Sr. Antoni Font Renom, regidor de l'Ajuntament de Sabadell i suplent el Sr. José Beltran Taixà, regidor de l'Ajuntament de Sabadell. Fins la reunió del 27 d'abril.
- Sr. Antoni Font Renom, regidor de l'Ajuntament de Sabadell i suplent el Sr. José Beltran Taixà, regidor de l'Ajuntament de Sabadell. Des de la reunió del 25 de juliol.
- Sr. Carles Rossinyol Vidal, regidor de l'Ajuntament de Sabadell i suplent la Sra. Rosa Roig Vidal. Des de la reunió del 24 de novembre.

1.3 Grup Municipal del Partido Popular

- Sra. Patricia Martínez Ruiz, regidora de l'Ajuntament de Sabadell i suplent el Sr. Jordi Soriano José, regidor de l'Ajuntament de Sabadell. Fins la reunió del 27 d'abril.
- Sr. Antonio Vega Reina, regidor de l'Ajuntament de Sabadell i suplent la Sra. Nicole Pans Bremer, regidora de l'Ajuntament de Sabadell. Des de la reunió del 25 de juliol.

1.4 Grup Municipal d'Entesa per Sabadell (ES-CAV)

- Sra. Virgínia Domínguez Álvarez, regidora de l'Ajuntament de Sabadell i suplent el Sr. Isidre Soler Clarena, regidor de l'Ajuntament de Sabadell. Fins la reunió del 27 d'abril.
- Sra. Virgínia Domínguez Álvarez, regidora de l'Ajuntament de Sabadell i suplent: Sr. Juli Moltó Sierra, regidor de l'Ajuntament de Sabadell. Des de la reunió del 25 de juliol.

- 1.5 Iniciativa per Catalunya Verds-EUA
  - Sr. Juan Miquel Mena Arca, regidor de l'Ajuntament de Sabadell i suplent la Sra. Maria Carmen Garcia Suárez, regidora de l'Ajuntament de Sabadell. Fins la reunió del 27 d'abril.
- 1.6 Grup Municipal d'Iniciativa per Catalunya Verds-Entesa
  - Sra. Carme Garcia Suárez, regidora de l'Ajuntament de Sabadell i suplent el Sr. Carles Marlés Tortosa. Des de la reunió del 24 de novembre.
- 1.7 Grup Municipal d'Esquerra Unida i Alternativa (EuiA)
  - Sr. Juan Miguel Mena Arca, regidor de l'Ajuntament de Sabadell i suplent la Sra. Maria Sol Martínez Torres. Des de la reunió del 24 de novembre.
- 1.8 Grup Municipal d'Esquerra
  - Sr. Magí Rovira Font, regidor de l'Ajuntament de Sabadell. Fins la reunió del 27 d'abril.
2. Representants d'institucions i/o entitats públiques o privades
  - 2.1 Acadèmia de Belles Arts
    - Sr. Ricard Calvo Duran i suplent la Sra. Montserrat Senserrich Comajuncosa.
  - 2.2 Caixa d'Estalvis de Sabadell- UNNIM
    - Sr. Salvador Fité Borguñó i suplent el Sr. Fermí Pons-Pons. Fins la reunió del 27 d'abril.
    - Sr. Salvador FITÉ BORGUÑÓ i suplent el Sr. Joan Carles Sunyer. Des de la reunió del 24 de novembre.
  - 2.3 Col·legi Notarial de Catalunya
    - Sr. Javier Micó Giner, representant del Col·legi Notarial de Catalunya i suplent el Sr. Joan Bosch Boada. Fins la reunió del 27 d'abril.
    - Sr. Joan Bosch Boada, representant del Col·legi Notarial de Catalunya i suplent la Sra. Marta Navarro Redondo. Des de la reunió del 24 de novembre.

2.4 Delegació del Vallès del Col·legi d'Enginyers Industrials de Catalunya

- Sr. Rafael Izard Badia, representant de la Delegació del Vallès del Col·legi d'Enginyers Industrials de Catalunya i suplent el Sr. Joan Vega Castellví

2.5 Fundació Bosch i Cardellach.

- Sr. Ramon ten Carné, representant de la Fundació Bosch i Cardellach.
- Sra. Àngels Casanovas Romeu, suplent. Des de la reunió del 24 de novembre.

2.6 Fundació La Mirada

- Sr. Miquel Bach Nuñez i suplent la Sra. Mercè Mompel Soler. Fins la reunió del 27 d'abril.
- Sr. Miquel Bach Nuñez i suplent el Sr. Joaquim Góngora García, suplent. Des de la reunió del 24 de novembre.

2.7 Gremi de Fabricants de Sabadell

- Sr. Joan Gorina Vanrell, representant del Gremi de Fabricants de Sabadell i suplent la Sra. Elena Díaz Pérez.

2.8 Subdirecció General d'Arxius del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya

- Sr. Enric Cobo Barri.

2.9 Unió Excursionista de Sabadell

- Sr. Josep Maria Massagué Torner.

3. A títol individual

- Sr. Simón Saura Conesa
- Sr. Oriol Civil Desveus

▪ Gerent:

- Sra. Eva Vilarrubí Màrmol, gerent de l'Organisme Autònom i cap del Servei del Departament de Cultura de l'Ajuntament de Sabadell. Fins el 28 de juliol.
- Sra. Anna Mimó Gol, gerent de l'Organisme Autònom i cap de secció d'administració del Departament de Cultura de l'Ajuntament de Sabadell, del 29 de juliol al 2 de desembre.

- Sra. Maria Vilasó Fariña, gerent de l'Organisme Autònom i Cap del Servei del Departament de Cultura de l'Ajuntament de Sabadell, des del 3 de desembre.
- Director/a:
  - Sr. Joan Comasòlivas Font, director de l'Arxiu Històric de Sabadell
  - Sra. Engràcia Torrella Suñé, directora del Museu d'Art i Museu d'Història de Sabadell.
- Secretaria delegada:

Sr. Josep Manel Colell Voltas
- Intervenció:

Sra. Ramona Sagués López, interventora delegada fins el 3 d'octubre.
Sr. Joan Romagosa Rebulà, des del 4 d'octubre.

Els estatuts de l'organisme autònom estableixen que el Consell es reunirà dues vegades a l'any amb caràcter ordinari, i amb caràcter extraordinari sempre que el president ho consideri necessari, a iniciativa pròpia o a sol·licitud de la quarta part dels membres. Durant l'any 2011 el Consell rector s'ha reunit en quatre ocasions: el 23 de febrer; el 27 d'abril; el 25 de juliol i el 24 de novembre.

2. RECURSOS HUMANS

2.1 Personal

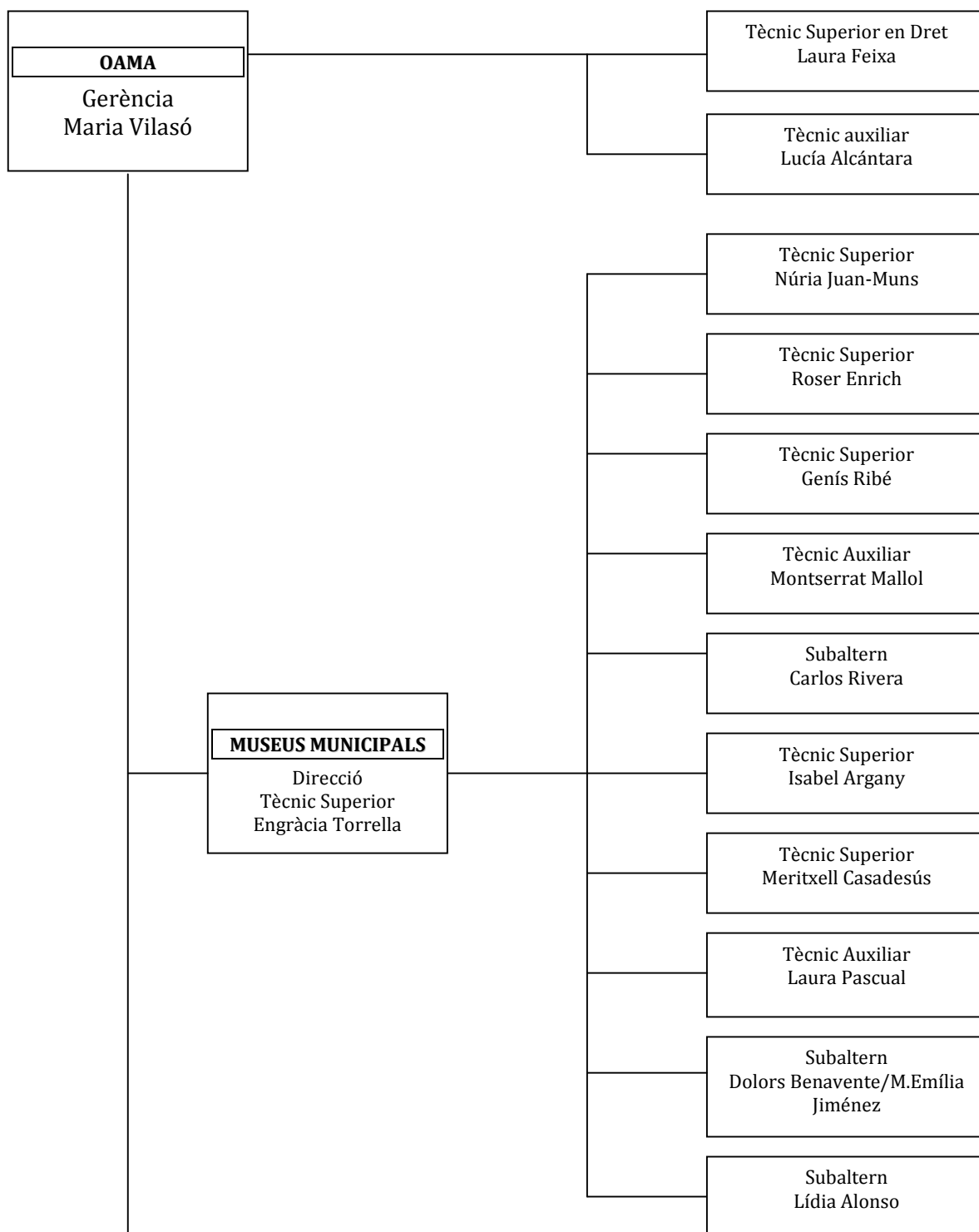
Durant l'any 2011 el personal que presta els seus serveis a l'Organisme Autònom Local Museus i Arxiu Històric de Sabadell, ha estat:

- Eva Vilarrubí Màrmol, gerent de l'OAMA fins el 28 de juliol
- Anna Mimó Gol, gerent de l'OAMA a partir del 29 de juliol fins el 2 de desembre
- Maria Vilasó Fariña, gerent de l'OAMA a partir del 03 de desembre
- Laura Feixa Ibáñez, tècnica superior
- Ana Maria Soto López, tècnica auxiliar fins el 20 de juliol
- Lucía Alcántara Santana, tècnica auxiliar a partir del 21 de juliol
- Engràcia Torrella i Suñé, tècnica superior i directora dels Museus Municipals
- Isabel Argany Comas, tècnica superior dels Museus
- Meritxell Casadesús Insa, tècnica superior dels Museus
- Roser Enrich Gregori, tècnica superior dels Museus
- Núria Juan-Muns Plans, tècnica superior dels Museus
- Genís Ribé Monge, tècnic superior dels Museus
- Montserrat Mallol Garcia, tècnica auxiliar dels Museus

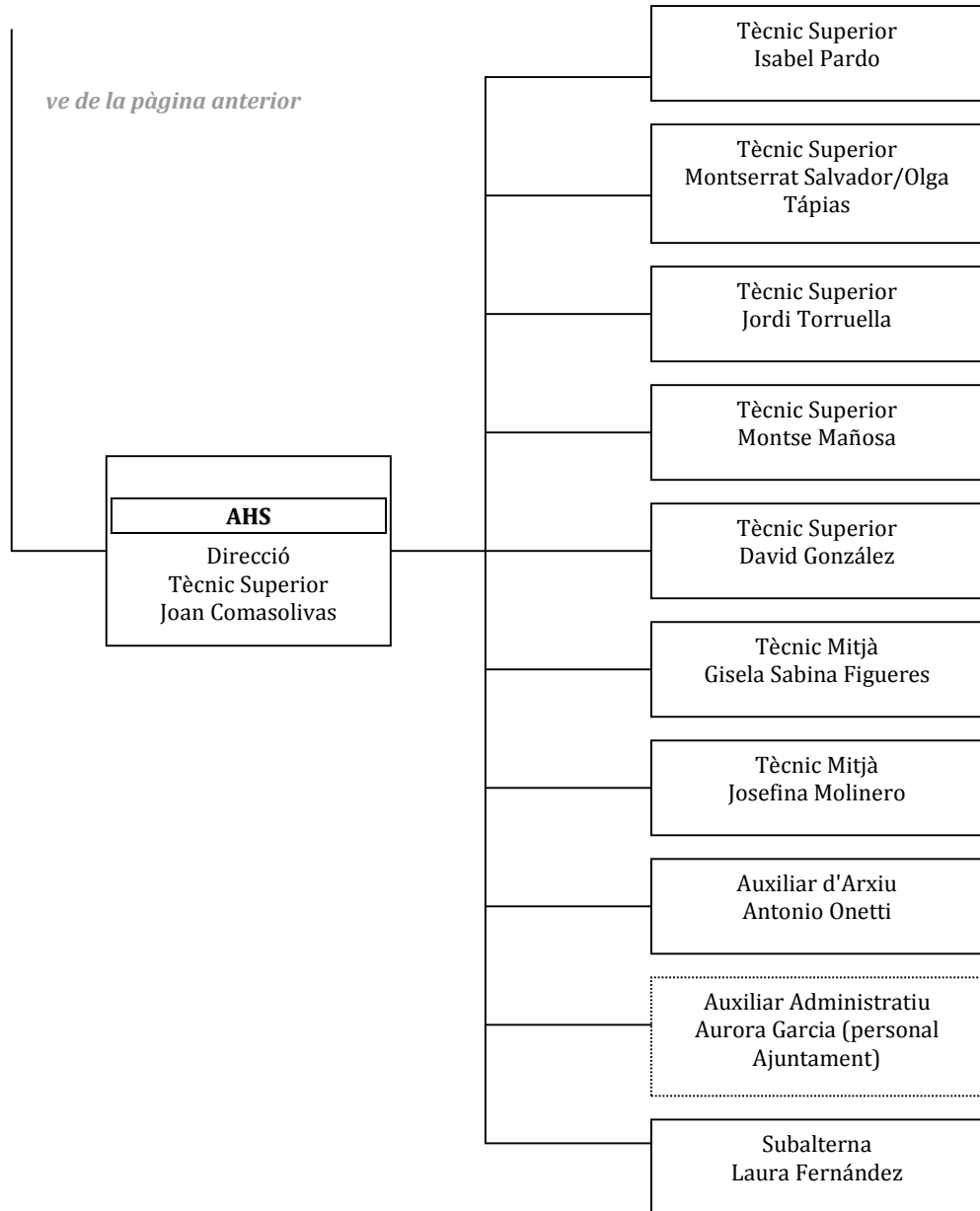

- Laura Pascual Pascuas, tècnica auxiliar dels Museus
- Dolores Benavente López, subaltern dels Museus, en situació de jubilació parcial.
- Maria Emília Jiménez Vílchez, subaltern a temps parcial, amb contracte laboral de relleu de la Sra. Benavente.
- Ma Rosa Garcia Martínez, subaltern a temps parcial fins el dia 13 de juliol
- Lúdia Alonso González, subaltern a temps parcial a partir del dia 14 de juliol
- René Piña Márquez, subaltern dels Museus del 8 al 29 de gener, en substitució de la Sra. Maria Emília Jiménez Vílchez
- Josep Oliva Garcia, subaltern dels Museus fins el 13 de juliol
- Carlos Rivera Romero, subaltern dels Museus a partir del 14 de juliol
- René Piña Márquez, subaltern dels Museus de l'1 al 7 de gener, en substitució del Sr. Josep Oliva Garcia
- Joan Comasòlivas Font, arxiver i director de l'Arxiu Històric
- Gisela Figueras Cifuentes, bibliotecària
- David González Ruiz, tècnic superior d'arxius
- Montserrat Mañosa Rifé, arxivera
- Josefina Molinero Ruiz, bibliotecària
- Antonio Onetti Vera, auxiliar d'arxiu
- Isabel Pardo Navarro, arxivera
- Montserrat Salvador Padrosa, arxivera, en situació de jubilació parcial a partir del 8 d'agost
- Olga Tàpias Sánchez, Tècnica superior d'Arxiu, amb contracte laboral de relleu de la Sra. Salvador, a partir del 8 d'agost.
- Aurora Garcia Frey, auxiliar administrativa adscrita al Departament de Cultura de l'Ajuntament de Sabadell
- Luisa Rus Luque, operària del Servei de Neteja de l'Ajuntament de Sabadell
- Jordi Torruella i Llopart, arxiver
- Laura Fernández Martín, subaltern de l'Arxiu

2.2 Organigrama a 31 de desembre

ve de la pàgina anterior

2.3 Formació d'estudiants i pràctiques acadèmiques

2.3.1 Arxiu Històric

Laura Marín i Scheherezade Bermejo finalitzen la seva activitat com a becàries de la X convocatòria de Beques de perfeccionament professional Guillem Mateu i Domingo (convocatòria any 2010).

S'adjudica a Joan Reglà Pubill la XI convocatòria de Beques de perfeccionament professional Guillem Mateu i Domingo, amb una dotació de 7.000€.

2.3.2 Museus Municipals de Sabadell

En el marc del Conveni de Col·laboració existent entre l'OAMA i la UAB que regula la realització de pràctiques d'alumnes al Museu a canvi de la obtenció de crèdits:

Elisabet Ferrer González , entre el 8 d'abril i el 6 de maig realitzà pràctiques de l'assignatura Pràctiques d' Arqueologia i Museologia del Departament de Ciències de l'Antiguitat, un total de 90 hores

Marta Moreno, entre el 8 d'abril i el 6 de maig realitzà pràctiques de l'assignatura *Pràctiques de Museologia* del departament d'Art i Musicologia , un total de 60 hores

Col·lecció d'art

Gabriela Galileo i Cintia del Pozo Fernández, a través d'un conveni de col·laboració per a la formació pràctica amb l'Escola Superior de Conservació i Restauració de Béns Mobles de la Generalitat de Catalunya, han realitzat pràctiques diàries de conservació preventiva del 8 a l'11 de març de 2011.

A banda de la tutorització del personal tècnic del Museu d'Art, s'ha comptat amb l'ajuda de la restauradora Conxa Armengol, de l'empresa El Taller. La seva feina ha consistit en garantir que els procediments i materials emprats fossin adients per a la conservació preventiva de les obres.

Les pràctiques han consistit en la revisió i neteja de més d'una seixantena d'obres conservades en la reserva del Museu d'Art. Les tasques s'han assignat en funció de la seva formació acadèmica en l'especialitat de pintura i han contemplat feines com ara neteja superficial, marcatge, diagnòsi del seu estat de conservació o fotografia. A més, han revisat l'estat de conservació i presentació de les obres de l'exposició permanent i han col·laborat en la neteja interior de vitrines i recol·locació de les obres exposades. També han iniciat el desemmarcament de dibuixos de Lluís Bagaria i la nova ubicació en planera.

Aquesta proposta de col·laboració amb la tutela d'alumnes en pràctiques amb l'Escola Superior de Conservació i Restauració de Béns Mobles es va iniciar el curs 2009-2010 i es valora com una magnífica oportunitat per millorar l'estat de conservació de les obres i els objectes conservats a les col·leccions i, alhora, contribuir a la formació d'aquests futurs especialistes.

2.4 Formació, participació i dòcencia

2.4.1 Formació

Curs Peritatge i valoració d'objectes museístics

Organització: Diputació de Barcelona.

Lloc i dates: Centre d'Estudis i Recursos Culturals, 31 de gener, 7, 14 i 21 de febrer

Assistent: Meritxell Casadesús

Seminaris Switchers" & "iPhoto"

Organització: Apple Centre

Lloc i dates: Barcelona, 12 i 19 de març

Assistents: David González Ruiz

Curs de Règim jurídic de les Administracions públiques

Organització: Ajuntament de Sabadell

Lloc i dates: Casal Pere Quart; 26 d'abril i 3,10,17 i 24 de maig

Assistent: Engràcia Torrella

Curs Les tecnologies d'aprenentatge aplicades al programa ciutat i escola. Les webquest i altres propostes didàctiques

Organització: Departament d'Educació de l'Ajuntament de Sabadell

Curs de 16 hores presencials, més 4 hores no presencials.

Dates: els dies 27 d'abril, 4, 11, 18, 25 de maig i 1, 8 i 15 juny de 9 a 11h:

Assistent: Núria Juan-Muns

Curs de gestió pressupostària

Organització: Ajuntament de Sabadell

Lloc i dates: Alfons XIII, 47; 28 d'abril i 3, 5 i 10 de maig

Assistents: Laura Pascual, Montserrat Mallol i Aurora García

XIII Congrés d'arxivística de Catalunya. Arxivers, ens reinventem?

Organització: Associació d'Arxivers – Gestors de Documents de Catalunya.

Lloc i dates : Lloret de Mar, 5, 6 i 7 de maig de 2011.

Assistent: Joan Comasòlivas

Sessió específica sobre l'adequació a l'administració electrònica

Organització: Ajuntament de Sabadell

Lloc i dates: Casal Pere Quart; 11 de maig

Assistents: Jordi Torruella, Joan Comasòlivas, Laura Feixa, Montserrat Mañosa, Aurora García i Montserrat Salvador

Curs La fotografia digital als arxius municipals

Organització: Diputació de Barcelona

Lloc i dates :Barcelona, 1a. edició: 2, 9 i 16 de juny ; 2a. edició: 3,10 i 17 de novembre

Assistents: David González, Isabel Pardo

Taula Rodona. Què fem amb el Patrimoni fotogràfic de Catalunya?

Col·legi de Periodistes de Catalunya, Universitat de Barcelona

Barcelona, 23 de juny de 2011, a la seu del CPB.

Assistents: David González, Isabel Pardo

Curs d'habilitats directives. Rol del comandament intermedi

(1ª edició):

Organització: Diputació de Barcelona

Lloc i dates :Barcelona, 27 de juny al 4 de juliol

Assistent: Joan Comasòlivas

(2ª edició):

Organització: Ajuntament de Sabadell

Lloc i dates: Casal Pere Quart, 9, 14, 16 de novembre

Assistents: Engràcia Torrella i Laura Feixa

Curs propietat intel·lectual

Organització: Diputació de Barcelona

Lloc i dates: Recinte Escola Industrial, C/ Urgell, 187, Edifici del Vagó - Aula 1B; 28 i 30 de juny i 5 i 7 de juliol

Assistents: Engràcia Torrella, Gisela Figueras, Montse Mañosa i Laura Feixa

Curs treball en equip per subalterns / oficis

Organització: Ajuntament de Sabadell

Lloc i dates: Alfons XIII, 47; 13, 15, 20 i 22 de setembre

Assistents: Laura Fernández

Taller d'excel estadístic (2ª edició)

Organització: Ajuntament de Sabadell

Lloc i dates: Aules de BP System, C/Sallarès i Pla, 61; 14, 16, 19 i 21 de setembre

Assistents: Laura Pascual

Curs de contractació en el sector públic (2ª edició)

Organització: Ajuntament de Sabadell

Lloc i dates: Alfons XIII, 47; 16, 23 i 30 de setembre i 7 d'octubre

Assistents: Laura Feixa i Montse Mallol

Curs de treball en equip per a tècnics

Organització: Ajuntament de Sabadell

Lloc i dates: Casal Pere Quart; 20, 22, 27 i 29 de setembre

Assistents: Olga Tàpies i Josefina Molinero

Curs d'atenció telefònica i comunicació per a subalterns

Organització: Ajuntament de Sabadell
Lloc i dates: Alfons XIII, 47; 22 i 29 de setembre, 5 i 13 d'octubre
Assistents: Carlos Rivera, Lidia Alonso i Emilia Jiménez

Taller d'aspectes puntuals de la llengua
Organització: Ajuntament de Sabadell
Lloc i dates: Alfons XIII, 47; 26 i 28 de setembre; 3 i 5 d'octubre
Assistents: Lucía Alcántara, Laura Fernández i Isabel Pardo

Taller La gestió documental com a resposta al repte de la Llei 11/200
Lloc i dates: Localret, Barcelona., 27 de setembre
Assistent: Isabel Pardo

Curs de planificació i organització personal del treball per caps de secció
Organització: Ajuntament de Sabadell
Lloc i dates: Casal Pere Quart; 28 de setembre, 3 i 5 d'octubre
Assistent: Joan Comasòlivas

Curs sobre Procediment administratiu
Organització: Federació de Municipis de Catalunya
Lloc i dates: Barcelona, octubre a desembre
Assistent: Olga Tàpias

Focus grup sobre la Igualtat a l'Ajuntament
Organització: Ajuntament de Sabadell
Lloc i dates; Alfons XIII, 47; 6 d'octubre
Assistents: Laura Fernández i Gisela Figueras

Museus i Voluntariat. XXIV Jornada de la Xarxa de Museus Locals
Organització: Diputació de Barcelona
Lloc i dates: Museu de Badalona, 18 octubre
Assistents: Engràcia Torrella i Genís Ribé

Jornada sobre la fotografia a Museus i Arxiu
Organització: Museu Marítim de Barcelona
Lloc i dates: Museu Marítim de Barcelona 25 d'octubre
Assistent: Laura Feixa

Sessió de recursos lingüístics en xarxa
Organització: Ajuntament de Sabadell
Lloc i dates: C/Sallarès i Pla, 61; 26 d'octubre
Assistents: Isabel Pardo, Joan Comasòlivas, Gisela Figueras

Pràctiques artístiques i participació ciutadana als municipis
Organització: ODA
Lloc i dates: Pati Manning, 27 octubre
Assistents: Engràcia Torrella

Jornades Innova.doc 2011. La família de normes ISO 30300: noves oportunitats professionals.

Organització: Escola d'Administració Pública de Catalunya, Subdirecció d'Arxius i Museus de la Generalitat de Catalunya.

Lloc i dates: Institut Nacional d'Educació Física de Catalunya, Barcelona. 28 d'octubre

Assistents: Joan Comasòlivas, Montserrat Salvador, Olga Tàpias, David González, Montse Mañosa.

Curs d'excel bàsic (2ª edició)

Organització: Ajuntament de Sabadell

Lloc i dates: C/Sallarès i Pla, 61; 31 d'octubre; 2, 4, 9 i 11 de novembre

Assistents: Laura Fernández

Curs de tractament de situacions difícils en l'atenció a la ciutadania (administratiu)

Organització: Ajuntament de Sabadell

Lloc i dates: Casal Pere Quart; 2, 9, 16 i 23 de novembre

Assistent: Aurora García

Curs La gestió digital d'expedients

Organització: Federació de Municipis de Catalunya.

Lloc i dates: Federació de Municipis de Catalunya, 3, 10, 17 i 24 de novembre

Assistent: Olga Tàpias

Curs utilitza Facebook i Twitter de forma eficaç

Organització: Torre Jussana

Lloc i dates :Barcelona, 7,9, 14, 16, 21 de novembre

Assistent: David González

Curs Redacció de documents administratiu

Organització: Diputació de Barcelona

Lloc i dates :Sabadell, del 8 al 15 de novembre de 2011

Assistent: Aurora Garcia

Curs Gestió emocional en l'atenció directa a la ciutadania

Organització: Diputació de Barcelona

Lloc i dates :Sabadell (Casal Pere Quart), del 14 al 23 de novembre (16 hores)

Assistent: Montse Mañosa

Conferència: *Research services at the Motion Picture, Video and Recorded Sound Division of the National Archives and Records Administration (NARA): enhancing access and outreach*, a càrrec de Carol Swain.

Organització: Facultat de Biblioteconomia i Documentació. Universitat de Barcelona

Lloc i dates :Barcelona, 15 de novembre.

Assistents: David González, Isabel Pardo

Curs de tractament de situacions difícils en l'atenció a la ciutadania (tècnics i tècniques)

Organització: Ajuntament de Sabadell

Lloc i dates: Casal Pere Quart; 15, 17, 22 i 24 de novembre

Assistent: Montse Mañosa

IV Jornades d'Història de la Premsa

Organització: Universitat de Barcelona

Lloc i dates :Barcelona, 17 i 18 de novembre

Assistent: Gisela Figueras

Workshop Europeaana, agregació de continguts i Linked Data pel patrimoni cultural

Organització: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i Fundació i2cat

Lloc i dates: Citolab (Cornellà), 22 de novembre

Assistent: Meritxell Casadesús

Jornada Europeana, agregació de continguts i Linked Data pel Patrimoni Cultural

Organització: i2Cat Fundació i Generalitat de Catalunya

Lloc i dates :Cornellà de Llobregat 22 de novembre

Assistent: Josefina Molinero

Curs de planificació i organització personal del treball (subalterns)

Organització: Ajuntament de Sabadell

Lloc i dates: c/ de les Paus, 61; 23, 25 i 30 de novembre; 2 de desembre

Assistent: Laura Fernández

Curs Redacció d'informes en l'àmbit de serveis a la comunitat

Organització: Diputació de Barcelona

Lloc i dates: Edifici Vagó de l'Escola Industrial de Barcelona, 28 de novembre i 1 i 5 de desembre

Assistents: Engràcia Torrella i Meritxell Casadesús

Curs de planificació i organització personal del treball (auxiliars)

Organització: Ajuntament de Sabadell

Lloc i dates: Casal Pere Quart; 12, 14, 19 i 21 de desembre

Assistent: Lucía Alcántara

Jornada de prevención del accidente laboral de tráfico

Organització: Fremap

Lloc i dates: Escola del treball de Barcelona, c/ Comte d'Urgell, 187; 14 de desembre

Assistent: Laura Feixa

Curs on line *Capacitación para el desempeño de funciones de nivel básico prevención de riesgos laborales* (30 hores)

Assistents :Roser Enrich i Laura Feixa

2.4.2 Participació i docència

David González Ruiz i Isabel Pardo Navarro formen part del grup de treball d'Arxius fotogràfics de la Central de Serveis Tècnics de la Xarxa d'Arxius Municipals de la Diputació de Barcelona per al desenvolupament i implantació d'un software per la gestió de col·leccions fotogràfiques.

David González Ruiz i Isabel Pardo Navarro participen a la reunió anual de treball de l'Observatori Permanent d'Arxius i Televisions Locals de Catalunya, enguany duta a terme a Girona el 25 de novembre.

Congrés Internacional Xarxes al Neolític. Circulació i intercanvi de matèries, productes i idees a la Mediterrània Occidental (VII-II mil·lenni aC)

Organització: Museu de Gavà/Ajuntament de Gavà i Universitat Autònoma de Barcelona.

Lloc i dates: Gavà i UAB. 2-4 de febrer de 2011.

Participant: Genís Ribé (conjuntament amb Josep Bosch, del Museu de Gavà, Xavier Clop, de la UAB, i Mònica Oliva, de la UAB)

Es presenta un pòster-comunicació amb el títol: "L'exposició *Xarxes. Els primers intercanvis fa 6.000 anys*. Un punt de partida per a una síntesi en el neolític a Catalunya".

2.4.2 Contractacions externes

Les contractacions externes que s'han realitzat l'any 2011 i que volem destacar en aquest apartat són les següents:

- Es microfilmen i digitalitzen els volums de 1929, 1930, 1931, 1932, 1933, 1934, 1935 de la Revista de Sabadell, a càrrec de l'empresa Artyplan SA.
- Microfilmació del cens de població de 1920, a petició de la Universitat de Barcelona (projecte "Reconstrucció Activitat Econòmica"), a càrrec de l'empresa Imthe Consultores.
- Restauració de 2 volums del Registre Fiscal d'Edificis i Solars de Jonqueres (1895) i de 9 volums de padrons de veïns (1850, 1895, 1924 i 1930, realitzada per la restauradora Carmen González Rivas, per un import de 389,40 €, amb el suport de la Diputació de Barcelona.

Arxiu administratiu dels Museus Municipals de Sabadell

Esperança Piquer, arxivera, va desenvolupar des dels mesos de gener a juny les tasques següents:

- Assessorament en la implementació d'un registre d'expedients.

Es va adequar l'aplicació de cultura a la dinàmica de gestió dels MMS de la forma següent: incorporant un quadre de classificació específic, incorporant

una tipologia documental específica, incorporant uns punts d'accés o mots claus que permeten fer cerques d'expedients, finalment s'ha elaborat un manual tècnic de l'aplicació.

- Formació d'usuaris sobre el sistema electrònic de gestió documental.

Es va dur a terme una sessió de formació on s'explicà el manual específic elaborat, que conté aspectes des de que és un sistema electrònic de gestió documental, que són les unitats de xarxa corporatives, com s'estructura la unitat de xarxa corporativa L.; fins a com s'han de gestionar els correus electrònics, entre d'altres aspectes. També s'elaborà un circuit documental sobre gestions d'expedients.

- Tractament arxivístic de la documentació generada i rebuda pels museus anterior a la implementació dels sistema electrònic de gestió documental.

S'ha portat a terme un primer tractament arxivístic que ha consistit en: la identificació i valoració de l'estat d'organització inicial de la documentació, l'anàlisi de la organització de la documentació a nivell intel·lectual i físic, la classificació de la documentació segons el quadre de classificació dels museus, l'arxivament de la documentació en camises, carpetes o arxivadors, i una primera tria de documentació eliminable.

2.4.3 Col·laboració institucional

- L'AHS (secció d'imatge i so) assessora tècnicament a l'Arxiu Municipal de Malgrat de Mar sobre gestió i tractament de fons AV de televisió. Sessió de treball duta a terme a l'AHS el dia 9 de setembre.

- L'AHS (arxiu administratiu) rep assessorament tècnic de l'Arxiu Municipal de Terrassa sobre implementació dels processos per a la Gestió Documental. Sessió de treball duta a terme a Terrassa el dia 15 de setembre.

- L'AHS (secció d'imatge i so) assessora tècnicament sobre la gestió i conservació de fons fotogràfics a l'Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont. Sessió de treball duta a terme el 26 de setembre a la seu de l'ICPMC a Sabadell.

- L'AHS (secció d'imatge i so) assessora tècnicament a l'Arxiu Municipal de Matadepera sobre gestió i tractament de fons AV de televisió. Sessió de treball duta a terme a l'AHS el dia 10 de novembre.

- L'AHS (secció d'hemeroteca i biblioteca) assessora tècnicament a la Fundació Bosch i Cardellach, per a la realització d'una base de dades sobre l'obra completa d'Antoni Bosch i Cardellach. Sessions de treball des del mes de desembre.

3. RECURSOS MATERIAIS, EQUIPAMENTS i INFRAESTRUCTURA

Durant l'any 2011, a la Casa Ponsà (AHS), a la Casa Casanovas (MHS), al Vapor Buxeda Vell (VBV), a la Casa Turull (MAS), als magatzems externs i als edificis patrimonials dependents dels MMS s'han realitzat diferents actuacions encaminades al manteniment i millora dels equipaments, assumides pressupostàriament pel propi organisme autònom, així com pels departaments de Cultura i Manteniments de l'Ajuntament de Sabadell. Destaquem:

L'Arxiu Històric

- Manteniment anual dels armaris compactes, del lector de microfilm i de la fotocopiadora.
- L'adquisició de tot el material de conservació i d'oficina necessari per al funcionament habitual de l'arxiu.
- El manteniment de la calefacció de l'edifici; de la instal·lació elèctrica; dels aparells d'extinció i detecció d'incendis; alarmes i de l'elevador.
- El retimbrat dels extintors
- El manteniment anual de l'aire condicionat, substitució d'un climatitzador, així com la realització de diverses reparacions.
- El manteniment preventiu de les cobertes, reparació de goteres , baixants i pintar les humitats .
- Petites reparacions elèctriques, de fusteria , de paletaeria, llauneria, vidreria i pintura

Museus Municipals de Sabadell

Museu d'Art

- El canvi de la central d'alarmes i la anul·lació del pannel de control que hi havia al magatzem de la planta baixa, que estava obsolet
- Reparació de goteres a la teulada de la Casa Turull.
- El manteniment anual del fax, de l'ascensor, de les alarmes, cobertes,
- de l'aire condicionat i dels aparells d'extinció i detecció d'incendis
- El manteniment anual de la porta de vidre automàtica de l'entrada.
- El manteniment habitual i petites reparacions.

Museu d'Història

- Sistema de càmeres de videovigilància
S'han canviat dues càmeres del circuit tancat de videovigilància de les sales d'exposicions que s'havien fet malbé, a càrrec de l'empresa Plana Fàbrega.
- Reforma de l'ull de l'escala principal (planta baixa)
S'ha adequat un espai d'emmagatzematge per a material de consergeria i d'oficina, al sota escala: s'ha tancat aquest espai amb una paret de fusta i amb una porta d'accés, i s'hi ha instal·lat llum i una prestatgeria.
- L'adquisició de tot el material d'oficina necessari per al funcionament habitual dels museus
- El manteniment anual del fax, de l'ascensor, dels aparells d'extinció i detecció d'incendis; les alarmes de l'aire condicionat; de les cobertes i embornals; dels aparells d'extinció i detecció d'incendis
- Arreglar goteres de les sales d'exposicions;
- Instal·lació d'un sistema de línia de vida.
- Instal·lació de diversos aparells i equips de videovigilància
- El manteniment habitual i petites reparacions

El Vapor Buxeda Vell

- Manteniment preventiu d'alarmes; els equips d'extinció i detecció d'incendis; de les cobertes; dels embornals;
- El manteniment habitual i petites reparacions

Magatzems

- Manteniment preventiu d'alarmes; d'equips d'extinció i detecció d'incendis; embornals; i de les cobertes
- Arreglar goteres
- Neteja de graffitis

Agricultura

- Manteniment preventiu d'alarmes; d'equips d'extinció i detecció d'incendis; de l'ascensor; de les cobertes
- Arreglar goteres

Altres punts patrimonials

- Manteniment preventiu d'alarmes del Safareig de la Font Nova
- Manteniment dels aparells d'extinció i detecció d'incendis del Safareig de la Font Nova, Sant Vicenç de Jonqueres; Campanar de Sant Felix i la Casa Duran

- Manteniment preventiu de les alarmes; calefacció i instal·lació de 2 deshumidificadors a Sant Vicenç de Jonqueres;
- Manteniment preventiu de l'elevador de Sant Vicenç de Jonqueres i de l'ascensor de la Casa Duran
  - Manteniment preventiu de cobertes de la Torre de l'Aigua; Safareig de la Font Nova; Sant Vicenç de Jonqueres; Sant Pau de Riu-Sec; Campanar de Sant Felix; Pou de glaç de Sant Oleguer; Casa Duran
  - instal·lació d'un sistema de protecció contra llamps Torre de l'Aigua ; Sant Vicenç de Jonqueres; Sant Pau de Riu-Sec i Campanar de Sant Felix
  - Instal·lació d'una reixa a Sant Pau de Riu-Sec
  - Manteniment preventiu dels rellotges; reparació del martell de les campanes i de diferents cables del Campanar de Sant Felix
  - Manteniment preventiu de l'aire condicionat de la Casa Duran

Plaques de senyalització de les xemeneies

Amb data del mes d'octubre de 2011 el MHS ha elaborat un informe sobre l'estat en què es troben aquestes plaques de senyalització patrimonial, un total d'onze plaques, per ser tramès al Departament de Residus i Neteja Viària de l'Ajuntament. L'informe proposa l'actuació sobre un conjunt de sis plaques, en termes de neteja general i eliminació de grafit, bàsicament.

4. RECURSOS ECONÒMICS I LIQUIDACIÓ DEL PRESSUPOST

4.1 Romanent líquid de tresoreria

		IMPORTS EUROS	
1	FONS LÍQUIDS		82.323,41 €
2	DRETS PENDENTS DE COBRAMENT		99.862,31 €
+	DEL PRESSUPOST CORRENT	87.567,61 €	
+	DEL PRESSUPOST TANCAT	12.294,70 €	
+	D'OPERACIONS NO PRESSUPOSTÀRIES		
-	COBRAMENTS REALITZATS PENDENTS D'APLICACIÓ DEF.		
3	OBLIGACIONS PENDENTS DE PAGAMENT		116.496,44 €
+	DE PRESSUPOST CORRENT	53.962,33 €	
+	DE PRESSUPOSTOS TANCATS		
+	D'OPERACIONS NO PRESSUPOSTÀRIES	62.534,11 €	
-	PAGAMENTS REALITZATS PENDENTS D'APLICACIÓ DEF.		
I	ROMANENT DE TRESORERIA TOTAL (1+2-3)		65.689,28 €
II	SALDOS DE DUBTÓS COBRAMENT		
III	EXCES DE FINANCIACIÓ AFECTADA		
IV	ROMANENT DE TRESORERIA PER A DESPESES GENERALS (I-II-III)		65.689,28 €

4.1 Subvencions i patrocinis

La Diputació de Barcelona va atorgar 18.000,00 € per a les activitats de difusió dels Museus Municipals.

La Generalitat de Catalunya, durant el 2011 no va obrir convocatòria de subvencions a les quals l'organisme autònom s'hi pogués acollir.

CAPÍTOL II. ELS FONS

1. EL FONS DE L'ARXIU HISTÒRIC

1.1 Objectius

L'Objectiu general d'aquest programa és el treball en el coneixement dels fons dipositats a l'AHS i, per tant, totes les mesures de conservació, restauració, substitució de suport i generació d'instruments de descripció encaminades a fer-los accessibles als usuaris de l'AHS.

1.2 Actuacions

1.2.1. Ingrés de documentació

Donacions i adquisicions

▪ Fons Privats. Destaquen:

- Còpia de la cèdula consular de Josep Rosas Vilaseca. Donació de Paloma Parrini Rosas. Completa el fons. (28.01.11).
- Documentació de la serralleria Canadell (dibuixos de reixes i 92 fotografies i postals). Donació de Joan Canadell i Leonart. (28.01.11).
- Diversos documents sobre la fàbrica Anís del Taup. Donació de Maria Amparo Germà Rovira. (22.02.11).
- Una carpeta amb documentació diversa del Cinema Principal, 1942-1964. (08.04.11).
- Tres pergamins de 1458, 1609 i 1618 referents a terrenys de Collsalarca. Donació d'Antoni Garriga Miralles. (15.04.11).
- Diplomes, carnet i altra documentació de Joan Serra Comadran. Completa el fons. Donació de Maria Teresa i Maria Lluïsa Serra i Llorens (15.06.11)
- Fons de la família Vilatobà. Donació d'Isabel Vilatobà i Taulé (14.07.11)
- Plànol topogràfic d'una finca a Can Deu a Sabadell i detalls del projecte. Donació de Manuel Ribas i Piera (07.11.11).
- Llibres d'actes de la Hermandad Sindical de Labradors de Sentmenat (1941-1958) i llibre d'inventaris (1944-1960). Completa el fons. Donació d'Esteve Canyameres i Ramoneda (09.11.11).
- Fons de l'arquitecte Santiago Casulleras i Corteza. Donació de Ramon Palau i Sol (18.11.11).
- Documentació de Dolors Viñas Camps: escrits, conferències, corresponsalia de La Vanguardia. Donació de M. Carme Tello Sarret (02.12.11).
- Correspondència familiar i comercial de Moisès Figueras Sallarès (1936-1942). Donació de Miquel Arbós Parera (23.12.11)

▪ Documents fotogràfics i Documents Audiovisuals

Aquest any la secció d'imatge i so de l'AHS ha rebut un total de 42 donacions que inclouen tota la variant de suports documentals propis de la secció (fotografies en paper, negatius, diapositives, postals, discos sonors, CD's, pel·lícules cinemato-gràfiques, DVD's, cassettes, etc.).

De totes aquestes entrades documentals destaquem 196 fotografies de l'antiga fàbrica de licors Anis del Taup (donació d'Ampar Germà), 5 àlbums de fotografies de Maria Josepa Izard Llonch, ballarina clàssica i gran promotora de l'ensenyament de la dansa clàssica (donació de Mireia Izard), 170 fotografies sobre urbanisme local entre els anys 1960-2010 fetes pel fotògraf sabadellenc Joan Monistrol, 344 fotografies sobre el procés de construcció de l'església de Sant Salvador (entre 1950-1957) donades per Antoni Ramon Clusella, 103 postals sabadellenques de la col·lecció d'Esteve Deu (cedides per obtenir còpia), i 21 caps de del fotògraf local Josep Maria Gusi Ribas entre els anys 1980-2000 (cal no confondre'l amb el fotògraf de la primera meitat del s. XX Joan Gusi Oliveras).

Finalment destaquem la donació del reporter Efrén Montoya d'un enorme conjunt de fotografies digitals en origen que s'organitzen en dos grans àrees productives, d'una banda 3.335 fotografies d'autor entre els anys 1999 a 2011, i d'altra tota la seva producció com a reporter de la desapareguda publicació periòdica + *Sabadell*, formada per 12.587 imatges.

Tan la donació del fotògraf Josep Maria Gusi com la de l'Efrén Montoya estan pendents d'un procés de tria i avaluació.

Estadística total d'ingressos

▪ Arxiu Administratiu:

Durant el 2011 han ingressat 64 transferències:

5. Núm.	6. Sèrie documental	UI	Metres lineals
1	Col·leccions gràfiques. Fotografies de carreres, places i alguna panoràmica, 1980-2004	268 fotos	
2	Col·leccions gràfiques. Fotografies de carreres, places i alguna panoràmica, 1980-2004	268 FD.	
3	Exp. de modificació i revisió de plans urbanístics comarcals. Estudi de la conca del riu Ripoll (P052), 1983	227 fotos	
4	Exp. de modificació i revisió de plans urbanístics	227 FD.	

comarcals. Estudi de la conca del riu Ripoll (P052), 1983		
5 Exp. de modificació i revisió de plans urbanístics comarcals. PEPPAS (P016), 1982	240 FD.	
6 Fotografies aèries com a base del parcel·lari aparent i d'altres, 1990 ("Sabadell a l'inici d'una transformació històrica")	10 fotos	
7 Fotografies aèries com a base del parcel·lari aparent i d'altres, 1990 ("Sabadell a l'inici d'una transformació històrica")	10 FD.	
8 Connexions al clavegueram, 2000	3 UI	0,30
9 Ús i ocupació, 2000	15 UI	1,50
10 Guals, 2000	11 UI	1,10
11 Fitxes personals dels mossos de lleva, 2000	17 UI	1,70
12 Llibre de registres de lleva, 1996-2000	2 UI	0,20
13 Targetes d'inscripció dels mossos de lleva, 1998	4 UI	0,40
14 Correspondència de lleves, 1996-1998.	9 UI	0,90
15 Expedients de cessió de vials, 1993-2006	19 UI	1,90
16 Estudis de detall desenvolupats del Pla Comarcal, 1983-1989	55 FD.	
17 Exp. de modificació i revisió de plans urbanístics comarcals, 1981-1992	407 FD.	
18 Fotografies aèries com a base del parcel·lari aparent i d'altres, 1999	7 fotos	
19 Fotografies aèries com a base del parcel·lari aparent i d'altres, 1999	7 FD.	
20 Mapes topogràfics parcel·laris (Escala 1:500 paper vegetal), 1982	150 plànols	
21 Mapes topogràfics parcel·laris (Escala 1:500 paper vegetal), 1982	150 FD.	
22 Mapes cadastrals per a l'ordenació del sòl municipal (urbans, rústics i immobiliaris), 1994-1995	66 plànols	
23 Mapes cadastrals per a l'ordenació del sòl municipal (urbans, rústics i immobiliaris), 1994-1995	66 FD	
24 Plans directors urbanístics comarcals, 1978	13 FD	
25 Mapes cadastrals per a l'ordenació del sòl municipal (urbans, rústics i immobiliaris), 1954	49 plànols	
26 Mapes cadastrals per a l'ordenació del sòl	49 FD	

	municipal (urbans, rústics i immobiliaris), 1954		
27	Mapes topogràfics parcel·lars (Llonch i Moreno) (Escala 1:500 paper canson), 1959-1970	278 plànols	
28	Mapes topogràfics parcel·lars (Llonch i Moreno) (Escala 1:500 paper canson), 1959-1970	278 FD	
29	Col·leccions gràfiques (diapositives). Vistes aèries, panoràmiques, etc. Detalls d'edificis, equipaments, carrers, etc. Estudis urbanístics i de planejament de Sabadell, 1980-1994	2036 FD	
30	Col·lecció de plànols del Cementiri Municipal, 1866-1977	362 FD	
31	Expedients de cessió de vial (Pla Comarcal de 1978), 1982-1992	7 UI	0,70
32	Llibres de Decrets i resolucions d'Alcaldia, 2009	33 UI	3,30
33	Mapes topogràfics parcel·lars (Llonch Moreno) (E 1:500, paper vegetal), 1959-1970	278 plànols	
34	Obres Majors, 2000	183 UI	18,30
35	Contractació de consultoria, assistència tècnica o serveis, 2000	2 UI	0,20
36	Contractació menor (obres, subministraments...), 2000	10 UI	1,00
37	Contractació de consultoria, assistència tècnica o serveis, 1998-1999	6 UI	0,60
38	Contractació menor (obres, subministraments...), 1998-1999	17 UI	1,70
39	Llibre de registres d'entrada de documents, 2002-2007	71 vols.	1,50
40	Informes i certificats urbanístics (qualificació urbanística), 1970-1977	8 UI	0,80
41	Registres i índex dels expedients de plusvàlua, 1985	1 vol.	0,20
42	Registres i índex de la Taxa d'Equivalència, 1974; 1984; 1989	3 vols.	0,85
43	Estudis de detall del Pla general, 1962; 1965-1966; 1968-1977	12 UI	1,20
44	Obres públiques i Edificis Municipals, 1998	16 UI	1,60
45	Estudis de detall del Pla General, 1962 (1962-1977)	12 UI	1,20
46	Mapes topogràfics parcel·lars (Llonch Moreno) (E 1:500, relació propietaris), 1958-1970	7 UI	0,70

47	Informació reservada, 1983-2007	1 UI	0,10
48	Expedients disciplinaris, 1971-2007	6 UI	0,60
49	Llistat de nòmines, 2007-2009	9 UI	0,90
50	Pla General d'Ordenació Municipal, 1950 (1950-1957)	2 UI	0,20
51	Pla General d'Ordenació Municipal, 1962 (1958-1967)	4 UI	0,40
52	Pla General d'Ordenació Municipal, 1993 (1990-1993)	1 UI	0,10
53	Pla General d'Ordenació Municipal, 1993 (1990-1993)	74 plànols	
54	Plans Parcial desenvolupats pel Pla General de 1962 (1958-1975). PP-04/PP-12	10 UI	1,00
55	Pla General d'Ordenació Municipal, 1993	56 FD	
56	Plans directors urbanístics comarcals. Pla General Urbanístic de Sabadell, 1978.	47 plànols	
57	Pla General d'Ordenació Urbana Municipal (PGOUM) / Pla d'Ordenació Urbana Municipal (POUM), 1993	1 plànol	
58	Pla General d'Ordenació Urbana Municipal (PGOUM) / Pla d'Ordenació Urbana Municipal (POUM), 1993	1 FD	
59	Mapes cadastrals per a l'ordenació del sòl municipal (urbans, rústics i immobiliaris). Inventari de Béns Immobles, 1990. Plànols de gran format.	15 plànols	
60	Activitats, 2001.	59 UI	5,90
61	Pla General d'Ordenació Urbana Municipal (PGOUM) / Pla d'Ordenació Urbana Municipal (POUM), 1950	5 plànols	
62	Pla General d'Ordenació Urbana Municipal (PGOUM) / Pla d'Ordenació Urbana Municipal (POUM), 1950	5 FD	
63	Plans directors urbanístics comarcals. Pla General Urbanístic de Sabadell, 1978	14 plànols	
64	Plans directors urbanístics comarcals. Pla General Urbanístic de Sabadell, 1978	14 FD	

TOTALS

UI: 485	Vols: 75	Fotos: 512	FD: 4244	Plànols: 977
51,05 m.				

- * Fitxers digitals en format JPEG
- Les fotografies d'Urbanisme i de Planejament no estan comptabilitzades als metres lineals.

- **Arxiu de Protocols del Districte Notarial de Sabadell:**

L'any 2011 no hi ha hagut cap transferència.

- **Fons Documentals Privats:**

Destaquen pel seu volum el fons de la família Vilatobà, integrat per 20 caixes contenidores (tot i que la major part és biblioteca pendent d'avaluar) i el fons de l'arquitecte Santiago Casulleras, integrat per 50 caixes contenidores. La resta d'ingressos de l'any 2011 han estat petites donacions que en gairebé tots els casos no arriben ni a una unitat d'instal·lació.

- **Fons d'imatge i So:**

Durant tot l'any s'han anat produint un seguit de donacions fins a un total de 42, de les quals un còmput parcial dona 1.129 imatges entre originals i cessions per còpia. Aquestes són les donacions processades. De la resta destaquem les 15.922 imatges digitals d'Efren Montoya (pendents d'avaluació, tria i posterior processament documental), i la producció de Josep Maria Gusi, no comptabilitzada, així com no estan comptabilitzats les entrades pendents de processar. Pel que fa a documents AV han ingressat 2 cintes cassette, 26 negatius, 6 discos LP, 4 CD's, 48 diapositives, 7 pel·lícules cinematogràfiques i 3 DVD's.

- **Biblioteca:**

256 volums per a la biblioteca local

- **Hemeroteca:**

Hemeroteca local	72 títols (8 de nous)
Hemeroteca referència	16 títols (1 de nou)

1.2.2. Tractament dels fons de l'AHS

- **Arxiu Central (1979-2011)**

S'han elevat a la Comissió Nacional d'Accés, Avaluació i Tria de Documentació 5 expedients d'eliminació de documentació municipal.

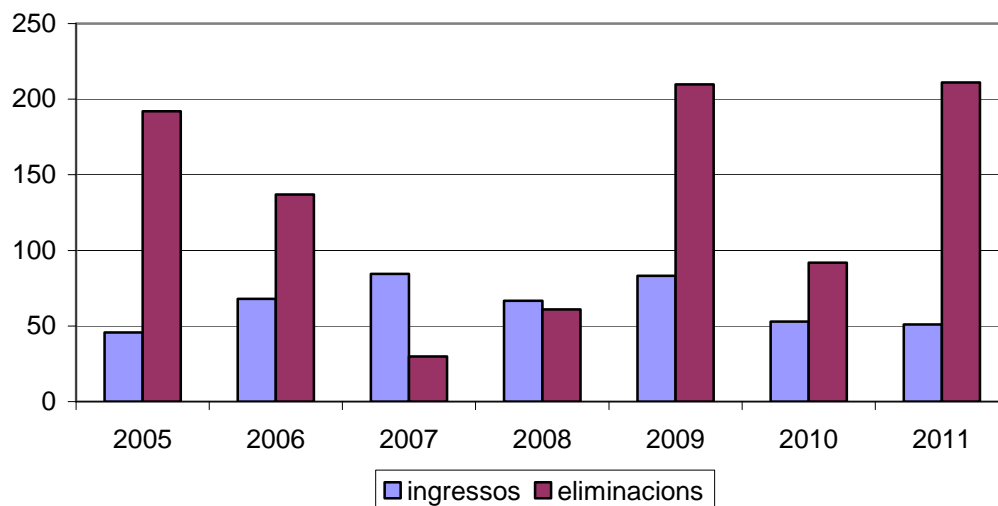
Expedient de Tria	Capses eliminades	Volums eliminats	Total	Metres	Tones	Empresa
01/2011	226		226	22,60	1,066	CIPO
02/2011	352	119	471	43,47	1,768	CIPO
<u>03/2011</u>	581		581	58,10	2,898	CIPO
<u>04/2011</u>	641		641	64,10	2,650	GESPASA
<u>05/2011</u>	227		227	22,70	1,13	CIPO
TOTAL	2027 UI	119	2146 UI	210,97 m.	9,512 t.	

Exp. de Tria	Sèrie documental	Elevat a la CNAATD	UI	Metres lineals
01/2011	Documentació duplicada de l'Arxiu Administratiu AHS		75	7,50
	Documentació duplicada i eliminable del Dept. de Cultura		35	3,50
	Modificacions del padró municipal d'habitants, 1994-2004	√	92	9,20
	Documentació eliminable de canvis de nom de dades cadastrals del Servei d'Informació Corporativa	√	20	2,00
	Documentació eliminable dels Contractes administratius als licitadors que no resultin adjudicatariis	√	2	0,20
	Butlletes de consulta de l'AHS, 2006		2	0,20
02/2011	Llistats de nòmines, 2002-2006	√	45 vols	1,91
	Expedients d'ajuts socials al personal al servei de l'Administració Pública, 2004-2005	√	10	1,00
	IME. Cursos de català, 1980-1990	√	2	0,20
	Padró de la taxa de manteniment del Cementiri (contribuents), 1994-1995	√	5 vols	0,20
	Permisos de làpides, 1999-2000	√	4	0,40
	Obres menors exemptes llicència i immediates, 2000	√	13	1,30

	Obres menors xarxes de subministraments, 2000	√	33	3,30
	Obres menors de conservació temporal, 1958-1961; 1971-1973; 1992-1993; 2000	√	74	7,40
	AHS: Hemeroteca oficial (BOP)		85 UI 36vols	8,50 3,21
	AHS: Documentació Municipal		6	0,60
	AHS: Projectes comarcals i metropolitans no propis		33 vols	2,95
	AHS: Arxius privats (Família Barnola: rebuts impostos i extractes bancaris)		10	1,00
	Àrea d'Urbanisme, documentació eliminable		36	3,60
	Servei de Recursos Humans, documentació eliminable		12	1,20
	Àrea de Cultura, documentació eliminable		67	6,70
03/2011	Expedients de liquidació de l'impost sobre l'increment del valor dels terrenys urbans (plusvàlua), 1960-1982	√	573	57,30
	Informes i certificats urbanístics (qualificació urbanística), 1970-1977	√	8	0,80
04/2011	Expedients de liquidació de l'impost sobre l'increment del valor dels terrenys urbans (plusvàlua), 19683-1985; 1990-1996	√	641	64,10
05/2011	Expedients de liquidació de l'impost sobre l'increment del valor dels terrenys urbans (plusvàlua), 1997-1998	√	197	19,70
	Llistat de nòmnes, 2007-2009	√	9	0,90
	Exp. disciplinaris sense sanció o sanció lleu, 1971; 1975-1977; 1979; 1983-1984; 1986-1988; 1990-1991; 1993;1995; 1996-1997; 1999-2007	√	4	0,40
	Informació reservada, 1983-1984; 1997; 1999; 2001; 2003; 2006-2007	√	1	0,10
	Correspondència. Felicitacions de Nadal, 1980-1988		5	0,50
	Duplicats i còpies de documents dels expedients disciplinaris amb sanció greu o molt greu		6	0,60
	Duplicats i còpies de l'Àmbit de Nòmnes		5	0,50

TOTALS			
Metres lineals		Registres eliminació	Tones
UI: 2027	Vols: 119	192-211	9,512 t.
210,97 m.			

Arxiu Administratiu ingressos i eliminacions 2005-2011

També s'han reinstal·lat sèries documentals, segons el seu grau de custòdia, en els dipòsits D3 i D4 per a millorar-ne el seu accés, el seu encapsat i les unitats d'instal·lació:

Reinstal·lació i compactació:

Sèries documentals	UI processades	UI compactades	% compactat	UI inventari	Metres lineals
Llicències d'Activitats classificades i innoqües, 1991	73	8	-10,96	65	6,50
Llicències d'Activitats classificades i innoqües, 1992	56	4	-7,14	52	5,20
Obres majors, 1971	52	20	-38,46	32	3,20
Obres majors, 1972	90	29	-32,22	61	6,10
Contribucions especials, 1959-1992	186	13	-6,99	173	17,30
Fitxes personals i targetes d'inscripció allistament mossos lleva, 1936-1941; 1944-1959; 1961-1963; 1971 i 1978	10	1	-10	9	0,90
Correspondència de llesves, 1961-1963; 1967-1968; 1970-1971; 1976-1982	34	1	-10	33	3,30
Cultura, 1979-1992	172	8	-4,65	164	16,40
TOTAL	673 UI	84 UI	-120,42 %	589 UI	58,90 m.

Separació de sèries documentals

7. Sèries Documentals	8. UI	9. Metres lineals
Obres majors, menors i ús i ocupació, 1993	129	12,9
TOTAL	129 UI	12,90 m.

Unitats d'instal·lació manejades

10. Sèries Documentals	11. UI	12. Metres lineals
TOTAL	3.230	32,30

Respecte la Descripció han augmentat les bases de dades en els següent registres:

Registres entrats a les bases de dades 2011

Base de Dades	Núm. Registres	totals
<i>Inventaris</i>		
Arxiu Administratiu Total (inventaris)	-126	1.387
Arxiu Eliminació (inventaris)	1.513	
<i>Catàlegs</i>		
Llicències urbanístiques, 1940-2000 (catàleg)	-7.825	2
Llicències urbanístiques, 1940-2000 (catàleg eliminació)	7.827	
TOTAL de registres nous	(-7.951) + 9.340 =	1.389

Registres totals de les bases de dades 2011

Base de Dades	Núm. Registres	totals
<i>Inventaris</i>		
Arxiu Administratiu Total (inventaris)	10.797	19.151
Arxiu Eliminació (inventaris)	8.354	
<i>Catàlegs</i>		
Arxiu Administratiu Total (catàleg)	6.687	118.574
Arxiu Eliminació (catàleg)	1.794	
Llicències urbanístiques, 1940-2000 (catàleg)	65.180	
Llicències urbanístiques, 1940-2000 (catàleg eliminació)	44.913	
TOTAL de registres		137.725

Col·laboracions amb les unitats generadores

S'ha col·laborat amb diverses unitats:

Servei de Recursos Humans:

Amb la contractació que va realitzar aquest Servei de Laura Marín i després d'Olga Tàpias, es va iniciar la creació d'un Sistema de Gestió Documental i, gràcies a la col·laboració de l'AHS, ha permès la transferència de documentació per conservar o eliminar i un nou sistema d'organització i gestió que segueixen el treballadors/es del Servei.

Planejament i Obres Públiques:

Gràcies a Yolanda Lozano, arxivera de l'Àrea d'Urbanisme, es continua amb l'ingrés a l'AHS de les primeres transferències de documentació digital.

▪ **Arxiu Històric i Intermedi**

Amb la col·laboració de Laura Marín i de Scheherezade Bermejo, es continua la intervenció endegada l'any 2009-2010 de reclassificació, reinstal·lació i descripció de la macròsèrie de llicències d'obres, en aquesta ocasió dels anys 1971-1972; 1991-1993 i també de la subsèrie de llicències d'obres dita d'Ordenació Suburbial (1958-1961). El procés ha consistit en la identificació de tots i cadascun dels expedients, cosa que ha permès identificar les sèries i en conseqüència determinar quins expedients podien ésser objecte d'eliminació.

Llicències descrites i entrades a la base de dades durant el 2011:

- 1958 (subsèrie ordenació suburbial)	725
- 1959 (subsèrie ordenació suburbial)	619
- 1960 (subsèrie ordenació suburbial)	535
- 1961 (subsèrie ordenació suburbial)	37
- 1970	817
- 1971	648
- 1972	706
- 1973	703
- TOTAL ANY 2010	4.790
TOTAL BASE DE DADES 1957-1973	20.756

- Llicències d'Activiats classificades i innoqües, 1991	65 UI
- Llicències d'Activitats classificades i innoqües, 1992	52 UI
- Obres majors, 1971	32 UI
- Obres majors, 1972	61 UI
- Obres majors, menors i ús i ocupació, 1993	129 UI

A més, s'ha processat sèries com:

- Contribucions especials, 1959-1992	173 UI
- Fitxes personals i targetes d'inscripció allistament mossos lleva, 1936-1941;1944-1959;1961-1963; 1971 i 1978	9 UI
- Correspondència de lleves, 1961-1963; 1967-1968; 1970-1971; 1976-1982	33 UI
- Cultura, 1979-1992	164 UI

▪ Arxiu de protocols

Pel que fa al fons històric de l'antiga Escrivania s'ha continuat el buidatge i indexació de testaments, capítols matrimonials i inventaris de diferents notaris, amb el següent resultat.

Notari	anys	núm. doc
Joan Marfà	1591-1612	49
Onofre Llobet	1620-1622	8
Josep Blanc	1672-1675	10
Bonaventura Capmany	1747-1754	268
Fèlix Gay	1754-1760	152
Ramon Mimó	1823-1832	346
Francesc Viladot	1829-1865	2225
Camil Mimó	1840-1874	2024
Total anual		5082
TOTAL ACUMULAT		9720

▪ Fons de l'Administració Perifèrica de l'Estat

Es revisa la classificació, l'inventari i la fitxa descriptiva dels fons del Frente de Juventudes de Sabadell (1946-1969), dins del qual s'identifica documentació de la Delegación Comarcal de Ex Combatientes de Sabadell (1939-1961), també vinculada a la Falange. Ambdós fons passen a adscriure's als Fons de l'Administració Perifèrica de l'Estat.

Fitxa descriptiva del fons i índexs dels informes del fons del Servicio de Información y Policía Militar, delegació de Sabadell (1939-1940).

Frente de Juventudes, 1946-1969	2'8 ml
Delegación Comarcal de Ex Combatientes, 1939-1961	1,5 ml
Servicio de Información y Policía Militar (SIPM), 1939-1940	0,1 ml

▪ Fons d'Associacions

Es dóna d'alta i s'inventaria, o es revisa i s'amplia la fitxa descriptiva i es reinstal·la, si s'escau, la documentació següent:

Agrup. Sindical de Músicos Españoles. Junta de Sabadell, 1961-1975	0,2 ml
Associació d'Assistents Socials Sabadell-Terrassa, 1960-1982	0,1 ml
Associació de veïns Arraona- Merinals, 1954-1982	0,1 ml
Associació Mútua de Quintes, 1854-1862	0,1 ml
Centre Català de Sabadell, 1892-1933	0,2 ml
Centre d'Estudis del Nen, 1977-1984	0,7 ml
Comissió corals pro-monument al mestre Josep Olivella, 1983-1984	0,1 ml
Comité Delegat Local de Sabadell de l'Exposició Internacional de Barcelona, 1929	0,1 ml
Conferencia de Señoras San Vicente de Paúl de la parroquia de Nuestra Señora de Gracia, 1952-1966	2 vols.
Federació Patronal de Sabadell, 1922-1929	0,1 ml
Institut Industrial, 1863-1870	1 vol.
Joventut de la Faràndula, 1947-1961	0,1 ml
La Benèfica del Vallès, 1923-1964	0,9 ml
Montepío Moderno, 1901-1941	1 vol.
Organización Juvenil Española, 1972-1985	0,3 ml
Sindicat Lliure Professional de l'Art Tèxtil i Fabril, 1929-1930	1 vol.

▪ Fons personals

Inventari del fons següents:

Moisès Figueras Sallarès, 1936-1942	0,1 ml.
-------------------------------------	---------

▪ Secció d'Imatge i So

Des del 12 de desembre del 2011 (amb continuïtat fins al 3 de febrer del 2012), Patrícia Álvarez Martínez, ha estat contractada com a personal autònom per tal de donar suport a diverses tasques en curs de la secció, especialment la continuació del programa de documentació de l'extens fons Joan Balmes i Benedicto (format per un total de 80.429 fotografies), arribant fins a la imatge JBB47705. En les tasques de documentació hem comptat amb l'ajut i suport inestimables del fill de l'autor, Sr. Martí Balmes i Novell.

Pel que fa a la base de dades amb imatges digitals incorporades tenim 64.248 ítems processats dels quals 29.699 són consultables per pantalla a la Sala de consulta de l'AHS

Finalment agraim el generós ajut de Joan Monistrol, Antoni Ramón Clusella i Carles Capella que per la seva memòria i coneixements han aportat dades molt valuoses als processos de documentació.

A banda de les tasques pròpies de la secció, es dona suport d'atenció al públic a la sala de consulta, suport específic a les consultes d'imatge i so, s'atenen i resolen les comandes resultants i es gestionen i realitzen totes les reproduccions documentals sorgides de l'atenció al públic en general.

▪ Biblioteca

S'han catalogat en el Catàleg Col·lectiu de les Universitats de Catalunya (CCUC) un total de 792 exemplars. Aquest total correspon a les adquisicions de la col·lecció local de l'any 2011, a una part del fons ja existent a l'AHS que encara quedava pendent de ser catalogat i a aproximadament 300 exemplars de la col·lecció del fons personal de Ricard Simó i Bach que han estat catalogats. De les 792 obres catalogades al CCUC, 243 exemplars han resultat ser noves altes en l'esmentat catàleg, cosa que suposa que aproximadament un 30% del nostre fons integrat al llarg d'aquest any han estat títols nous per al CCUC.

Per altra banda, al llarg de l'any 2011 es reinstal·len 200 volums aproximadament de la biblioteca i es passen a capses amb el corresponent canvi de topogràfic per tal de conservar-los millor.

Alhora, es continua fent el suport en l'atenció al públic de la sala de consulta.

▪ Hemeroteca

Al llarg d'aquest 2011 l'Hemeroteca fa un pas endavant en la digitalització dels seus fons. Gràcies a una important inversió en matèria de canvis de suport és possible finalitzar la digitalització de tota la col·lecció que restava de la *Revista de Sabadell*. Concretament es digitalitzen els anys de 1929 a 1935, gairebé 9.000 cares documentals que s'afegeixen a les més de de

30.000 planes digitalitzades d'aquesta col·lecció. Això és possible també gràcies a la col·laboració de la Biblioteca Miquel Carreras que cedeix alguns exemplars de la revista per tal de completar la col·lecció digitalitzada.

També a principis de l'any 2011 es localitzen els primers números del BOPB (Boletín Oficial de la Provincia de Catalunya) de 1833 (novembre i desembre), que no es tenien controlats a l'hemeroteca. Els exemplars han aparegut enquadernats junt amb les "órdenes" del mateix any, i això va fer que durant molt de temps aquests números es donessin per perduts.

En relació a l'eliminació de títols es guanyen 13ml fruit de la destrucció del *Boletín Oficial de la Provincia de Barcelona* d'alguns anys i la substitució de la seva versió en paper per microfitxes. També es guanyen 12 ml per la destrucció del *Diario de Sesiones de las Cortes*, alguns exemplars dels quals es deriven al Col·legi d'Advocats de Barcelona.

Es continua catalogant la col·lecció hemeroteca corrent i retrospectiva local al CCUC. S'entren 340 registres nous i 200 per còpia. Per tal d'uniformitzar el mateix catàleg es comença a treballar en l'aplicació d'un llenguatge propi controlat a la manera de tesaure per unificar les entitats d'àmbit sabadellenc, atesa la problemàtica que es detecta en el propi catàleg col·lectiu.

També es col·labora amb la Fundació Bosch i Cardellach per a l'elaboració d'una base de dades sobre l'obra completa de l'historiador i metge sabadellenc Antoni Bosch i Carderllach.

A part d'aquestes tasques es continua amb les pròpies de la secció com el manteniment de l'hemeroteca corrent, la catalogació de l'hemeroteca històrica, suport d'atenció al públic de la sala de consulta, manteniment de la pàgina web i coordinació del número 33 de la revista *Arraona*.

2. EL FONTS DELS MUSEUS MUNICIPALS DE SABADELL

2.1 Objectius

Els fons són la columna vertebral de tota institució museística, i d'ells se'n deriven tots aquells continguts que s'estudien i es donen a conèixer a través de publicacions, exposicions, visites, didàctiques, etc., en definitiva gran part dels programes de recerca i de difusió.

Com a fons patrimonial entenem tots aquells béns que no només es guarden als magatzems dels museus municipals, sinó també tots aquells altres que es poden trobar en el territori, estem parlant del patrimoni arqueològic, l'arquitectònic i l'escultòric, així com també els immaterials.

Diferenciem tres grans tipologies de fons patrimonials:

- Les col·leccions: bàsicament tres, la d'arqueologia, la d'història i la d'art, de les quals se'n derivarien la industrial tèxtil, objectes d'història contemporània, les arts decoratives, i d'altres, segons les necessitats programàtiques i també tècniques que puguin anar sorgint.
- Els punts i béns patrimonials. Com dèiem ens referim bàsicament a tots aquells béns patrimonials que no es conserven als magatzems dels museus, com són el patrimoni arqueològic, l'arquitectònic i l'artístic al nostre territori.
- Els béns immaterials. Tots aquells béns no tangibles, bàsicament els testimonis i les fonts orals, que cada vegada més s'han anat incorporant als fons dels museus.

Els nous ingressos.

Els museus han de vetllar per incrementar la quantitat i qualitat dels seus fons, seguint uns criteris d'adquisició adequats als objectius que com museus municipals tenen plantejats, i que en definitiva es resumeixen en la història de la nostra ciutat i del seu abast territorial.

Els nous ingressos són majoritàriament en forma de: donació, dipòsit, compra i recol·lecció.

Ha estat fonamental el treball en coordinació dels Museus Municipals amb l'Oficina de patrimoni i l'Àrea d'Urbanisme, habitatge i Patrimoni de l'Ajuntament, pel que fa al seguiment tècnic de les escultures ubicades a la Via Pública, de les llicències d'obres en espais de protecció arqueològica i en els casos d'edificis d'interès patrimonial i de les llicències d'enderroc dels conjunts industrials tèxtils d'interès històric. Aquest seguiment tècnic ha de permetre incrementar i millorar els fons dels museus municipals de Sabadell.

La conservació dels fons.

És el programa més desconegut pel públic en general, i comprèn:

Ordenació i correcte emmagatzematge de les col·leccions. Els museus municipals avui tenen tres magatzems: Casa Turull, Agricultura i Cellers.

La conservació preventiva i els manteniments. Consisteix en crear, controlar i mantenir les condicions ambientals necessàries, tant als magatzems, les sales d'exposició com als diferents punts patrimonials dispersos per la ciutat per què el bé material o immaterial perduri en el temps el màxim possible.

La restauració. Diferenciant dues tipologies bàsiques, en relació al programa d'exposicions i de préstecs temporals i en relació a les actuacions de conservació preventiva i manteniments.

La documentació.

Els fons dels museus han d'estar com a mínim ben registrats i documentats.

Pel que fa a les col·leccions cal seguir els criteris marcats per la llei de museus, a partir del programari informàtic, Museum Plus, recomanat per la Generalitat de Catalunya.

El moviment dels béns.

Les col·leccions estan subjectes a un continu moviment, la intensitat del qual varia i és d'impossible previsió. Cal gestionar aquests moviments siguin producte d'iniciatives internes com de consultes, préstecs temporals o permisos de reproducció externs.

L'arxiu, les biblioteques i el CDMAS.

Cal continuar el manteniment i la gestió de les biblioteques i del centre de documentació del MAS, per què arribin a ser autèntiques fonts bibliogràfiques especialitzades en temàtica local.

2.2 Actuacions

Com ja és habitual, s'han promogut i gestionat els ingressos de nous béns per a les col·leccions, en forma de compres, donacions, llegats, comodats, dipòsits i recol·leccions, sempre i quan es vinculin al discurs històric del museu.

Destaquem les accions següents:

- La col·lecció d'art. Fase 1: anàlisi de l'estat de la qüestió

Abans d'elaborar una política d'adquisicions pròpiament dita, i per tal que aquesta, en el futur, sigui realment útil, els museus han de fer tot de treballs previs que li permetin conèixer bé quins són els continguts i les característiques de les col·leccions que conserva, així com les seves mancances.

L'any 2011 s'ha fet una anàlisi de l'estat de la qüestió de la col·lecció d'art del MAS, en què s'han tingut en compte les qüestions següents:

- Les característiques quantitatives: quants objectes es conserven i quants pertanyen a cada col·lecció (pintura, dibuix, arts gràfiques, arts decoratives i mobiliari, ceràmica, fotografia, escultura, etc.); on es conserven (exposició permanent, magatzems propis, espais externs, etc.); en quin concepte es tenen (en propietat, en dipòsit) i com han ingressat; quins estan documentats i quins no; quin és el seu estat de conservació; etc.
- La història i el desenvolupament de les diferents col·leccions, és a dir, el procés i el ritme de creixement que han tingut fins l'actualitat.
- Condicions ambientals, de conservació i de seguretat, tenint en compte cadascun dels espais d'exposició i magatzem de què es disposen. Inclou també una relació entre peces exposades i peces en reserva, per determinar la densitat d'objectes conservats i poder definir futures necessitats d'espai.
- Les característiques qualitatives: tipus d'obra, dimensions i característiques físiques, requeriments de conservació, així com la seva representativitat. Aquestes dades permetran identificar els buits i les mancances de les diferents col·leccions quan posteriorment s'estableixin els objectius i els límits de cadascuna.

Aquest estudi previ ha proporcionat un dibuix clar de l'estat en què es troben les col·leccions i permetrà definir molt millor els objectius i les estratègies de desenvolupament de la política de col·leccions.

- Col·lecció Vilatobà:

Entre els diferents ingressos que el MAS han rebut al llarg d'aquest any volem destacar el conjunt d'obres de la col·lecció Vilatobà.

Isabel Vilatobà i Cecili Túnica, hereus de l'arxiu i de la col·lecció Vilatobà, que Armand Vilatobà, fill de Joan i germà de Màrius, conservava al Carrer de Gràcia, 65 de Sabadell, han cedit la major part de la col·lecció a l'Organisme Autònom Local Museus i Arxiu Històric de Sabadell, en forma de venda, donació i comodat.

La col·lecció Vilatobà té obres que per si soles tenen un gran valor artístic, però volem destacar sobre tot el seu valor de conjunt, recull un important número d'obres de dos artistes, Joan i Màrius, pare i fill, protagonistes de la història de l'art local, però també del seus coetanis, a més de la biblioteca/hemeroteca, arxiu personal i mobiliari. En termes generals, podem afirmar que, la col·lecció Vilatobà és complementària a les col·leccions del MAS.

La col·lecció Vilatobà que ha ingressat al MAS està composta pel conjunts següents:

- *Joan Vilatobà. Obra fotogràfica.* Format per 99 positius i 320 negatius en placa de vidre de formats diferents que Armand Vilatobà va deixar en comodat l'any 1997 al MAS; més 173 capses de negatius en placa de vidre de formats diferents, que en total es preveu comptabilitzen unes 2.000 imatges. Ha ingressat en format de comodat.

Fins a dia d'avui el MAS conserva 85 obres de Joan Vilatobà, repartides entre 71 positius fotogràfics, 13 pintures i 1 dibuix, procedents de fonts diverses.

- *Joan Vilatobà. Obra pictòrica.* Format per 44 obres, la major part olis sobre tela, fullola o cartró i sense datar, de mides diverses, amb temes habituals de Joan Vilatobà, com són els paisatges i les natures mortes. Tres han ingressat en forma de donació i la resta de comodat.

Fins a dia d'avui el MAS conserva 85 obres de Joan Vilatobà, repartides entre 71 positius fotogràfics, 13 pintures i 1 dibuix, procedents de fonts diverses.

- *Màrius Vilatobà. Obra pictòrica.* Format per 46 obres, entre dibuixos i pintures, la major part sense datar, amb temes habituals de Màrius Vilatobà, com són els retrats i algun paisatge. Onze han ingressat en forma de donació i la resta de comodat.

Fins a dia d'avui el MAS conserva 30 obres de Màrius Vilatobà a les seves col·leccions, totes de l'etapa catalana, procedents de diverses donacions, dues es poden veure a l'exposició permanent. Pel que fa a la tècnica, hi ha 21 olis sobre diferents suports i 9 dibuixos. La major part dels temes són retrats (20 obres) i la resta són sobretot paisatges, que eren els seus temes predilectes.

- *Autors coetanis. Obra pictòrica.* Format per 83 registres, aproximadament un 70% són pintures, majoritàriament olis sobre tela i fullola de mides diverses i el 30 % restant són dibuixos, majoritàriament carbonets o tintes sobre paper, de mides diverses. Els autors són coetanis a Joan Vilatobà, i algun també a Màrius Vilatobà, com per exemple: Antoni Angle, Vicenç Borràs, Marià Burgués, Josep Espinalt, Antoni Estruch, Pere Gorro, Francesc Gimeno, Josep Juliana, Lluís Molins de Mur, Conrad Montavà, Antoni Pous Palau, Rafael Salvà, Francesc Sanahuja, Josep Serra Santa, Domènec Soler, Vicenç Miquel, Lluís Valls Areny, Gustau Vila (Grapa), Antoni Vila Arrufat, Joan Vila Cinca, entre d'altres. La totalitat ha ingressat en forma de compra.

Pel que fa al grup d'obres d'artistes coetanis la col·lecció del MAS se sustenta majoritàriament sobre la base d'aquests autors, els que van crear el primer grup d'artistes i un escola artística sabadellenca, a partir de l'Acadèmia de Belles Arts.

- *Mobiliari.* Format per 12 registres, deu d'ells atribuïts amb seguretat a Josep Centelles, destacat ebenista local de la primera meitat del segle XX, col·laborador dels mestres d'obra, arquitectes i de gran nombre de famílies sabadellenques. Destaquem el conjunts de biblioteca, jocs de 6 i de 8 cadires, banc/cofre, trinxant, taula de menjador, *bufet* i arqueta. Ha ingressat en forma de compra.

El MAS, en el marc de la col·lecció d'arts decoratives, no conserva cap moble atribuït a Josep Centelles.

- *Biblioteca, hemeroteca:* Cronològicament es data entre mitjans S.XIX i mitjans S.XX. Composada aproximadament per 500 volums. Ha estat dipositada a l'AHS.

- *Arxiu:* Està constituït per 4 caixes d'embalatge plenes de documents de diverses tipologies, la majoria referides a Joan Vilatobà i Fígols. Ha ingressat en forma de comodat a l'AHS:

2.2.1 Els nous ingressos

Donacions

- Col·lecció d'Art

- 10.631. Procedència: Simon Saura Conesa. Autor: Benet Rossell. Tema: número 20 de la revista *Èczema*, titulat *Microteatre u*. Tècnica: paper imprès. Mides: 23 x 16 cm. Data: 1982.
- 10.665. Procedència: Isidre Carné. Autor: Miquel Magem. Tema: Sense títol. Tècnica: tècnica mixta sobre paper. Mides: 90 x 62 cm. Data: entre 2007-2010.
- 10.665. Procedència: Isidre Carné. Autor: Miquel Magem. Tema: Sense títol. Tècnica: tècnica mixta sobre paper. Mides: 70 x 101 cm. Data: entre 2007-2010.
- 10.666. Procedència: Isidre Carné. Autor: Jordi Alba. Tema: Còmic. Tècnica: aquarel·la i tinta sobre paper. Mides: 48 x 70 cm. Data: 1993. Emmarcat.
- 10.766. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Joan Vilatobà, Natura morta amb meló, s.d. Oli sobre fullola. Mides: 59,5 x 72,5 cm. Data: s.d.

- 10.767. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Joan Vilatobà, Natura morta de caça i rovellons, s.d. Oli sobre fullola. Mides: 85,5 x 100 cm. Data: s.d.
- 10.768. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Joan Vilatobà, Fageda a la tardor. Tècnica: oli sobre tela. Mides: 31,5 x 23,5 cm. Data: s.d.
- 10.769. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Màrius Vilatobà, Retrat d'Armand Vilatobà. Tècnica: oli sobre tàblex. Mides: 38,7 x 28,6 cm. Data: anys 30.
- 10.770. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Màrius Vilatobà, Cartell d'exposició col·lectiva a l'Acadèmia de Belles Arts. Tècnica: carbonet i llapis sobre paper. Mides: 47,5 x 31,5 cm. Data: 1925.
- 10.771. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Màrius Vilatobà, Camí en un bosc. Tècnica: oli sobre tela, damunt tablex. Mides: 70,5 x 63 cm. Data: s.d.
- 10.772. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Màrius Vilatobà, Retrat d'Armand Vilatobà (a Tossa de Mar?). Tècnica: oli sobre tela. Mides: 66 x 58 cm.
- 10.773. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Màrius Vilatobà, Paisatge. Tècnica: oli sobre tela. Mides: 81 x 100 cm. Data: s.d.
- 10.774. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Màrius Vilatobà, Retrat de nena amb llaç vermell. Tècnica: oli sobre tablex. Mides: 47 x 34,5 cm. Data: s.d.
- 10.775. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Màrius Vilatobà, Retrat del senyor Montserrat. Tècnica: oli sobre tela. Mides: 44 x 34,5 cm. Data: s.d.
- 10.776. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Màrius Vilatobà, Nu femení d'esquena. Tècnica: oli sobre tela. Mides: 100 x 82 cm (aprox.). Data: s.d.
- 10.777. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Màrius Vilatobà?, Faigs. Tècnica: oli sobre tablex. Mides: 47,5 x 27,5 cm. Data: s.d.
- 10.778. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Màrius Vilatobà?, Fageda. Tècnica: oli sobre tablex. Mides: 47,5 x 27,5 cm. Data: s.d.
- 10.779. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Màrius Vilatobà, Retrat d'Armand Vilatobà, amb llibre vermell. Tècnica: oli sobre tela. Data: s.d.
- 10.780. Procedència: Jordi Roca. Autor: Jordi Roca. Tema: *Nu sobre paper*. Tècnica: llapis conté sobre paper. Mides: 70 x 98,5 cm. Data : 1975.
- 10.781. Procedència: Jordi Roca. Autor: Jordi Roca. Tema: *Nu sobre paper*. Tècnica: cera sobre cartró. Mides: 43,3 x 54,5 cm. Data : 1977.
- 10.782. Procedència: Jordi Roca. Autor: Jordi Roca. Tema: *Nu sobre cartró*. Tècnica: cera sobre cartró. Mides: 69 x 42 cm. Data : 1977.
- 10.783. Procedència: Jordi Roca. Autor: Jordi Roca. Tema: *Nu sobre paper*. Tècnica: cera sobre paper. Mides: 70 x 91 cm. Data : 1977.
- 10.784. Procedència: Jordi Roca. Autor: Jordi Roca. Tema: *Nu sobre paper*. Tècnica: cera sobre cartró. Mides: 61,6 x 48,2 cm. Data : 04.07.1978.
- 10.785. Procedència: Jordi Roca. Autor: Jordi Roca. Tema: *Nu sobre paper*. Tècnica: llapis conté sobre paper. Mides: 100 x 70 cm. Data : 1978.
- 10.786. Procedència: Jordi Roca. Autor: Jordi Roca. Tema: *Nu sobre paper*. Tècnica: cera sobre paper. Mides: 95 x 70 cm. Data : 1978.
- 10.787. Procedència: Jordi Roca. Autor: Jordi Roca. Tema: *Nu sobre paper*. Tècnica: cera sobre cartró. Mides: 65,4 x 50 cm. Data : 10.01.1980.
- 10.788. Procedència: Jordi Roca. Autor: Jordi Roca. Tema: *Nu*. Tècnica: llapis conté sobre paper. Mides: 66,2 x 50 cm. Data : 29.01.1980.
- 10.789. Procedència: Jordi Roca. Autor: Jordi Roca. Tema: *Nu sobre paper*. Tècnica: llapis conté sobre cartró. Mides: 104 x 74 cm. Data : 1980.
- 10.790. Procedència: Jordi Roca. Autor: Jordi Roca, *Nu*, 10.04.1981. Pastel sobre paper. Mides: 51 x 60,5 cm.

- Col·lecció d'història

- Primitiva Bartolomé de la Vega: col·lecció de miniatures en fusta –teler manual, antic carro de les escombraries,carro,autobús tibat per cavalls, taula d'eines, pianola, carro de gelats(2) escala i camió de gasoses “Pulcra”.
- Lluís Giralt Llordés: Bandera espanyola de sobretaula amb l'escut franquista, havia sigut de l'alcalde Josep Burrull.
- Joan Canadell Leonart: Conjunt de motlles, formes, escarpres punxons i altres eines de serraller. Pertanyen a les primeres etapes de la serralleria Cañadell iniciada pel seu besavi a finals del segle XIX.

- Diòcesi de Terrassa: Mostra dels relleus ceràmics de l'arcada de la porta principal i de l'intradós de les arcades del porxo del primer edifici dels GG Maristes del carrer Latorre, daten de 1930 aprox.
- Concepció Busquets Turull, màquina manual de fer botifarres, de la primera meitat del s. XX.
- Ramón Pons Vidal: Teixit jacquard amb la representació d'una criatura petita aguantant una pilota. Realitzat a l'Escola Industrial d'Arts i Oficis de Sabadell.
- Laia Grau Olivé: penó amb l'escut franquista.

- Col·lecció de la indústria tèxtil

- Manuel Borrell Palazón: Quadern de mostres seleccionades de diversos fabricants de Sabadell, Anys 80 segle XX.
- Joan Carles Miquel i Fàbregas: Dos quaderns d'exercicis de teoria de teixits de dos alumnes de l'Escola Industrial de Sabadell. Cronologia: 1909 i 1918-19.
- Pere Pla Benet: Llibreta d'apunts d'un bataner.
- LANITEX: Antic arxiu de l'empresa de panyeria Garriga Germans.
- Montserrat Borri Ferràn i els seus germans Maria Teresa i Cèsar A.: Documentació referent a la Màquina de parar patentada pel seu avi Alfons Borri Amigó els anys 20 del segle XX – memòria descriptiva de 1923, fotografies originals, una del seu avi i set de diferents perspectives de la màquina, documentació diversa referent a les patents.
- Xavier Oriach i Soler: Album de dibuixos i picats segons tipus de lligaments que pertanyia al seu avi matern Valentí Soler i Casajoana, teixidor al c. Lacy 114. Cronologia últim quart del s. XIX.
- Maria Lluïsa i Maria Teresa Serra Llorens: Armari d'escriptori per guardar mostres de barreges de llana i un ganxo d'agafar bales de llana.
- Carme Bombardó Alemany: Referències de llaneria, llibres de banderes i dissenys de peces de l'empresa tèxtil Jaume Bombardó, 1982 a 2000.

A més:

- Procedència: Vicenç Miró. Autor: J. Beltran. Tema: Còpia de l'obra "La vicaria" de Marià Fortuny. Tècnica: oli sobre tela. Mides: 130 x 200 cm. Data: 1944. Aquesta obra no s'incorpora a la col·lecció d'art, sinó que s'utilitzarà en les activitats pedagògiques i de difusió dels MMS.

Comodats

- Col·lecció d'Art

- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Joan Vilatobà. Tema: Paisatge amb ramat i pastora. Tècnica: oli sobre tablex. Mides: 50,5x61,5 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Joan Vilatobà. Tema: Paisatge amb pastora i rierol. Tècnica: oli sobre fullola. Mides: 50,5x61 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Joan Vilatobà. Tema: Camí. Tècnica: oli sobre fullola. Mides: 50x61 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Joan Vilatobà. Tema: Paisatge amb dona carregant llenya. Tècnica: oli sobre fullola. Mides: 50,5x61 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Joan Vilatobà. Tema: Paisatge amb bugadera. Tècnica: oli sobre tablex. Mides: 50,5x61,5 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Joan Vilatobà. Tema: Interior de masia. Tècnica: oli sobre fullola. Mides: 61,5x50,5 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Joan Vilatobà. Tema: Paisatge amb garberes i pagesa. Tècnica: oli sobre fullola. Mides: 50,5x61 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Joan Vilatobà. Tema: Gerro amb clavells. Tècnica: oli sobre fullola. Mides: 61x50,5 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Joan Vilatobà. Tema: Paisatge amb ramat i pastor. Tècnica: oli sobre fullola. Mides: 50,5x61 cm. Data: s.d.

- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Joan Vilatobà. Tema: Gitana. Tècnica: oli sobre fullola. Mides: 61x50 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Joan Vilatobà. Tema: Paisatge amb nenes collint flors. Tècnica: oli sobre tablex. Mides: 50x61 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Joan Vilatobà. Tema: Interior amb bressol. Tècnica: oli sobre tablex. Mides: 61x50 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Joan Vilatobà. Tema: Paisatge. Tècnica: oli sobre fullola. Mides: 38x46 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Joan Vilatobà. Tema: Paisatge. Tècnica: oli sobre fullola. Mides: 38x46 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Joan Vilatobà. Tema: Paisatge. Tècnica: oli sobre tablex. Mides: 30x50 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Joan Vilatobà. Tema: Paisatge amb masia. Tècnica: oli sobre cartró. Mides: 30x50 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Joan Vilatobà. Tema: Paisatge. Tècnica: oli sobre fullola. Mides: 29x45 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Joan Vilatobà. Tema: Paisatge. Tècnica: oli sobre fullola. Mides: 30x50 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Joan Vilatobà. Tema: Ermita. Tècnica: oli sobre cartró. Mides: 29x42 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Joan Vilatobà. Tema: Paisatge. Tècnica: oli sobre fullola. Mides: 27x40 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Joan Vilatobà. Tema: Paisatge. Tècnica: oli sobre cartró. Mides: 29,5x28 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Joan Vilatobà. Tema: Paisatge. Tècnica: oli sobre fullola. Mides: 23,5x33,5 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Joan Vilatobà. Tema: Paisatge amb dones portant llenya. Tècnica: oli sobre cartolina. Mides: 24x36 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Joan Vilatobà. Tema: Paisatge amb garberes. Tècnica: oli sobre cartolina. Mides: 24x36 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Joan Vilatobà. Tema: Paisatge amb casa i pallers. Tècnica: oli sobre cartolina. Mides: 24x36 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Joan Vilatobà. Tema: Paisatge amb riu. Tècnica: oli sobre cartró. Mides: 21,5x28,5 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Joan Vilatobà. Tema: Arbre dins d'un clos. Tècnica: oli sobre cartró. Mides: 29,5x25 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Joan Vilatobà. Tema: Nuvolada. Tècnica: oli sobre cartró. Mides: 25x29,5 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Joan Vilatobà. Tema: Nuvolada. Tècnica: oli sobre cartró. Mides: 25x29,5 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Joan Vilatobà. Tema: Gerro amb flors. Tècnica: oli sobre tela. Mides: 61x50 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Joan Vilatobà. Tema: Paisatge amb nenes collint flors. Tècnica: oli sobre tela. Mides: 49,5x61 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Joan Vilatobà. Tema: Natura morta amb perdius i ous ferrats. Tècnica: oli sobre tablex. Mides: 50x61 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Joan Vilatobà. Tema: Natura morta amb sardines. Tècnica: oli sobre tela, damunt cartró. Mides: 59,5x73 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Joan Vilatobà. Tema: Natura morta amb gerro de flors i violí. Tècnica: oli sobre fullola. Mides: 85x100 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Joan Vilatobà. Tema: Natura morta amb síndries. Tècnica: oli sobre fullola. Mides: 60x73 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Joan Vilatobà. Tema: Paisatge amb riu. Tècnica: oli sobre fullola. Mides: 78x100 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Joan Vilatobà. Tema: Dones rentant al riu. Tècnica: oli sobre fullola. Mides: 85,5x100 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Joan Vilatobà. Tema: Còpia de l'autoretrat de Josep Casanovas Clerch. Tècnica: oli sobre fullola. Mides: 42,5x35 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Joan Vilatobà. Tema: Gerro amb margarides, tassa de xocolata i poma. Tècnica: oli sobre fullola. Mides: 50,5x30,5 cm. Data: s.d.

- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Joan Vilatobà. Tema: Gerro amb clavells. Tècnica: oli sobre tablex. Mides: 50x30,5 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Joan Vilatobà. Tema: Paisatge de Granera. Tècnica: oli sobre tela. Mides: 54x65 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Joan Vilatobà. Tema: Paisatge rural. Tècnica: oli sobre tela, damunt cartró. Mides: 62,5x72,5 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Joan Vilatobà. Tema: Natura morta amb gerro de flors i dues pomes. Tècnica: oli sobre fullola. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Màrius Vilatobà. Tema: Retrat de noia. Tècnica: carbonet i pastel sobre paper. Mides: 30 x 22 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Màrius Vilatobà. Tema: Retrat de dona. Tècnica: carbonet sobre paper. Mides: 34,3 x 27,9 cm. Data: 1928.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Màrius Vilatobà. Tema: Retrat d'Elisa Ros, mare de l'artista. Tècnica: tècnica mixta sobre paper. Mides: 52 x 43,4 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Màrius Vilatobà. Tema: Retrat d'Elisa Ros, mare de l'artista. Tècnica: carbonet i sanguina sobre paper. Mides: 34,6 x 27,6 cm. Data: 1925.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Màrius Vilatobà. Tema: Retrat de M. Vallès. Tècnica: carbonet i sanguina sobre paper. Mides: 37,4 x 28,3 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Màrius Vilatobà. Tema: Retrat d'Elisa Ros, mare de l'artista. Tècnica: sanguina sobre cartró. Mides: 39,1 x 31,1 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Màrius Vilatobà. Tema: Paisatge. Tècnica: oli sobre tablex. Mides: 16 x 25 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Màrius Vilatobà. Tema: Retrat del senyor Montserrat. Tècnica: aquarel·la sobre paper. Mides: 40 x 27,5 cm. Data: 1927.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Màrius Vilatobà. Tema: Retrat femení. Tècnica: carbonet sobre paper. Mides: 40,5 x 32 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Màrius Vilatobà. Tema: Vista d'un llogaret. Tècnica: oli sobre fullola. Mides: 50 x 61 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Màrius Vilatobà. Tema: Retrat d'Elisa Ros, mare de l'artista. Tècnica: oli sobre tela. Mides: 48 x 35 cm. Data: 1927.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Màrius Vilatobà. Tema: Retrat de Joan Vilatobà. Tècnica: oli sobre tela. Mides: 47 x 38 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Màrius Vilatobà. Tema: Retrat d'Esteve Vilatobà, avi de l'artista. Tècnica: oli sobre tela. Mides: 62 x 55 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Màrius Vilatobà. Tema: Paisatge hivernal. Tècnica: oli sobre tablex. Mides: 60 x 45 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Màrius Vilatobà. Tema: Retrat de nena. Tècnica: oli sobre tela. Mides: 48 x 35,5 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Màrius Vilatobà. Tema: Retrat d'Elisa Ros, mare de l'artista. Tècnica: oli sobre tela. Mides: 71 x 60,5 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Màrius Vilatobà. Tema: Retrat d'Elisa Ros, mare de l'artista. Tècnica: cera sobre fullola, en bastidor. Mides: 99 x 74 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Màrius Vilatobà. Tema: Retrat de Concepció Pineda, àvia de l'artista. Tècnica: oli sobre tablex. Mides: 59 x 43 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Màrius Vilatobà. Tema: Retrat d'Armand Vilatobà. Tècnica: oli sobre fullola. Mides: 55 x 45,5 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Màrius Vilatobà. Tema: Autoretrat. Tècnica: oli sobre tablex. Mides: 44,5 x 34 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Màrius Vilatobà. Tema: Retrat d'Elisa Ros, mare de l'artista. Tècnica: carbonet i sanguina sobre paper. Mides: 36 x 29 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Màrius Vilatobà. Tema: Retrat de l'oncle Joan. Tècnica: oli sobre tela. Mides: 55 x 46 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Màrius Vilatobà (?). Tema: Rèplica de l'autoretrat de Van Dyck. Tècnica: oli sobre cartró entelat. Mides: 33,5 x 29 cm. Data: s.d.

- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Màrius Vilatobà (?). Tema: Rèplica del retrat de Martínez Montañés de Velázquez. Tècnica: oli sobre cartró entelat. Mides: 40,5 x 33 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Màrius Vilatobà (?). Tema: Rèplica d'un sant Ignasi de Loiola. Tècnica: oli sobre tela. Mides: 50 x 40,5 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Màrius Vilatobà (?). Tema: Paisatge. Tècnica: oli sobre cartró entelat. Mides: 32 x 38 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Màrius Vilatobà (?). Tema: Camí al bosc. Tècnica: oli sobre cartró entelat. Mides: 32 x 38 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Màrius Vilatobà (?). Tema: Camí al bosc. Tècnica: oli sobre cartró entelat. Mides: 32,5 x 38 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Màrius Vilatobà (?). Tema: Paisatge amb temple. Tècnica: oli sobre tela. Mides: 32 x 37,5 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Màrius Vilatobà (?). Tema: Paisatge. Tècnica: oli sobre tela. Mides: 33,5 x 39 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Màrius Vilatobà (?). Tema: Paisatge. Tècnica: oli sobre tela. Mides: 27,5 x 49,5 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Màrius Vilatobà (?). Tema: Paisatge nocturn. Tècnica: tècnica mixta sobre paper (aquarel·la i oli?). Mides: 32 x 45,5 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Màrius Vilatobà (?). Tema: Retrat d'Armand Vilatobà. Tècnica: carbonet i sanguina sobre paper. Mides: 32 x 24,5 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Màrius Vilatobà (?). Tema: Esbós de retrat masculí. Tècnica: carbonet sobre paper. Mides: 39 x 32 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Màrius Vilatobà (?). Tema: Retrat d'Armand Vilatobà. Tècnica: carbonet i sanguina sobre paper, damunt cartró. Mides: 37 x 27,5 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Màrius Vilatobà (?). Tema: Figura femenina (inacabat) . Tècnica: carbonet sobre paper. Mides: 44 x 34 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Màrius Vilatobà (?). Tema: Retrat de perfil d'home vell. Tècnica: carbonet i sanguina sobre paper. Mides: 38,5 x 29 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Màrius Vilatobà (?). Tema: Esbós de retrat de noia. Tècnica: carbonet sobre paper. Mides: 31,5 x 24 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Màrius Vilatobà (?). Tema: Retrat de noia. Tècnica: carbonet sobre paper. Mides: 41,5 x 32 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Màrius Vilatobà. Tema: Retrat masculí. Tècnica: pastel sobre paper, damunt cartró. Mides: 37 x 28,5 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Màrius Vilatobà. Tema: Retrat d'Armand Vilatobà. Tècnica: carbonet i pastel sobre paper. Mides: 32 x 25 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Màrius Vilatobà. Tema: Retrat d'Elisa Ros, mare de l'artista. Tècnica: carbonet sobre paper, damunt cartolina. Mides: 36 x 29 cm. Data: 1930
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Màrius Vilatobà. Tema: Casa al camp. Tècnica: oli sobre cartró. Mides: 32 x 41 cm. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Màrius Vilatobà. Tema: Retrat d'Armand Vilatobà. Tècnica: oli sobre tela. Data: s.d.
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Màrius Vilatobà. Tema: Retrat d'Armand Vilatobà. Tècnica: carbonet i pastel sobre paper. Data: 192(?).
- 10.668. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Màrius Vilatobà. Tema: Retrat inacabat d'Armand Vilatobà amb llibre obert. Tècnica: oli sobre tela. Mides: 115,5 x 80 cm. Data: s.d.

Compres

- Col·lecció d'Art

- 10.669. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: desconegut. Tema: Casa. Tècnica: oli sobre fullola. Mides: 26,5 x 20,5 cm. Data: s.d.
- 10.670. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Lluís Valls Areny (?), Porta de masia. Tècnica: llapis sobre paper. Mides: 23,5 x 18 cm. Data: s.d.
- 10.671. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Lluís Valls Areny (?). Tema: Porta de masia. Tècnica: llapis sobre paper. Mides: 23,5 x 20 cm. Data: s.d.
- 10.672. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Antoni Estruch. Tema: Retrat d'home amb barba. Tècnica: tinta sobre cartró, damunt cartolina. Mides: 9,5 x 14 cm. Data: 1900.
- 10.673. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Antoni Estruch. Tema: Acadèmia. Nu masculí. Tècnica: tinta sobre paper. Mides: 35,5 x 21,5 cm (mides aproximades). Data: s.d.
- 10.674. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Antoni Estruch. Tema: Acadèmia. Nu masculí d'esquenes. Tècnica: llapis sobre paper. Mides: 37 x 25 cm. Data: s.d.
- 10.675. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Antoni Estruch. Tema: Acadèmia. Nu masculí. Tècnica: carbonet sobre paper. Mides: 41 x 27cm (mides aproximades). Data: s.d.
- 10.676. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Sense identificar. Tema: Dos nus femenins. Tècnica: carbonet i aquarel·la sobre paper. Mides: 27 x 19,5 cm. Data: París, 1930.
- 10.677. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Antoni Vila Arrufat. Tema: Acadèmia. Nu masculí d'esquena. Tècnica: sanguina sobre paper. Mides: 42 x 29 cm. Data: s.d.
- 10.678. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: no identificat (Francesc Gimeno?) . Tema: Retrat femení. Tècnica: carbonet sobre paper, damunt cartró. Mides: 35 x 27 cm. Data: s.d.
- 10.679. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Francesc Gimeno. Tema: Barques. Tècnica: carbonet sobre paper. Mides: 23 x 31 cm. Data: s.d.
- 10.680. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Francesc Gimeno. Tema: Autoretrat. Tècnica: carbonet sobre paper. Mides: 32 x 22 cm. Data: s.d.
- 10.681. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Francesc Gimeno. Tema: Cavalls. Tècnica: carbonet sobre paper. Mides: 19 x 32,5 cm. Data: s.d.
- 10.682. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Francesc Gimeno. Tema: "Plassa. Tècnica: carbonet sobre paper. Mides: 23 x 31 cm. Data: s.d.
- 10.683. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: no identificat. Tema: Sant Sepulcre? Tècnica: oli sobre tela. Mides: 24 x 33 cm. Data: s.d.
- 10.684. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: V. Miquel. Tema: Vanitas. Tècnica: oli sobre tela. Mides: 16 x 13,5 cm. Data: s.d.
- 10.685. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Rafael Salvà. Tema: Paisatge. Tècnica: oli sobre cartró. Mides: 35,5 x 37,5 cm. Data: s.d.
- 10.686. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Antoni Angle. Tema: Retrat de Joan Vilatobà. Tècnica: carbonet sobre paper. Mides: 43 x 32,5 cm. Data: 1945.
- 10.687. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Josep Serra Santa. Tema: Paisatge amb pallers. Tècnica: oli sobre cartró entelat. Mides: 32 x 31 cm. Data: s.d.
- 10.688. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Domènec Soler. Tema: Paisatge. Tècnica: aquarel·la sobre paper. Mides: 28 x 39 cm. Data: 1908.
- 10.689. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Antoni Pous Palau. Tema: Natura morta de peres i cireres. Tècnica: oli sobre fullola. Mides: 20,5 x 28 cm. Data: s.d.
- 10.690. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Pere Gorro. Tema: Paisatge amb atzavares. Tècnica: aquarel·la sobre paper. Mides: 23 x 29,5 cm. Data: s.d.
- 10.691. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Francesc Sanahuja. Tema: Cementiri. Tècnica: oli sobre tela. Mides: 18 x 24,5 cm. Data: s.d.
- 10.692. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Conrad Montavà. Tema: Paisatge. Tècnica: aquarel·la sobre paper. Mides: 13 x 21 cm. Data: 1924.
- 10.693. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Conrad Montavà. Tema: Paisatge. Tècnica: gouache sobre paper, damunt cartró. Mides: 25,5 x 34 cm. Data: 1900.

- 10.694. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Gustau Vila (Grapa) . Tema: “El liberalismo es pecado” . Tècnica: tinta i aquarel·la sobre paper. Mides: 23,5 x 29 cm. Data: 1929.
- 10.695. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Conrad Montava. Tema: Paisatge (Breda?) . Tècnica: tinta i aquarel·la sobre paper. Mides: 24,5 x 34,5 cm. Data: s.d.
- 10.696. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: V. Miquel. Tema: Retrat d'ancià amb barba. Tècnica: tinta sobre paper. Mides: 22 x 21 cm. Data: s.d.
- 10.697. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Pere Gorro. Tema: Eixida. Tècnica: aquarel·la sobre paper. Mides: 21 x 27 cm. Data: s.d.
- 10.698. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Pere Gorro. Tema: Paisatge rural. Tècnica: aquarel·la sobre paper. Mides: 30 x 33 cm. Data: s.d.
- 10.699. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Climent. Tema: Paisatge. Tècnica: aquarel·la sobre paper. Mides: 21 x 26 cm. Data: 1928.
- 10.700. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Climent. Tema: Paisatge amb riu. Tècnica: carbonet sobre paper. Mides: 32 x 34 cm. Data: s.d.
- 10.701. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: desconegut. Tema: Escena de Majos. Tècnica: oli sobre fusta. Mides: 23,5 x 32 cm. Data: s.d.
- 10.702. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Joan Vila Cinca. Tema: Estudi de sotabosc. Tècnica: oli sobre fullola. Mides: 10,5 x 16,7 cm. Data: s.d.
- 10.703. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Lluís Molins de Mur. Tema: Retrat funerari de Joan Vilatobà. Tècnica: oli sobre tablex. Mides: 63 x 49 cm. Data: 1954.
- 10.704. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: P. Vilaplana. Tema: Garberes al Castell de Can Feu. Tècnica: oli sobre fullola. Mides: 22,5 x 34 cm. Data: s.d.
- 10.705. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: P. Vilaplana. Tema: Paisatge amb masia. Tècnica: oli sobre fullola. Mides: 24,5 x 33,5 cm. Data: s.d.
- 10.706. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: desconegut. Tema: Nuvolada crepuscular. Tècnica: oli sobre cartró. Mides: 30 x 38 cm. Data: s.d.
- 10.707. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: desconegut. Tema: Fumarada en una vall. Tècnica: oli sobre cartró. Mides: 29,5 x 41,5 cm. Data: s.d.
- 10.708. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: desconegut. Tema: Vista d'un rierol. Tècnica: oli sobre cartró. Mides: 24 x 33,5 cm. Data: s.d.
- 10.709. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: desconegut. Tema: Arbres. Tècnica: oli sobre cartró. Mides: 40,5 x 40 cm. Data: s.d.
- 10.710. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: J. Alemany. Tema: Bust de la Mare de Déu. Tècnica: oli sobre cartró. Mides: 36 x 26 cm. Data: 1942.
- 10.711. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: J. Alemany. Tema: Bust d'infant. Tècnica: oli sobre cartró. Mides: 36 x 26 cm. Data: 1942.
- 10.712. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: desconegut. Tema: Paisatge. Tècnica: oli sobre cartró. Mides: 30 x 38 cm. Data: s.d.
- 10.713. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: desconegut. Tema: Gerro amb flors. Tècnica: oli sobre cartró. Mides: 36,5 x 29,5 cm. Data: s.d.
- 10.714. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: desconegut. Tema: Dona al bosc. Tècnica: oli sobre tela, damunt cartró. Mides: 36,5 x 41 cm. Data: s.d.
- 10.715. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: desconegut. Tema: Casa al camp. Tècnica: aquarel·la sobre paper, damunt cartolina. Mides: 33,5 x 33 cm. Data: s.d.
- 10.716. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: desconegut. Tema: Paisatge. Tècnica: oli sobre tela. Mides: 31 x 38 cm. Data: s.d.
- 10.717. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: desconegut. Tema: Llogaret al camp. Tècnica: oli sobre cartró. Mides: 29,5 x 42 cm. Data: s.d.
- 10.718. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: desconegut. Tema: Paisatge fluvial amb pescadors. Tècnica: oli sobre tela, damunt cartró. Mides: 33 x 41 cm. Data: s.d.
- 10.719. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: desconegut. Tema: Arbres. Tècnica: oli sobre fullola. Mides: 30 x 50 cm. Data: s.d.
- 10.720. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Vicenç Borràs. Tema: Picador al burladero. Tècnica: aquarel·la sobre paper. Mides: 37 x 28 cm. Data: 1874.
- 10.721. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: desconegut. Tema: Estudi anatòmic d'un braç esquerre. Tècnica: llapis sobre paper. Mides: 32x12,5 cm. Data: s.d.
- 10.722. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: M.R. . Tema: Estudi anatòmic de rostre femení. Tècnica: llapis sobre paper. Mides: 26,5 x 21 cm. Data: s.d.
- 10.723. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: desconegut. Tema: Paisatge. Tècnica: gouache sobre tela retallada. Mides: 34 x 42 cm. Data: s.d.

- 10.724. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: no identificat. Tema: Natura morta de pomes. Tècnica: oli sobre tela, damunt cartró. Mides: 23 x 35 cm. Data: s.d.
- 10.725. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: diversos. Tema: Retrats funeraris de Joan Vilatobà. Tècnica: carbonet i llapis sobre paper. Mides: diverses (5 dibuixos). Data: 1954.
- 10.726. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: desconegut. Tema: Retrat masculí. Tècnica: oli sobre tela retallada. Mides: 25,5 x 35 cm. Data: s.d.
- 10.727. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: desconegut. Tema: Estudi de nu femení. Tècnica: carbonet, pastel i aquarel·la sobre cartró. Mides: 37 x 26 cm. Data: s.d.
- 10.728. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: No identificat. Tema: Paisatge. Tècnica: oli sobre tela, damunt cartró. Mides: 25,5 x 34 cm. Data: s.d.
- 10.729. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Josep Juliana. Tema: Puput. Tècnica: oli sobre cartró. Mides: 35 x 27 cm. Data: s.d.
- 10.730. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: desconegut. Tema: Puput. Tècnica: oli sobre cartró. Mides: 35,5 x 27 cm. Data: s.d.
- 10.731. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Josep Espinalt. Tema: Raïm penjat. Tècnica: oli sobre fullola. Mides: 40 x 29 cm. Data: s.d.
- 10.732. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Josep Espinalt. Tema: Bust d'ancià amb barba. Tècnica: oli sobre tablex, 50 x 31 cm. Data: s.d.
- 10.733. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Josep Espinalt. Tema: Retrat de menestral. Tècnica: oli sobre fullola. Mides: 40,5 x 29,5 cm. Data: s.d.
- 10.734. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Josep Espinalt. Tema: Retrat de Josep Casanovas Clerch. Tècnica: oli sobre fullola. Mides: 40,5 x 29,5 cm. Data: entre 1875-1900.
- 10.735. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Cy Rull (?). Tema: Pagesa .Tècnica: oli sobre fusta. Mides: 40,5 x 21 cm. Data: s.d.
- 10.736. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: desconegut. Tema: Raïm penjat. Tècnica: oli sobre tablex. Mides: 45 x 38 cm. Data: s.d.
- 10.737. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Casa. Tècnica: oli sobre fullola, 26,5x20,5 cm. Data: s.d.
- 10.738. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: desconegut. Tema: Cabana al camp. Tècnica: oli sobre cartró entelat. Mides: 30,5 x 16 cm. Data: s.d.
- 10.739. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: desconegut. Tema: Vista de Sabadell: el mercat entre eixides. Tècnica: oli sobre fullola. Mides: 50,5 x 47 cm. Data: s.d.
- 10.740. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: M. Urgell. Tema: Ase a la porta d'un clos. Tècnica: oli sobre tela. Mides: 50 x 30 cm (còpia d'una obra de Modest Urgell?). Data: s.d.
- 10.741. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Casanovas. Tema: Roques en un riu. Tècnica: oli sobre tela. Mides: 38 x 46 cm. Data: s.d.
- 10.742. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: desconegut. Tema: Còpia de bust femení de Leonardo da Vinci. Tècnica: Fotografia. Mides: 25 x 19 cm. Data: s.d.
- 10.743. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: no identificat. Tema: Banderillero. Tècnica: oli sobre tablex o cartró. Mides: 23 x 27 cm. Data: s.d.
- 10.744. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: no identificat. Tema: Retrat femení. Tècnica: oli sobre tela. Mides: 55 x 46 cm. Data: s.d.
- 10.745. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: L. Vila. Tema: Paisatge de tardor. Tècnica: oli sobre tela. Mides: 45 x 54 cm. Data: 1940.
- 10.746. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: desconegut. Tema: Vista del passeig de Manresa de Sabadell. Tècnica: oli sobre tela. Mides: 60 x 73 cm. Data: s.d.
- 10.747. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Antoni Vila Arrufat. Tema: Homenatge a Joan Vilatobà. Tècnica: tinta, aquarel·la i pintura daurada sobre pergami. Mides: 52 x 69 cm. Data: 1920.
- 10.748. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Antoni Vila Arrufat. Tema: Retrat de Concepció Figols, mare de Joan Vilatobà. Tècnica: oli sobre tela. Mides: 176 x 114 cm. Data: 1915.
- 10.749. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Antoni Vila Arrufat. Tema: Retrat d'Esteve Vilatobà, pare de Joan Vilatobà. Tècnica: oli sobre tela. Mides: 176 x 114 cm. Data: 1916-17.
- 10.750. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: V. Miquel. Tema: Bosc. Tècnica: oli sobre cartró 8?). Data: 1937.
- 10.751. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Marià Burgués i Josep Espinalt. Tema: Retrat d'ancià. Tècnica: oli sobre plat de ceràmica. Mides: 39 x 8 cm. Data: s.d.

- 10.752. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Josep Centellas. Tema: Biblioteca. Tècnica: fusta de noguera tallada i tornejada. Mides: 250 x 212 x 47 cm. Data: s.d.
- 10.753. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Josep Centellas. Tema: Joc de 6 cadires. Tècnica: fusta de noguera tallada i tornejada, amb espart. Mides: 96 x 40 x 40 cm. Data: s.d.
- 10.754. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Josep Centellas. Tema: Cadira de frare. Tècnica: fusta de noguera tallada i tornejada, amb cuir. Mides: 107 x 65 x 58 cm. Data: s.d.
- 10.755. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Josep Centellas? . Tema: Llum de sostre de sis braços. Tècnica: fusta de noguera tallada i tornejada. Mides: 90 x 70 cm (dimensions aproximades). Data: s.d.
- 10.756. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Josep Centellas. Tema: Banc-cofre. Tècnica: fusta de noguera tallada. Mides: 110 x 127 x 51 cm. Data: s.d.
- 10.757. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Josep Centellas. Tema: Trinxant. Tècnica: fusta de noguera tallada i tornejada. Mides: 147 x 155 x 55 cm. Data: s.d.
- 10.758. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Josep Centellas. Tema: Joc de 8 cadires. Tècnica: fusta de noguera tallada i tornejada. Mides: 95 x 44 x 41 cm. Data: s.d.
- 10.759. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Josep Centellas. Tema: Taula de menjador. Tècnica: fusta de noguera tallada i tornejada, amb ferro forjat. Mides: 80 x 130 x 145 cm. Data: s.d.
- 10.760. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Josep Centellas. Tema: Buffet. Tècnica: fusta de noguera tallada i tornejada, amb vidre emplomat. Mides: 217 x 185 x 55 cm. Data: s.d.
- 10.761. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: desconegut. Tema: Llum de menjador. Tècnica: ferro forjat i vellut. Mides: 120 x 62 cm. Data: s.d.
- 10.762. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: desconegut. Tema: Rellotge de peu. Tècnica: fusta de noguera tallada i tornejada. Mides: 232 x 49 x 37 cm. Data: s.d.
- 10.763. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Josep Centellas. Tema: Arqueta. Tècnica: fusta de noguera tallada i tornejada. Mides: 18,5 x 31 x 18 cm. Data: s.d.
- 10.764. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Llum. Tècnica: llautó. Mides: 80 x 35 x 35 cm. Data: s.d.
- 10.765. Procedència: Isabel Vilatobà. Autor: Gramola. Tècnica: fusta i ferro colat. Data: s.d.

Llegats

- Col·lecció d'Art

- 10.632. Procedència: Josep Miquel Sanmiquel. Autor: Antoni Estruch. Tema: Sant Sopar. Tècnica: oli sobre tela. Mides: 135 x 261 x 2 cm (amb marc). Data: principis del segle XX. Emmarcat.
- 10.633. Procedència: Josep Miquel Sanmiquel. Autor: Joan Vila Cinca. Tema: Paisatge. Tècnica: oli sobre tela. Mides: 62 x 35 cm. Data: s.d. Emmarcat.
- 10.634. Procedència: Josep Miquel Sanmiquel. Autor: Joan Vila Cinca. Tema: Paisatge. Tècnica: oli sobre tela. Mides: 62 x 35 cm. Data: s.d. Emmarcat.
- 10.635. Procedència: Josep Miquel Sanmiquel. Autor: Joan Vila Cinca. Tema: Paisatge amb figura. Tècnica: oli sobre tela. Mides: 62 x 35 cm. Data: s.d. Emmarcat.
- 10.636. Procedència: Josep Miquel Sanmiquel. Autor: Joaquim Pi i Margall. Tema: "Moro defendiendo el honor de su hija". Tècnica: llapis i ceres sobre paper. Mides: 64 x 47 cm. Data: s.d. Emmarcat.
- 10.637. Procedència: Josep Miquel Sanmiquel. Autor: David Graells. Tema: Sense títol / Dona i ocell. Tècnica: ceres sobre paper. Mides: 64 x 49 cm. Data: s.d. Emmarcat.
- 10.638. Procedència: Josep Miquel Sanmiquel. Autor: Joan Vila Casas. Tema: Ferrant un cavall. Tècnica: llapis sobre paper. Mides: 24 x 31 cm. Data: 1931. Emmarcat.
- 10.639. Procedència: Josep Miquel Sanmiquel. Autor: Raimon Roca. Tema: Paisatge. Tècnica: oli sobre cartró. Mides: 24 x 33 cm. Data: s.d. Emmarcat.
- 10.640. Procedència: Josep Miquel Sanmiquel. Autor: Raimon Roca. Tema: Paisatge. Tècnica: oli sobre cartró. Mides: 24 x 33 cm. Data: s.d. Emmarcat.

- 10.641. Procedència: Josep Miquel Sanmiquel. Autor: Emili Hierro. Tema: Roma. Tècnica: aquarel·la. Mides: 42 x 56 cm. Data: 1975. Emmarcat.
- 10.642. Procedència: Josep Miquel Sanmiquel. Autor: Agustí Masvidal. Tema: Saltar i parar. Tècnica: tinta sobre paper. Mides: 94 x 70 cm. Data: 13/09/1976. Emmarcat.
- 10.643. Procedència: Josep Miquel Sanmiquel. Autor: Agustí Masvidal. Tema: Retrat de Josep Miquel Sanmiquel. Tècnica: llapis sobre paper. Mides: 48 x 38 cm. Data: 1941.
- 10.644. Procedència: Josep Miquel Sanmiquel. Autor: Josep M. Bosch. Tema: Retrat de Joan Sanmiquel Griera. Tècnica: carbonet sobre paper. Mides: 25 x 17,5 cm. Data: s.d. Emmarcat.
- 10.645. Procedència: Josep Miquel Sanmiquel. Autor: Josep M. Bosch. Tema: Retrat d'Enriqueta Planell. Tècnica: carbonet sobre paper. Mides: 25 x 17,5 cm. Data: s.d. Emmarcat.
- 10.646. Procedència: Josep Miquel Sanmiquel. Autor: M. Ribera. Tema: Paisatge. Tècnica: oli sobre tela. Mides: 38 x 46 cm. Data: 1951. Emmarcat.
- 10.647. Procedència: Josep Miquel Sanmiquel. Autor: Emili Hierro. Tema: Casal Sanmiquel, a la via Massagué, 37-39. Tècnica: aquarel·la sobre cartolina. Mides: 63 x 63 cm. Data: s.d. Emmarcat.
- 10.648. Procedència: Josep Miquel Sanmiquel. Autor: Josep M. Subirachs. Tema: abstracte. Tècnica: gravat. Mides: 47 x 56 cm. Data: s.d. Emmarcat.
- 10.649. Procedència: Josep Miquel Sanmiquel. Autor: il·legible. Tema: Espantaocells. Tècnica: retoladors sobre paper. Mides: 25,5 x 31,5 cm. Data: 1975. Emmarcat.

Traspassos

- Col·lecció d'Art

- 10.663. Procedència: Àrea d'Urbanisme. Autor: Manuel Caballero. Tema: Sense títol / Vista de Sabadell. Tècnica: tècnica mixta sobre tela. Mides: 100 x 81 cm. Data: 12/03/1992. Emmarcat.
- 10.664. Procedència: Àrea d'Urbanisme. Autor: Tino Izquierdo. Tema: Sense títol / Fundició Colomer. Tècnica: oli sobre tela. Mides: 72,5 x 49,5 cm. Data: s.d. Emmarcat.

2.2.2 La conservació del fons

Ordenació i correcte emmagatzematge de les col·leccions

S'han continuat les tasques habituals de manteniment de les col·leccions ja emmagatzemades així com dels nous ingressos.

Els museus municipals avui tenen tres magatzems: Casa Turull, Agricultura i Cellers. Les actuacions durant l'any 2011 han estat les següents:

- Casa Turull

S'ha continuat el manteniment i millora tècnica de les condicions de conservació, pel que fa a aspectes d'optimització d'espais, control ambiental, embalatges, entre d'altres.

A finals d'any s'ha reorganitzat l'espai del tercer pis de la Casa Turull (golfes), procurant que obres, mobiliari, elements de suport expositiu, documentació d'arxiu i objectes diversos pendents de revisió estiguin convenientment

agrupats. D'aquesta manera, l'accés a cadascun dels elements és molt més fàcil. S'ha aprofitat per llençar tots aquells elements que s'havien trencat i ja no eren útils.

La conservació preventiva i els manteniments

S'han continuat creant, controlant i mantenint les condicions ambientals necessàries, tant als magatzems, les sales d'exposició com als diferents punts patrimonials dispersos per la ciutat per què el bé material o immaterial perduri en el temps el màxim possible. Així s'han continuat prenent les mesures i efectuant els controls de les condicions ambientals mitjançant el sistema dels lectors digitals de temperatura i humitat; condicions que s'han corregit, si ha estat necessari, mitjançant els aparells de condicionament de l'aire, del deshumificador i del sistema de ventilació existents.

S'han continuat gestionant amb els departaments corresponents els manteniments que han estat necessaris dels punts patrimonials gestionats pels museus municipals de Sabadell i que són: Casa Duran, Campanar de Sant Fèlix, Torre de l'Aigua, Pou de glaç, Les esglésies del rodal: Sant Nicolau, Sant Iscle i Santa Victòria, Sant Vicenç de Jonqueres i les escultures a la via pública, entre d'altres.

Les col·leccions ja emmagatzemades estan sotmeses a un continu moviment degut a les consultes i recerques, participació en exposicions temporals, pròpies o alienes, etc.

Col·lecció d'Art

Destaquem la intervenció de Conxa Armengol, de l'empresa de restauració El Taller, que ha dirigit les tasques de conservació preventiva de les alumnes de l'Escola Superior de Conservació i Restauració de Béns Mobles de la Generalitat de Catalunya en pràctiques. Les feines han consistit en:

- Revisar les obres recentment adquirides (donacions de la família Garriga i llegat del senyor Josep Miquel Sanmiquel), netejar-les, diagnosi de l'estat de conservació i proposta d'intervenció (si calia), marcatge i fotografia.
- Marcatge de fragments d'obres de la col·lecció de Fina Miralles (22 formes que es munten amb pintura sobre tela).
- Intervenció sobre l'exposició permanent del Museu d'Art: netejar l'interior de les vitrines i recol·locar les obres, subjectant-les de la manera que s'acordi; revisar les obres gràfiques emmarcades que s'havien desenquadrat del paspartú.
- Desemmarcar els dibuixos de Lluís Bagaria i col·locar-los en carpetes de cartolina de conservació, per a poder-les disposar en planeres.

Cal esmentar, així mateix, les tasques de conservació preventiva fetes per Eloi Castells durant els treballs de documentació de les obres de Joan Vilatobà que han ingressat al MAS en forma de donació, compra i comodat. Principalment s'hi ha fet una neteja superficial, s'han marcat i s'han disposat en contenidors adequats: les obres pictòriques amb marc s'han ubicat en els compactes de graella i la resta de dibuixos i pintures no emmarcades s'han guardat en planeres, dins de carpetes fetes amb materials de conservació lliures d'àcid. En total, s'ha intervingut sobre 44 dibuixos, 62 pintures sobre paper o cartró, 45 pintures sobre tela i 38 pintures sobre fusta.

2.2.3 La restauració

Diferenciant dues tipologies bàsiques, en relació al programa d'exposicions i de préstecs temporals i en relació a les actuacions de conservació preventiva i sistemàtica.

Programa d'exposicions

Col·lecció d'art

Al llarg de l'any 2011 s'ha revisat l'estat de conservació de tots aquells objectes de la col·lecció que durant l'any han participat en el programa d'activitats i d'exposicions, tant produïdes pel propi MAS com per d'altres entitats. En el cas que ha estat necessari s'ha procedit a la seva restauració.

Les obres restaurades són les següents:

Per a l'exposició Dia internacional dels museus. Descobreix una joia dels museus. Mudar-se per al record. Les joies dels Museus, del 18 de maig al 3 de juliol de 2011, les obres següents:

- Marian Burguès, Portatestos o jardinera de dues peces, entre 1896 i 1903. Argila esmaltada, 114 x 39 x 39 cm. MAS, 1543.

Restauració preventiva i sistemàtica

Col·lecció d'art

El MAS ha seguit adherint-se al Programa de restauracions de la Xarxa de Museus Locals de la Diputació de Barcelona.

L'obra proposada per a la convocatòria de l'any 2011 adreçada als professionals és una pintura de gran format de recent adquisició d'Antoni Estruch, un dels autors més representatius de la nostra col·lecció. L'objectiu d'aquesta restauració, a banda de millorar l'estat de l'obra i millorar-ne la conservació futura, és que aquesta peça passi a formar part de la col·lecció permanent del museu. L'obra restaurada dins del programa d'ajuts adreçats als professionals ha estat:

- Antoni Estruch, Sant sopar, s.d. Oli sobre tela, 124,5 x 248,5 cm (135 x 261 x 2 cm, amb marc). MAS, núm. reg. 10.632.

Dins del programa d'ajuts per a la restauració d'obres adreçats als professors de l'Escola d'Arts i Oficis de Barcelona, de la Xarxa de Museus Locals de la Diputació de Barcelona per al 2008 i 2009, que quedava pendent, s'ha completat la restauració de les obres següents:

- Josep Espinalt, Al·legoria de l'Escultura, finals del segle XIX. Oli sobre tela. Aprox. 135,8 x 47 cm. MAS, 3110.
- Josep Espinalt, Al·legoria de la Història, finals del segle XIX. Oli sobre tela. Aprox. 136,5 x 43,5 cm. MAS, 3109.
- Josep Espinalt, Al·legoria de la Filosofia, finals del segle XIX. Oli sobre tela. Aprox. 129 x 42 cm. MAS, 3108.

L'Escola d'Arts i Oficis de Barcelona ha desaparegut i part del seu professorat ha entrat a formar part del cos tècnic de l'àrea de cultura de la Diputació de Barcelona. En espera de les decisions que prengui la Diputació sobre la possibilitat d'assumir les intervencions que s'havien aprovat dins del programa d'ajuts per a la restauració d'obres adreçats als professors d'aquesta escola, segueix pendent la restauració de l'obra que es va proposar l'any 2010:

- Josep Espinalt, Al·legoria de la Música, finals del segle XIX. Oli sobre tela, 138 x 54,3 cm. MAS, núm. reg. 3112.

Així mateix, el MAS ha seguit col·laborant amb l'Escola Superior de Conservació i Restauració de Béns Mobles de la Generalitat de Catalunya. Durant el curs, s'ha continuat amb la restauració de les 14 obres que s'havien ofert l'any 2010, que arribaran a principis de 2012:

- Angélica Kauyjinan, Paris and Oenone, 1784. 31 x 23 cm. MAS, 108.
- Gérard Dau; C.H. Van Meurs, Al·lusió a Diògen, segle XVIII. 33 x 27 cm. MAS, 109.
- Jean-Honoré Fragonard, La déclaration, segona meitat segle XVIII. 56 x 42 cm. MAS, 110.
- Blaizot, Renard, La nuit on le Couché, segle XVIII. 33 x 25 cm. MAS, 112.
- W. Hamilton, Sense títol, s.d. MAS, 113.
- Imprimerie Librairie Nouvelle, La prise de Malakoff d'après le tableau de M. Yvon, 1957. 65 x 83 cm. MAS, 1766.
- Tauromàquia. Barrera toreando por naturales con la izquierda, s.d. 48 x 54 cm. MAS, 196.
- Dietrici, Fn. Pedro, Rovine di Roma, s.d. 36,4 x 47,4 cm. MAS, 9788.
- Peregrinus de Colle, Sacra deum sanctique patres extrema per illos, s.d. 36,4 x 47,4 cm. MAS, 9789.
- Dietrici, Fn. Pedro, Et vedit ad nihilum, quod fuit ante nihil, s.d. 36,4 x 47,4 cm. MAS, 9790.
- Peregrinus de Colle, O fortunatus nimium, sua si bona norint..., s.d. 36,4 x 47,4 cm. MAS, 9791.
- Régnier, J. Désandré, Bonjour grand'maman, segle XIX. 44,5 x 57 cm. MAS, 9812.
- Régnier, J. Désandré, Bonsoir petit père, segle XIX. 44,5 x 57 cm. MAS, 9813.
- Marc Farell Jorba, Sense títol, anterior a 1942. Aquarel·la sobre paper, 42,5 x 31 cm. MAS, 485.

Col·lecció d'història

- Mapa de Catalunya (reg. 16.266) Editat per l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, Editorial Pedagògica, abans de 1939. Restauració efectuada per Rita Udina especialista en restauració d'obra gràfica
- Rentadora fabricada a Sabadell per l'empresa Brunet el 1958 (reg. 14875). Restauració efectuada per Xavier Serra Llavall, de l'empresa RESTAURACIÓ D'OBRES D'ART I ANTIGUITATS especialista en mobiliari i peces compostes per diversos materials.

Col·lecció de la indústria tèxtil

- Mostres de fusades de selfactina, de l'empresa TEIXIDOR, restauració efectuada per Xavier Serra Llavall de l'empresa RESTAURACIÓ D'OBRES D'ART I ANTIGUITATS:

2.2.4 La documentació

Durant l'any 2011, i seguint el programa d'actuació definit, s'han continuat les tasques de documentació habituals, que en termes generals són:

- Adaptació dels sistema de documentació de les col·leccions al nou programari informàtic Museum Plus.
- Manteniment de les fitxes d'inventari general. S'ha seguit amb la correcció dels errors, la millora i l'ampliació de la informació que s'hi recull i que fa referència a la història de l'objecte, la qual cosa implica recerca bibliogràfica.
- Manteniment de l'arxiu documental de les col·leccions. La redacció de les fitxes d'inventari dels objectes de les col·leccions ha provocat i provoca diversos nivells de recerca i genera l'acumulació de gran quantitat de documentació i d'expedients vinculats, que cal posar a l'abast.
- Manteniment de l'arxiu d'imatges documentals. S'ha seguit fotografiant les noves adquisicions i millorar les fotografies existents així com la seva classificació.
- registre i fitxatge dels nous ingressos. S'han continuat registrant, fitxant i documentant tots aquells nous ingressos que s'incorporen a les col·leccions al llarg de l'any.

Aquests treballs han estat realitzats pel personal tècnic dels propi museus i mitjançant contractes de serveis i/o convenis de col·laboració i pràctiques.

Destaquem les accions següents:

Col·lecció d'Art

El 17 de maig de 2011 es va signar el contracte de comodati i compravenda, així com l'ofertament de donació, de gran part de la col·lecció Joan i Màrius Vilatobà, per part de la seva hereva Isabel Vilatobà Taulé. La primera acció que calia fer, un cop tots els béns es van dipositar als magatzems dels MMS, era netejar, registrar, documentar i emmagatzemar adequadament tots els objectes, així com elaborar una relació detallada de les obres objectes de comodati.

Eloi Castells Buenaventura, llicenciat en història de l'art, s'encarregà d'aquestes tasques, com a suport a la feina dels tècnics del MAS, i va dur a terme les accions següents:

- Neteja superficial, registre, marcatge, fotografia, elaboració de la fitxa d'inventari i emmagatzematge final de les obres segons les directrius tècniques del MAS. Per garantir-ne la conservació preventiva, les obres s'han ubicat en els contenidors adequats de la reserva del segon pis del Museu d'Art de Sabadell, excepte el mobiliari, que s'ha disposat en el soterrani del magatzem del carrer d'Agricultura, espai destinat a la col·lecció d'arts decoratives i mobiliari del MAS.
- Suport tècnic per documentar les obres ingressades, repassant les dades dels inventaris preliminars, elaborant les biografies dels autors no documentats i corregint i ampliant el que ha estat necessari.
- Revisió dels llistats provisionals i elaboració de llistats definitius, exceptuant les fotografies, la documentació d'arxiu, i els fons de biblioteca i hemeroteca.

D'altra banda, per al 2011 es va revisar i actualitzar la documentació d'una part de les obres de l'artista Fina Miralles, en concret del conjunt que va més enllà del període conceptual i que s'estén fins que Fina Miralles inicià el camí de retorn a la pintura (les obres compreses entre *Mediterrani t'estim* (1978) i les pintures figuratives de principis dels noranta). Aquesta tasca, que ha estat duta a terme pels tècnics dels MMS, ha comptat amb l'ajuda de l'artista, que ha permès identificar bé cadascuna de les obres i completar tota la informació relativa al muntatge.

En primer lloc es va revisar bé l'inventari d'aquest conjunt d'obres i es van afegir les instruccions de muntatge necessàries per a la seva exposició, seguint les indicacions facilitades per l'artista. Paral·lelament, es va anar recollint tota la informació relativa a la documentació d'aquestes obres i es va referenciar a les fitxes de documentació corresponents. En algun cas va ser necessari actualitzar les imatges que constaven a les fitxes de documentació i, fins i tot, es van afegir imatges d'arxiu que podien facilitar tant la identificació de les peces com el seu muntatge. En total, s'ha revisat i actualitzat la documentació de més d'un centenar d'obres del fons de l'artista Fina Miralles, fet que contribuirà a millorar no tan sols a la gestió d'aquest fons, sinó també el coneixement que es té d'aquest període de la seva trajectòria artística.

Col·lecció d'història

S'han documentat els nous ingressos.

Col·lecció de la indústria tèxtil

. **Mostraris tèxtils.** S'ha continuat la catalogació del fons de Mostraris enguany s'ha treballat amb el fons de tres empreses:

Planas i Rosson: s'ha finalitzat la catalogació de les referències il·lustrades i s'han classificat i llistat els escandalls d'aquesta mateixa empresa, veient que es poden relacionar directament amb les referències, malhauradament al Museu ens han arribat un menor número d'escandalls que de referències.

Joan Domingo Casanovas: S'han classificat els volums de mostraris i s'ha iniciat la seva catalogació

Molins germans: Procedents d'aquest fabricant el Museu guarda pràcticament tot el repertori tipològic de documentació relacionada amb el disseny, la fabricació i la comercialització dels articles: Referències Il·lustrades, ja catalogades, llibres de banderes, fitxes de fabricació, fitxes de banderes, escandalls i comandes

S'ha dissenyat una base de dades que, vinculada al Museum Plus relaciona tota aquesta documentació entre si prenent com a nexa d'unió el número de referència de cada article; s'acompanya amb fotografies identificatives de les diferents mostres.

Aquesta tasca l'ha realitzat el documentalista Josep ma Almuni Arcas assessorat pels integrants de la Comissió de Mostraris que des de l'any 2004 col·laboren habitualment amb el MHS Josep Armesto ,Manel Borrell, Lluís Clapés, Josep Cusidó, Josep Farré, Agustí Farrés, Miquel Grau, Frederic Gutés, Josep Llobet, Jordi Marminyà, Vicenç Mayor, Joan Carles Miquel, Josep Maria Peret, Albert Planas, Josep i Albert Puigdel·lívol, Josep Maria Ramoneda, Orsini Sotorra i Ramon Vila.

Maquinària tèxtil. S'ha continuat la revisió de la documentació de la maquinària tèxtil. Aquesta feina s'ha realitzat amb la col·laboració de la comissió de maquinària, que està integrada per Ricard Saenz, Manel Borrell, Josep Farré, Josep Maria Ramoneda i Antoni Medina, i que han comptat amb el suport de Josep ma. Almuni Arcas.

Mostraris de Tintoreria. S'ha continuat la catalogació de les referències de tintoreria existents al fons del Museu. Aquestes provenen bàsicament de ca l'Estruch i també n'hi ha algun exemplar de cal Raventós.

La feina la porten a terme els col·laboradors Sebastià Serra , Antoni Ribera i Antoni Vazquez.

2.2.5 El moviment dels béns

Durant l'any 2011 s'han continuat atenent les consultes d'estudiosos i del públic en general, així com les demandes de préstec temporal i els permisos de reproducció que s'han considerat adequats per a l'estudi, conservació i difusió de les col·leccions.

Préstecs concedits

Col·lecció d'Art

Al Centro Cultural Montehermoso, de Vitoria- Gasteiz, per participar a l'exposició temporal titulada "Re.Act.Feminism#2 – A Performing Archive", del 7 d'octubre de 2011 al 15 de gener de 2012.

- Fina Miralles, Translacions. Dona-arbre, gener de 1976. 3 Reproduccions modernes sobre cartró ploma, 40x30cm i 30,5x45,5cm. MAS, 10.608.
- Fina Miralles, Relacions. Relacions del cos humà amb elements naturals: cobriment del cos amb palla, gener de 1975. 5 Reproduccions modernes sobre cartró ploma, 30x23cm. MAS, 10.539.
- Fina Miralles, Emmascarats, desembre de 1976. 5 imatges digitals, per a reproducció. MAS, 10.453.
- Fina Miralles, Petjades, gener de 1976. Còpia del film en DVD. MAS, 5.241.

Al Museo de Arte Contemporáneo de Castilla y León (MUSAC), de León, per participar a l'exposició temporal titulada "Genealogías feministas en el arte del estado español", de l'1 de juny de 2012 al 31 de gener de 2013.

- Fina Miralles, Standard, 1976. 63 diapositives que conformaren l'acció (còpia per al préstec) i 6 reproduccions sobre cartró ploma, 30,5 x 20,5 cm. MAS, 10.452.
- Fina Miralles, Emmascarats, 1976. 5 reproduccions sobre cartró ploma, 30,5 x 40,5 cm. MAS, 10.453.
- Fina Miralles, Petjades, 1976. DVD de la filmació de l'acció. MAS, 5241.
- Fina Miralles, Translacions. Dona-arbre, novembre de 1973. 2 reproduccions sobre cartró ploma, 40 x 30 cm. MAS, 10.608.
- Fina Miralles, Relacions. Relacions del cos amb elements naturals. El cos cobert de palla, gener de 1975. 5 reproduccions sobre cartró ploma, 30 x 23 cm. MAS, 10.539.

Préstecs per anàlisi

Peces d'obsidiana

En el marc del projecte de recerca sobre les obsidians neolítiques catalanes que porta a terme el MHS juntament amb el Museu de Gavà i el CSIC; es feren els informes preceptius i es tramità el Permís d'exportació d'aquestes peces per poder efectuar l'anàlisi de determinació d'origen de la matèria primera a càrrec del Dr. Bernard Gratuze, de l'IRAMAT-CNRS d'Orléans.

Préstecs d'altri

Per a formar part de l'exposició Made in Sabadell s'han rebut préstecs de documentació gràfica, fotogràfica i també d'objectes de diverses institucions i particulars:

- ACADÈMIA DE BELLES ARTS DE SABADELL: Reglament de l'Acadèmia de 1907, Fotografia de membres de l'Acadèmia, 1918-1920
- AGRUPACIÓ ASTRONÒMICA SABADELL, Telescopi construït per Salvador Aguilar, any 1960
- Amparo Germà i Rovira: Ampolla de Licor Estomacal Eva, de José Germà. Ca. 1910.
- ASSOCIACIÓ D'AMICS DE L'ÒPERA DE SABADELL diversos cartells, programes i fotografies d'activitats d'aquesta associació
- CAFÈS PONT, Sabadell: Envàs PET per a café en grà, s. XXI
- CLUB NATACIÓ SABADELL: casquet de bany 2003-2010; banderí commemoratiu del 50è aniversari de l'entitat, 1966; banderí sd; trofeu PREMI CNS/CURSA FESTA MAJOR/100MTS/ANY 1919 i 1920/Josep Alsina Gili; banyador anys 60.
- COOKING LAB SA: Ouera. Pantalons cooked dins del seu packaging original.(6 unitats en 6 tupers)
- DATOPACK: Dato4 amb rodet de tinta termofussible; Codiflex amb cartutxo de tinta per al marcatge de productes.
- DISME: Expositor Bloom Silk Epil 2011
- ESTAMBRIL SA: Uniforme E+ARC -Jaqueta i pantalons de fibres especials per evitar les cremades contra l'arc voltaic.
- Esteve Deu Baigual: 32 postals diverses de Sabadell (1900-1960); Publicitat empresa Picañol 1950's; Publicitat Telares Casals Duran, SA. Primera meitat segle XX; Publicitat Gregori Hermanos SA. 1960's.; Publicitat Construcciones Mecánicas del Estambre. 1950's; Publicitat patent F. Casablanca. 1940's; Postal Lana de España 1949; Publicitat Baciana&Sanahuja. 1930's; Publicitat Picañol Teler President. 1960's; Publicitat emmarcada empresa Juan Gorina y Compañía. Ca. 1925; Publicitat emmarcada empresa Tamburini & Colomer. Ca. 1925; Publicitat emmarcada empresa Antonio Cusidó. Ca. 1925; Publicitat emmarcada empresa SA Suc. Cuadras y Prim. Ca. 1925; Publicitat emmarcada empresa Mateo Brujas y Cia. Ca. 1925.
- Esteve Renom i Pulit: 1 postal de la fàbrica de llana regenerada i filatura Vda. de José Prats y Cunillera, any 1912; Capsa de llauna amb publicitat de l'empresa Masoliver. Corredores de contínua, anys 1910; Ampolla de gasosa La Sabadellense, de Juan Vila, anys 1910; Ampolla d'aigua de seltz La Perla, anys 1910; Catàleg de l'empresa Brujas, Frêne y Agazzi, any 1906; Catàleg de l'empresa Talleres Desveus, anys 1930; Publicitat de la Libreta de Ahorro Escolar, Caixa d'Estalvis de Sabadell, any 1943; Cartell de publicitat de la fàbrica de hilados y tejidos de lana Capella, anys 1910; Paper de la casa Anís del Ciervo, anys 1920; Publicitat empresa Sucesor de M. Sala e Hijos, constructor mecánico, anys 1920; Cartell de publicitat de l'Anís del Taup, anys 1920; Catàleg de l'empresa de Salvador Picañol,

Engranatges Picañol, anys 1920; Catàleg de l'empresa Balart y Saus. Constructores, "La Económica", anys 1910-1920; Catàleg de l'empresa Menna Claramunt. Construcción de maquinaria para aserrar y labrar maderas, anys 1920-1930; Catàleg de la fàbrica de mosaicos Ramón Masoliver y Companyia, anys 1920.

- Família Peig-Mallol: Samarreta oficial del Centre d'Esports Sabadell, temporada 2010-2011 amb les signatures d'alguns dels jugadors; Bufanda del CES; Pilota d'entrenament del CES
- FUNDACIÓ BOSCH I CARDELLACH: M. Lluïsa Forrellad. *Siempre en capilla*. Barcelona: Destino, 1954.
- INSTITUT CARTOGRÀFIC DE CATALUNYA: *La Comarca del Vallès*, Casa del Vallès 1930; *La Gènesi de la divisió Territorial de Catalunya. Edició de documents de l'Arxiu de la ponència(1931-1936) Documents i mapes*, Diputació de Barcelona, 1983
- INSTITUT CATALÀ DE PALEONTOLOGIA: Maxil·lar amb sèrie dentària de Gomphotherium sp; Hermimandíbula esquerra de Tetralophodon longirostris
- J&TBCN: Catifa separadora d'ambients, mostrari de moquetes de llana i poliester.
- Jaume Bach: Maqueta dels habitatges socials de Torreguitart, Sabadell
- Jaume Sallarès Saus: Vitral del despatx tèxtil de Sallarès Deu (c. Concepció), anys 1920-1930. Dibuix inspirat en l'Alegoria de la Indústria, de Paolo Veronese, segle XVI (Venècia); Publicitat campanya mostrari 1933, primavera-estiu, emmarcada; Diploma de Cooperador de l'Exposició de Barcelona, 1930, emmarcat. Sucesor de José Sallarès; Diploma de Grand Prix de l'Exposició Universal de Bruseles, 1910, emmarcat. José Sallarès Deu; Diploma Commemoriatiu expositor José Sallarès Deu, Exposición de Indústria Nacional de Madrid, 1897-1898, emmarcat; Diploma Gran Premi de l'Exposició Hispano Francesa, Saragossa 1908, emmarcat. José Sallarès Deu; Diploma Exposició de Chicago, 1893, emmarcat. José Sallarès y Compañía; Fotografia emmarcada de l'estand de Sallarès Deu al Palau de les Indústries Tèxtils, Exposició Internacional de Barcelona, 1929.
- Jaume Torrella: Batuta d'Albert Argudo, primer director de l'OSV
- ARTEXTIL S.A: 3 siluetes de moltó de la marca Club Merino, de fusta, de tres colors diferents, anys 1960; 85 caixes de fil; Diversos retalls de peces de roba; Banqueta de despatx per presentar peces, anys 1950.
- JOMA'S: Maniquí i uniforme de personal sanitari.
- Jordi Corominas: Sol de la companyia *Els comedians*
- Josep Ramón Martínez: llibre "Mi família y otros animales", 2010
- Juan Antonio Orenes: Dibuix del monestir de Sant Cugat
- Judith Martínez: Sabatilles de ballet
- LA MÀ DE GUIDO: Col·lecció de CDs, anys 80-90 ; 6 Partitures; Plotter
- Lluís Giralt: Ventall publicitari de Maty Mont
- Marc Castells: Col·lecció completa de la revista *Riutort*
- Marta Jurado Sort: Fonendoscopi
- Marta López Viana: llibre *La experiencia de la arquitectura*

- NANOMOL: Dos pots de medicament i un inhalador
- Ofèlia Vázquez Pérez: Mostra dels treballs fets per les aprenentes de cosir peces i eines de cosidora - Agulles de cosir, capsetes i tres escuties-.
- ORQUESTRA SIMFÒNICA DEL VALLÈS: Programes, DVD,CD i cartells de l'entitat
- PASTISSERIA GENESCÀ: Motlles de xocolata. capsas de belgues i de bombons
- PICAP: PICAP 20 anys, 2005, 4 CD's, 2 DVD's i 1 llibre; 20 anys de PICAP. El concert, 2005. CD; 20 anys de PICAP. El concert, 2005. DVD; Sau, Quina nit / Envia'm un àngel, 1990 Single; Sangtraït, Els senyors de les pedres, 1992. Single; Tancat per defunció, Ves-te'n, 1990. Single; Sau, Foc al cos, 1991. Single; Sau, Corre, corre't, corre, 1989. Single; Tancat per defunció, Somnis sense retorn, 1991. Single; Tancat per defunció. Llença-t'hi, 1991. Single;Tancat per defunció, Com vols que t'ho digui, 1990. Single; Lluís Llach, Vaig i vinc, 1993. Single; Sau, Quina nit, 1990. LP; Sangtraït, Al Palau Sant Jordi, 1992. LP; Lluís Llach, Un pont de mar blava, 1993. LP; Les millors balades del rock, 1993. LP; Foteu-li canya, 1991. LP; Xavier Cugat, Cugat 87. Caravana, 1987; Marc Bolta, COCO NAE (Jo no et menjo, nena...), 1986. LP; Toni Ten, sempre penso en tu, 1991. LP; Tancat per defunció, Sense retorn, 1990. LP; Tocats de Nadal, 1988. LP; Hèctor Vila, Aventura, 1986. LP; Sau, Per la porta de servei, 1989. LP; Sangtraït, Els senyors de les pedres, 1988. LP; Eugenio, El último de..., 1984. LP; Gato Pérez, Ten, 1988. LP; Família Picarol, Nadal d'ara i Nadal de sempre, 1990. LP; Antologia històrica de la música catalana. Full promocional (2 unitats); Actual records. Distribució discogràfica. Catàleg infantil. Full promocional (2 unitats); Novembre cultural, Sabadell 1976. Programa; La cançó avui. 1er aniversari, Sabadell 1978. Entrada; 1er Sabadell a tota música!!, 1977. Samarreta, Pancarta, Cartell; Tancat per defunció, Llença-t'hi. Cartell; Tancat per defunció, El concert Zeleste. Cartell; Lluís Llach, Nu. Cartell; Lluís Llach, Un pont de mar blava. Cartell; Sangtraït, L'últim segell. Cartell; Sangtraït, Noctambulus. Cartell; Raimon, Al Palau. Cartell; Sau, Bàsic. Cartell; Sau, Per la porta de servei. Cartell; M. del Mar Bonet, el cor del temps. Cartell; Adrià Puntí, Pepalallarga. Cartell; Elèctrica Dharma, El ventre de la bèstia. Cartell; Eugenio, Eugenio. Cartell.
- Plàcid Garcia-Planas Marcet: Ampolla de l'Anís del Taüp, ca. 1910; Ampolla de l'Anís del Ciervo, de Ramon Torreguitart, anys 1950; Capsa de llauna amb publicitat de J. Masoliver, Fàbrica de Corredors de Contínua, anys 1930; Publicitat de l'Anís del Ciervo, de Ramon Torreguitart, anys 1950; Display publicitari de l'Anís del Taup / Estomacal Eva, de José Germà, anys 1950; Postal de la Sastrería La Ciudad de Sabadell, ca. 1910; Publicitat del Centre d'Esports Sabadell, anys 1950; Americana del Club Merino; Rètol de tren.
- QUALITEX: Seients de tren tapissats, lot de buffs i cos de vestit d'home.
- Ramón Mateu: refinadora Balart
- SAGE LOGIC CONTROL: Puff amb auriculars i Ordinador portàtil
- Salvador García Ruiz: Mocador amb la senyera
- SANT QUIRZE MODEL CLUB: Maqueta de l'avió Cessna Skymaster 337

- Toni Ten: Magnetòfon de bobina oberta Revox, de 2 pistes, anys 80; Micròfon de peu; Faristol; 12 CDs dels artistes que han gravat als seus estudis
- VALLÈS FER: Placa de numeració de cotxe 407 dels FFCC, Rètol de tren Sabadell Sur, senyal lluminosa de maniobres, dos bancs de tren de fusta.
- VIMAR SABADELL 1900,SL: Batedora per pastisseria de Vicente Margarit e Hijo, 1920
- Xavier Andreo: Rubisks Cube amb suport
- YERSE: Marc digital per a video promocional
- Yolanda Falcon: Fullets informatius de la TUS

- Al Museu d'Art:

Per a formar part de l'exposició "Museu. Visions en progrés", les obres següents:

De Carles Bartolomé:

- Carles Bartolomé, Fris d'Apol·lo. British Museum, 2010. Conté sobre cartró negre, 61 x 42 cm.
- Carles Bartolomé, Fris d'Apol·lo. British Museum, 2010. Conté sobre cartró negre, 61 x 42 cm.
- Carles Bartolomé, Fris d'Apol·lo. British Museum, 2010. Conté sobre cartró negre, 61 x 42 cm.
- Carles Bartolomé, Fris d'Apol·lo. British Museum, 2010. Conté sobre cartró negre, 61 x 42 cm.
- Carles Bartolomé, Fris del Minotaure, 2010. Llapis sobre paper, 150 x 450 cm.

De Jesús Led:

- Jesús Led, El sopar d'Emaús, 2010. Oli sobre tela, 150 x 200 cm.
- Jesús Led, Escriu, 2010. Oli sobre tela, 40 x 30 cm.
- Jesús Led, Persèfone, 2010. Oli sobre tela, 100 x 70 cm.

De Jorge Egea:

- Jorge Egea, Laura, 2006. Bronze, 103 x 31,5 x 31,5 cm.
- Jorge Egea, Alaura, 2006. Bronze, 103 x 31,5 x 31,5 cm.
- Jorge Egea, Xavi, 2008. Bronze, 110 x 31,5 x 31,5 cm.
- Jorge Egea, Juanjo, 2009. Resina, 110 x 31,5 x 55 cm.

De Ramón Casanova:

- Ramón Casanova / Jorge Egea, Ritratto nel Museo Archeologico Nazionale di Napoli [1], 2008. Paper barita sobre dibond a partir de clorobromur obtingut amb camera obscura, 100 x 100 cm.
- Ramón Casanova / Jorge Egea, Ritratto nel Museo Archeologico Nazionale di Napoli [2], 2008. Paper barita sobre dibond a partir de clorobromur obtingut amb camera obscura, 100 x 100 cm.
- Ramón Casanova / Jorge Egea, Ritratto nel Museo Archeologico Nazionale di Napoli [3], 2008. Paper barita sobre dibond a partir de clorobromur obtingut amb camera obscura, 100 x 100 cm.
- Ramón Casanova / Jorge Egea, Ritratto nel Museo Archeologico Nazionale di Napoli [4], 2008. Paper barita sobre dibond a partir de clorobromur obtingut amb camera obscura, 100 x 100 cm.

- Ramón Casanova / Jorge Egea, Ritratto nel Museo Archeologico Nazionale di Napoli [5], 2008. Paper barita sobre dibond a partir de clorobromur obtingut amb camera obscura, 100 x 100 cm.
- Ramón Casanova / Jorge Egea, Ritratto nel Museo Archeologico Nazionale di Napoli [6], 2008. Paper barita sobre dibond a partir de clorobromur obtingut amb camera obscura, 100 x 100 cm.
- Ramón Casanova / Jorge Egea, Ritratto nel Museo Archeologico Nazionale di Napoli [7], 2008. Paper barita sobre dibond a partir de clorobromur obtingut amb camera obscura, 100 x 100 cm.
- Ramón Casanova / Jorge Egea, Ritratto nel Museo Archeologico Nazionale di Napoli [8], 2008. Paper barita sobre dibond a partir de clorobromur obtingut amb camera obscura, 100 x 100 cm.

Per a formar part de l'exposició "Escarida nuesa. Jordi Roca / Ars Sabadell", les obres següents:

De Jordi Roca:

- Autoretrat, 1975. Oli s. tela, 81x100 cm.
- Nu blau, 1972. Oli s. tela, 60 x 40 cm.
- Pubertat, 1963. Pintura plàstica s. tauler, 122 x 75 cm.
- La meuca, 1968. Pintura plàstica s. tauler, espàtula, 61 x 40 cm.
- *Dolor, 1969. Pintura plàstica s. tauler, espàtula, 73'5 x 52 cm.*
- Plenitud, 1971. Oli s. tauler, 122 x 64'5 cm.
- Indiferència, 1972. Oli s. tela, 72'5 x 50 cm.
- Indecisió, 1974. Oli s. tela, 92'5 x 65'5 cm.
- Nu, 1975. Oli s. tela, 60 x 73 cm.
- Retrat ingenu, 1976. Oli s. tela, 92 x 73 cm.
- Diàleg, 1978. Oli s. tela, 129 x 161 cm.
- Les tres amigues, 1979. Oli s. tela, 129x162 cm.
- Nu amb pallola, 1990. Oli s. tauler, 121x110 cm.
- Migdiada, 1990. Oli s. tauler, 64'5x122 cm.
- Contemplació, 1990. Oli s. tauler, 73 x 91'5 cm.
- Noia de la boina vermella, 1990. Oli s. tauler, 102x64 cm.
- Noia dels cabells vermells, 1990. Oli s. tela, 72'5x60cm.
- Nu d'esquena, 1990. Oli s. tauler, 64'5x122 cm.
- Mandrositat, 1991. oli s. tela, 73 x 115'5 cm.
- Nu de la tovallola, 1990. Oli s. tela, 73 x 54 cm.
- Vergonyant encara?, 1990. Oli s. Tauler, 101'5x66'5 cm.
- Nu palpant-se el peu, 1991. Oli s. tela, 100x80'5cm.
- L'esmorzar, 1991. Oli s. tela, 88'5 x 115'5 cm.
- Les laies. Mandra. 1976. Oli s. tela, 89x130 cm.
- Les laies. Somni, 1977. Oli s. tela, 89x116 cm.
- Les laies. Mare, 1977. Oli s. tela, 130x97cm.
- Les laies. Manantial, 1977. Oli s. tela, 130x97cm.
- Les laies. Enyorança, 1978. Oli s. tela, 162x130cm.
- Les laies. Dolor, 1978. Oli s. tela, 130x97 cm.
- Les laies. Bruixa, 1979. Oli s. tela, 130 x 89 cm.
- Les laies. Abandó, 1979. Oli s. tela, 130x97 cm.
- Les laies. Esperança, 1979. Oli s. tela, 146x97 cm.
- Les laies. Aire, 1979. Oli s. tela, 130x195 cm.
- Les laies. Amistat, 1979. Oli s. tela, 81x130 cm.
- Les laies. Escoltant el cor de la terra, 1980. Oli s. tela, 114x195 cm.
- Les laies. Dependència, 1980. Oli s. tela, 162 x 130'5 cm.
- Les laies. Treball, 1980. Oli s. tela, 146x114cm.
- Les laies. Hivern, 1990. Oli s. tauler, 108x97'5 cm.
- Les laies. Alba, 1991-2001. Oli s. tela, 114x145cm.
- Les laies. Avinença, 1991-2001. Oli s. tela, 162x97 cm.
- Segle XXI. Arie s, 2000. Acrílic s. tauler, 141 x 141 cm.
- Segle XXI. Pompeiana, 2001. Acrílic s. tauler, 43 x 123 cm.
- Segle XXI. L'eròtica de la relativitat, 2001. Acrílic s. tauler, 25 x 168 cm.
- Segle XXI. Voyeur, 2002. Acrílic s. tauler, 63'5 x 122'5 cm.

- Segle XXI. Metamorfosi de la vida i la mort, 2004. Acrílic s. tauler, 80 x 80 cm. / 180 x 122 cm. / 93 x 93 cm.
- Segle XXI. Eva Playboy, 2010. Acrílic s. tauler, 122 x 46 cm.
- Segle XXI. El Rock català, 2010. Acrílic s. tauler, 122 x 42'5 cm.
- Segle XXI. Vida i eternitat, 5-6-2001. Llapis s. paper, 52 x 74 cm.
- Segle XXI. El rapte d'Europa, 27-1-2010. Llapis s. paper, 65 x 45 cm.
- Sofrosyne. Realitat: impudícia, 1995. Acrílic s. tauler, 47'5 x 34'5 cm.
- Sofrosyne. Realitat: publicitat, 1998. Acrílic s. tauler, 70 x 44'5 cm.
- Sofrosyne. Religió: sacrifici de les causes justes, 1999. Acrílic s. tauler, 140 x 183 cm.
- Sofrosyne. La història: el judici de París, 1999. Acrílic s. tauler, 120 x 122 cm.
- Sofrosyne. La història: l'ambigüitat de la puresa, 1999. Acrílic s. tauler, 160'5 x 51'5 cm.
- Sofrosyne. Realitat 7: Retall visual, 5-9-1999. Llapis s. paper, 46'5x60 cm.
- Sofrosyne. Atzar i destí: Balança, 1999. Llapis s. paper, 50 x 69'5 cm.
- Nu, 7-6-1974. Pastel, aiguada acrílica s. paper, 65 x 51'5 cm.
- Nu, 1975. Conté à París, sanguina s. paper, 100 x 70 cm.
- Nu, 1975. Conté à París, sanguina s. paper, 70 x 100 cm.
- Nu, 1975. Cera s. paper, 90 x 66 cm.
- Nu, 1976. Conté à París, sanguina s. paper, 70 x 100 cm.
- Nu, 1976. Cera s. cartró, 66'6 x 46'5 cm.
- Nu, 1977. Cera s. paper craft, 70 x 100 cm.
- Nu, 1977. Cera i sanguina s. paper, 70 x 91 cm.
- Nu, 1977. Conté à París, sèpia s. paper, 70 x 95 cm.
- Nu, 4-7-1978. Cera s. paper, 61'5x 48 cm.
- Nu, 1978. Cera s. paper, 95 x 70 cm.
- Nu, 20-11-1979. Conté à París, gris s. paper, 48 x 68 cm.
- Nu, 29-1-1980. Conté à París, gris s. paper, 66 x 50 cm.
- Nu, 13-2-1980. Conté a París, sèpia s. paper, 70 x 50 cm.
- Nu, 6-3-1980. Conté à París, sanguina s. paper, 78'5 x 53 cm.
- Nu, 1980. Conté à París, gris s. paper, 12'5 x 74 cm.
- Nu, 10-4-1981. Pastel s. paper, 51 x 60 cm.
- 19 gravats/puntes seques, Nus, agost de 1979, 42 x30 cm.

D'Ana Fernández i Jordi Jubanteny.

- Sofrosyne. La història. El primer pecat, Acrílic sobre tauler, 1999, 183 x 152 cm.

De Juanjo Rios

- Segle XXI. Gestació del Joan, 2011. Acrílic s. tauler, 76 x 103 cm.

Per a formar part de l'exposició "Togores, Manolo, Prats de Molló, 1927. Coincidències insòlites, les obres següents, del Museu d'Art de Cerdanyola:

- Josep de Togores, Cartell per a l'exposició "Togores-Manolo", 1928, cromolitografia.
- Manolo Hugué, Cap de Titi de Togores, Retrat de, 1927, modelat i motlle.

2.2.6 Consultes i permisos de reproducció de la col·lecció

Consultes al fons

Col·lecció d'Art

S'han continuat atenent les peticions de consultes d'objectes del fons per part d'investigadors, especialistes i públic general. S'han atès 17 consultes.

Col·lecció d'arqueologia

- Mònica Oliva, per a les seva tesi doctoral, estudi morfològic i tecnològic dels materials d'ornament i malacologia marina procedents dels jaciments de Bòbila Madurell (1987-1988, 1989,1990), Can Roqueta(1991, 1997), Sitges de la UAB, la Vall Suau i Can Pallàs.
- Universitat de Mainz anàlisi d'ADN de diferents mostres dentàries per al projecte internacional "Historia del poblamiento de la península ibérica desde el Neolítico hasta los inicios de la Edad del Bronce. Arqueología y Bioarqueometría" que porta a terme aquesta universitat
- Verónica Martínez de la UB, estudi i anàlisi arqueomètrica d'àmfores vinàries procedents de les excavacions arqueològiques del centre productor d'àmfores de la Salut (Sabadell), i de Can Feu

Col·lecció de la indústria tèxtil

Laura Casal Vall, per a la seva tesis doctoral ha continuat amb l'estudi dels vestits femenins modernistes presents al fons del museu.

Permisos de reproducció

- Col·lecció d'Art

Totes aquelles obres deixades en préstec temporal per a exposicions organitzades per altres entitats públiques o privades. Veure apartat de préstecs temporals.

Al Centro de Estudios Europa Hispánica, per a la publicació "Carlos V y la España Imperial", de Giuseppe Galasso, l'obra següent:

- Antoni Estruch, *Corpus de sang / Els segadors*, 1907. Oli sobre tela, 262 x 404 cm. MAS, 1023.

A la Fundación Aena, per a una publicació sobre cartells dedicats a l'aviació, l'obra següent:

- *Teixint l'escut. Projecte de cartell per a la Festa Major*, entre 1925 y 1929. Gouache i pastel sobre paper. MAS, 1783.

Al Grup Enderrock, per il·lustrar el número de la revista "Sons de la Mediterrània" dedicat a la cançó "Els Segadors", amb motiu del llibre sobre aquesta cançó que ha editat el musicòleg Jaume Ayats. , l'obra següent:

- Antoni Estruch, *Corpus de sang / Els segadors*, 1907. Oli sobre tela, 262 x 404 cm. MAS, 1023.

A la productora audiovisual Camera Lucida, per a la producció d'un documental sobre fotografia pictorialista, les obres següents:

- Joan Vilatobà, *La juventud encarándose con la realidad*, primer quart del segle XX. Gelatinobromur d'argent, 15,5 x 22,5 cm.
- Joan Vilatobà, *Nu*, primer quart del segle XX. Gelatinobromur d'argent, 16 x 22,5 cm.

A l'Institut Català de les Dones, per a il·lustrar el web de la seva institució, les obres següents:

- Fina Miralles, *Translacions. Dona-arbre*, novembre de 1973. Acció. MAS, 10.608.
- Fina Miralles, *Standard*, 1976. Acció. MAS, 10.452.

A la productora audiovisual Planeta Med sl, per al documental titulat "La Rambla, secrets d'un escenari", l'obra següent:

- Antoni Estruch, *Corpus de sang / Els segadors*, 1907. Oli sobre tela, 262 x 404 cm. MAS, 1023.

A la Fundación de Casas Históricas y Singulares, per a materials turístics de difusió de cases museu, una imatge interior dels salons històrics de la Casa Turull.

A l'Ajuntament de Molins de Rei, per al vídeo que formarà part del futur Centre d'Interpretació de la Federació Obrera de Molins de Rei, l'obra següent:

- Antoni Estruch, *Manifestació per la República*, 1904. Oli sobre tela, 141,5 x 201,5 cm. MAS, 1104.

A Televisió de Catalunya SA, per al capítol dedicat a Joan Vilatobà del programa "Fotografies", les obres següents:

- Joan Vilatobà, *En quin punt del cel et trobaré? (versió)*, c. 1915. Negatiu en placa de vidre, 24 x 30 cm. MAS, 9889-395.
- Joan Vilatobà, *Sensualitat*, entre 1901-1931. Còpia moderna. MAS, 1488.

- Joan Vilatobà, Cara d'estudi, entre 1901-1931. Còpia moderna. MAS, 1491.
- Joan Vilatobà, *En quin punt del cel et trobaré?*, c. 1915. Còpia moderna. MAS, 1493.
- Joan Vilatobà, *Sense títol / Nu d'esquenes*, primer quart del segle XX. Bromur d'argent, 47,5 x 24,3 cm. MAS, 1482.
- Joan Vilatobà, *Sense títol / Martiri*, primer quart del segle XX. Bromur d'argent, 16 x 20,5 cm. MAS, 1496.
- Joan Vilatobà, *En quin punt del cel et trobaré? (versió)*, c. 1915. Probablement, positiu al carbó, 19,5 x 28,5 cm. MAS, 1500.
- Joan Vilatobà, *Servitud*, primer quart del segle XX. Bromur d'argent, 22 x 16,5 cm. MAS, 1502.
- Joan Vilatobà, *Bosc de Can Feu*, primer quart del segle XX. Bromur d'argent, 19 x 29 cm. MAS, 1520.
- Joan Vilatobà, *Bosc de Can Feu*, primer quart del segle XX. Bromur d'argent, 19 x 29 cm. MAS, 1521.
- Joan Vilatobà, *Sense títol / Gitana*, primer quart del segle XX. Bromur d'argent, 13,7 x 11,9 cm. MAS, 9889-1.
- Joan Vilatobà, *Sense títol / Nu femení d'esquenes*, primer quart del segle XX. Bromur d'argent, 16 x 8,3 cm. MAS, 9889-34.
- Joan Vilatobà, *Sense títol / Nu femení*, primer quart del segle XX. Bromur d'argent, 15,9 x 4,6 cm. MAS, 9889-43.
- Joan Vilatobà, *Sense títol / Nu femení d'esquenes*, primer quart del segle XX. Bromur d'argent, 15,5 x 11,2 cm. MAS, 9889-46.
- Joan Vilatobà, *Sense títol / Nu femení assegut amb calavera*, primer quart del segle XX. Bromur d'argent, 16,3 x 23 cm. MAS, 9889-58.
- Joan Vilatobà, *Sense títol / Nu femení d'esquenes*, primer quart del segle XX. Bromur d'argent, 16,9 x 11,1 cm. MAS, 9889-59.

A banda, diverses captures generals d'obres exposades a l'exposició permanent realitzades per artistes contemporanis a Joan Vilatobà (Joan Vila Cinca, Josep Espinalt, Antoni Coll, etc.).

2.2.7 L'arxiu, les biblioteques i el CDMAS

Durant l'any 2011, s'han continuat amb les actuacions habituals d'ampliació, manteniment i consulta de l'arxiu, les biblioteques dels museus i del CDMAS.

Val a dir, que la major part de les publicacions ingressen com a resultat dels intercanvis que els MMS porten a terme a d'altres institucions afins, i en molt menor grau la compra.

Destaquem les accions següents:

Biblioteca del MAS

- Catalogació

Durant l'any es continuà amb la segona fase de catalogació i organització del fons de la biblioteca – centre de documentació del MAS, del 14 de març al 30 de juny i del 1 de setembre al 16 de setembre a càrrec de Roser Buscarons, bibliotecària.

El treball va consistir en:

- Descartar els documents que no procedien ja sigui per les característiques de la biblioteca o perquè estaven repetits. En total es van descartar un total de 836 documents.
- Llistar i posar en capsles les publicacions descartades.
- Reorganitzar provisionalment la biblioteca de la següent manera: primers tots els llibres i documents del Centre de Documentació del Museu d'Art de Sabadell (CDMAS) classificats per matèries i a continuació els llibres i revistes descartades pendents de llistar i les revistes duplicades (normalment perquè ja es troben a la biblioteca del Museu d'Història)

- Ingressos

El senyor Quim Góngora ha fet donació d'un conjunt de publicacions per a la biblioteca d'art. Es tracta de 30 llibres, de temàtica artística, publicats entre el 1988 i el 2011. La majoria són catàlegs d'exposició i, d'entre aquests, destaquen els editats per diferents entitats artístiques de Sant Cugat del Vallès (Museu de Sant Cugat, Casa de Cultura i galeria Canals). També cal mencionar un bon nombre d'exposicions col·lectives d'artistes joves del país.

Així mateix, destaquen els catàlegs de tres edicions de la Biennal d'art contemporani català, corresponents als anys 2000, 2004 i 2006, que és una

de les mostres d'art contemporani més representatives de Catalunya. Des de la seva creació l'any 1977, la Biennial d'Art Contemporani Català ha tingut per objectiu mostrar i promocionar l'art jove del país i aproximar les noves creacions a la ciutadania de Catalunya i del Principat d'Andorra, motiu pel qual, des dels seus inicis, es concebí com una mostra itinerant.

El conjunt està format sobretot per catàlegs d'artistes inclosos dins de les arts plàstiques, sobretot pintors, tot i que també n'hi ha d'artistes que treballen en altres camps com la fotografia o el tèxtil.

L'artista Jordi Roca, ha fet donació d'un conjunt de publicacions i documentació diversa relacionats amb la seva trajectòria artística, que s'incorporen al Centre de Documentació dels artistes contemporanis de Sabadell. El conjunt està format per quatre cartells d'exposicions individuals de l'artista, entre els anys 1985 i 2009, i 15 catàlegs i fulletons d'exposicions que abasten una cronologia molt més extensa, entre 1976 i 2002.

Biblioteca del MHS

Catalogació, ordenació i donacions

La catalogació i ordenació de les noves entrades a la biblioteca es troba aturada. El personal tècnic del MHS ha rebut alguna sessió de formació específica per tal de poder catalogar i ordenar les noves entrades de revistes de les quals ja es té una fitxa oberta al catàleg bibliogràfic informatitzat, de forma interna i sense contractació externa de personal qualificat. Aquesta formació ha anat a càrrec de Roser Buscarons, bibliotecària col·laboradora dels museus.

Amb data de desembre de 2011 el Museu d'Història de Sabadell va rebre l'oferiment formal de donació d'un conjunt de 50 llibres per part del Sr. Manel Pau i Vilà. La font i procedència original d'aquestes publicacions és que pertanyien a Josep Maria Custodio Pascual, impressor i soci de la impremta de Joan Sallent Successor (fons conservat per la seva vídua, Josepa Fitó Serradell). La major part dels títols i dels autors són de caràcter local.

L'interès d'aquesta donació té un doble sentit: en primer lloc, enriqueix el fons bibliogràfic local de la biblioteca del museu, i en segon lloc, és una mostra editorial prou interessant de les publicacions impreses per una de les impremtes històriques més importants de la ciutat: Joan Sallent Successor. Joan Sallent i Prat (1879-1936) fou aprenent a la impremta de Joan Comas i Faura, establert a Sabadell des de l'any 1885. Sallent s'estableix per compte propi l'any 1917, i aleshores no trigarà gaire a excel·lir en el món de les arts gràfiques amb edicions de gran rigor i qualitat tècnica com varen ser les col·leccions de La Mirada, la Biblioteca Sabadellenca, etc. El negoci familiar va ser continuat per Eugeni Sallent i Cañellas (1908-1961), juntament amb el seu cunyat Francesc de P. Custodio i Pascual i altres familiars. F. De P. Custodio va

ser aprenent de Joan Sallent, i després de formar-se també a l'estranger (Alemanya), tornà a Sabadell a l'empresa dels Sallent. Durant la Guerra Civil treballà pels Serveis de Cultura de la Generalitat. Fou director de l'impremta Sallent fins l'any 1950; l'any 1951 fundà, a Madrid, l'empresa Altamira, Talleres Gráficos, i els seus treballs tingueren un ampli ressò en el gremi. En Josep Maria Custodio Pascual, la font d'origen d'aquest conjunt de llibres, era el germà de Francesc de P. Custodio Pascual, i el seu pare, Josep Custodio I Serra (1882-1967), va ser director comercial i corrector de la impremta Sallent (informacions extretes de l'AHS, Fons Ricard Simó Bach).

En el moment de la recollida d'aquest material al domicili particular del donant (estiu de 2011), es van aplegar tot un seguit de llibres que estaven duplicats, així com també alguns exemplars de revistes locals. Bona part d'aquestes publicacions han estat derivades a diferents biblioteques de la ciutat: Biblioteca de l'AHS, Biblioteca Municipals de Sabadell i Biblioteca Miquel Carreras de la Fundació Bosch i Cardellach. Tot aquell altre material duplicat que han descartat aquestes institucions i entitats locals es derivarà a la Central de Préstec i Serveis Especials de les Biblioteques Públiques de Catalunya.

Arxiu del MHS

Consultes

Al llarg de l'any s'han atès diferents consultes a l'arxiu documental del MHS, per part d'investigadors, especialistes i particulars. En concret s'han fet 9 consultes i en destaquem:

- Trinitat Colomer i Llobet, de la família propietària de l'antiga Agència de Transports Llobet (carrer de les Tres Creus, 260, avui desapareguda). Aquesta senyora està realitzant un treball de recerca sobre la genealogia familiar, i li mancaven fotografies del casal i locals d'aquesta també desapareguda agència de transports. En el seu moment (març de 1997) el MHS va obrir un expedient de documentació d'aquests edificis (construcció de Juli Batllell, anys 1904-1906) amb motiu del seu enderroc, i en va realitzar fotografies diverses a banda de recuperar-ne algun element patrimonial moble. El MHS va lliurar còpia de 12 fotografies dels edificis, amb detalls de l'exterior i de l'interior. El darrer ús d'aquesta finca fou la de magatzem i oficines de la fàbrica ABB.

CAPÍTOL III. LA RECERCA

1. LA RECERCA ALS MUSEUS MUNICIPALS DE SABADELL

1.1 Objectius

1. Impulsar i portar a terme la recerca al voltant dels fons dels museus, siguin les col·leccions, els punts patrimonials o temes d'art, d'arqueologia, d'història, de memòria històrica d'interès local.
2. Dinamitzar, promoure i coordinar els comissariats externs, entenent-los com a projectes de recerca per ells mateixos, que poden provocar exposicions, publicacions i activitats diverses.
3. Promoure i coordinar les col·laboracions amb d'altres entitats locals o nacionals, per a l'estudi de projectes d'interès.
4. Col·laborar en projectes de recerca portats a terme per d'altres particulars o entitats.
5. Coordinar el programa de formació d'estudiants i pràctiques acadèmiques.
6. Seguir col·laborant en la promoció dels estudis i l'elaboració de propostes tècniques en relació al desenvolupament d'altres projectes de departaments municipals que impliquin l'assessorament tècnic dels museus per a treballar específicament els aspectes d'història, de l'art i de patrimoni, així destaquem els departament de Turisme, l'Oficina de Patrimoni, Educació, Urbanisme i també, més específicament amb l'Estruch, centre de promoció de la creació contemporània.

1.2 Actuacions

1.2.1 Projectes de recerca

Com ja és habitual, a través dels historiadors de l'equip tècnic dels museus o traves d'estudiosos externs, s'han portat a terme totes aquelles recerques programades o que oportunament han tingut interès durant. Destaquem, però aquells projectes específics programats:

Recerca Històrica

- *Can Rull i la serra d'en Camaró. Sabadell i els seus barris.*

Es completa la recerca corresponent a l'exposició dedicada al barri de Can Rull i la serra d'en Camaró, a càrrec de Marta López Viana, arquitecta sabadellenca, investigació i treball de documentació que es va endegar a finals de l'any 2010.

Pel que fa a continguts vegeu capítol de difusió.

- *Què en saps de l'esport a Sabadell? Una ullada històrica*

Coincidint amb la inauguració de la nova pista d'atletisme a la nostra ciutat, els museus municipals van portar a terme una recerca i recopilació de la història de l'esport a Sabadell, a càrrec de Martí Sala, Josep Maria Antentas i Miquel Torres que actuaren en nom de l'entitat Panathlon Club Sabadell, per al comisariat.

Van participar en la recerca:

- Joan Pérez Ventayol, historiador, que va escriure l'article titulat *L'esport a Sabadell*
- Jordi Calvet Puig, historiador, que va escriure l'article *Esport i societat: de la divulgació de l'excentricitat a la normalització de l'esportivització social.*
- Consell Esportiu Vallès Occidental Sabadell, que col·laborar amb el capítol dedicat a *L'esport a les escoles.*

Pel que fa a continguts vegeu capítol de difusió.

- *Made in Sabadell*

L'elaboració de l'exposició, i del catàleg, ha comptat amb gran nombre de col·laboradors, des dels especialistes que han elaborat els guions dels diferents àmbits de l'exposició i els textos principals per al catàleg, com d'altres especialistes en disciplines diverses que col·laboren amb els seus textos en l'edició del catàleg.

Els comissaris dels diferents àmbits de l'exposició han estat els següents: Xavier Alòs, Lluís Blanch. Unitat de Valorització i Innovació Parc Taulí, Xavier Carlús, Àngel Cebollada, Laura Celià. Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont, Lluís Cugota, Conxa Bayó, Mind&Fingers, Montserrat Llonch, Josep M. Oliver. Agrupació Astronòmica Sabadell, Joan Pérez Ventayol, Cesc Prat, Mercè Ruiz. Unitat de Valorització i Innovació Parc Taulí, Josep Serrano, i Daniel Venteo.

Pel que fa a continguts veure capítol de difusió

- ***Descobreix Les Joies Dels Museus. Mudar-se Per Al Record***

El MAS i el MAS han presentat unes “joies” comunes sota un únic tema: “Mudar-se per al record”. Diversos objectes de les col·leccions dels museus reproduïen una escena que devia ser comú a l'estudi de Joan Vilatobà i de molts fotògrafs de la seva època, quan amb motiu d'una ocasió especial s'anava a immortalitzar-se a l'estudi del fotògraf.

Pel que fa a continguts veure capítol de difusió.

- ***La Beca Miquel Carreras***

El 26 de juny del 1996, l'Ajuntament de Sabadell, la - llavors- Fundació Caixa de Sabadell i la Fundació Bosch i Cardellach van signar un conveni marc per a promoure la investigació sobre la història local per mitjà de la convocatòria de caràcter biennal de la beca anomenada “Miquel Carreras”.

Aquesta beca té per objectiu promoure la investigació de la història de Sabadell en els àmbits i períodes més desconeguts, per tal de millorar el coneixement sobre la ciutat, incentivar-ne la divulgació i ampliar la historiografia local.

La convocatòria 2011-2012 s'ha cursat segons la normativa vigent per a la concessió de subvencions (Llei 38/2003 del 17 de novembre).

La temàtica per a la 7a convocatòria de la Beca Miquel Carreras corresponent al bienni 2011-2012 és la història de Sabadell en qualsevol dels seus períodes.

En la valoració dels projectes presentats s'han tingut en compte els criteris següents:

- ajustament a la temàtica proposada
- aportació de noves dades de recerca
- viabilitat del projecte
- solvència científica suficient
- l'originalitat de l'enfocament
- la qualitat literària

El jurat de la VII edició de la Beca d'Història Local Miquel Carreras, el jurat, format per Joaquim Sala – Sanahuja en representació d'UNNIM, Ramon Ten, en representació de la Fundació Bosch i Cardellach, Engràcia Torrella, directora dels Museus Municipals de l'Ajuntament de Sabadell, que exercia de presidenta i de Montserrat Mallol, administrativa dels Museus Municipals de l'Ajuntament de Sabadell que exercia de secretària.

El treball guanyador ha estat per Ricardo Medina Garcia per la proposta de recerca titulada: *La filatura de carda a Sabadell 1850 - 1913. Indústria, empresa i empresaris.*

Ricardo Medina és nascut a Sabadell, l'any 1968, llicenciat en Ciències Econòmiques i Empresariales per la UAB, màster en Història Econòmica amb reconeixement de suficiència investigadora, també per la UAB. Actualment professor d'Ensenyament Secundari, especialitat d'Economia i Administració d'empreses.

La recerca proposada pretén analitzar l'evolució de l'estructura de sector de la filatura de carda durant la industrialització de Sabadell, a partir de l'estudi demogràfic de les empreses que en formaven part, distingint entre fabricants, filadors a mans, empresaris individuals i societats.

- Centenari del naixement del paleontòleg local Miquel Crusafont

Els MMS han col·laborat en el comitè organitzador, creat des de l'any 2009, per a la coordinació de l'Any Crusafont, una iniciativa que ha englobat múltiples activitats enfocades a recuperar i difondre la seva figura i els seus treballs.

El comitè organitzador ha estat format, en diferents fases, per: la família Crusafont, la regidoria de cultura de l'Ajuntament de Sabadell, l'Institut Català de Paleontologia (ICP), la Societat Catalana d'Història de la Ciència i la Tècnica, el Servei d'Arxius de Ciència (CEHIC), la Universitat Autònoma de Barcelona, la Universitat de Barcelona, la Diputació de Barcelona, el Centre de Recursos Pedagògics, la Fundació Bosch i Cardellach, la Unió Excursionista de Sabadell, una comissió ciutadana, l'Arxiu i els Museus Municipals de Sabadell.

Recerca artística

- Jordi Roca / Escarida nuesa. Ars Sabadell

Les recerques per al catàleg de l'exposició "Jordi Roca. Escarida nuesa" van anar a càrrec de:

- Maria Palau, amb el text "Un aliat de la dona"
- Vicenç Villatoro, amb el text Jordi Roca i la nuesa. Arrelar-se al cos"
- Josep Gamell, amb el text "La grandesa d'ànima"
- Jordi Roca, amb el text "Prudència, equilibri i sobrietat. Sofrosyne"

Pels continguts vegeu apartat de difusió.

- Museu. Visions en progrés

Pels continguts vegeu apartat de difusió.

Les recerques per al catàleg de l'exposició "Museu. Visions en progrés" van anar a càrrec de:

- Cristina Rodríguez Samaniego, amb el text “Mirades”
- Jorge Egea i Ramón Casanova, amb el text “Museu”
- Jorge Egea i Ramón Casanova, amb el text “Museu. Visions en progrés”

- ***Ciutats d'art. Projecte d'exposició en col·laboració***

L'exposició permanent del MAS s'inicia l'any 1876, la mateixa de la fundació de l'Acadèmia de Belles Arts, es planteja com el tret de sortida del desenvolupament del fet artístic a la ciutat, no només des del punt de vista de l'aparició d'uns creadors locals ben formats, sinó també de la formació d'un gust i d'una dinàmica de consum d'art.

Però l'interès per l'ensenyament artístic a Catalunya havia arrencat cent anys abans, l'any 1775, amb l'Escola Gratuïta de Disseny que la Junta de Comerç va establir a l'edifici de Llotja de Barcelona. Aquesta escola, que ben aviat es va anomenar Escola de Nobles Arts, en poc més de deu anys havia obert filials a altres ciutats catalanes (Olot, Mallorca, Tàrraga i Girona) i espanyoles (Saragossa i Jaca). Així, les principals ciutats del país iniciaren el segle XX amb centres d'ensenyament artístic més o menys regulat que, amb els anys, seguirien els seus propis camins.

Les converses amb altres museus locals semblants al nostre han posat de manifest que la presència d'aquestes entitats de formació artística a les respectives ciutats hi propicià la formació d'un nucli de producció artística. En alguns casos, com a Sabadell, la dinàmica d'aquest nucli ha estat constant. Durant aquest 2011, s'ha fet una recerca sobre poblacions properes en les quals, entre finals del segle XIX i principis del segle XX, van sorgir centres d'ensenyament artístic que avui tenen més de 100 anys d'història .

El projecte és una exposició itinerant i publicació en col·laboració amb els museus d'aquestes ciutats, i amb el suport amb la Xarxa de Museus Locals de la Diputació de Barcelona, amb els objectius següent:

- Explicar com es va produir l'expansió de l'ensenyament artístic a Catalunya.
- Mostrar què s'ensenyava, i com s'ensenyava.
- Palesar els nuclis artístics que es van generar a cada població.
- Fer un retrat dels consumidors, responent a la pregunta: qui comprava aquest art?

Pels continguts vegeu apartat de difusió.

- ***Les escultures al territori***

Durant l'any 2011 el MAS ha seguit la seva tasca d'actualització i inventari de la documentació de les escultures situades la via pública. El traspàs de la informació a la base de dades de documentació dels museus que es va fer

l'any 2010, ha estat una bona eina per a la gestió de les consultes i pel manteniment de l'inventari.

Durant el 2011 s'han portat a terme les següents actuacions:

- ***A l'alcalde Marcet***

Al monòlit de l'alcalde Marcet situat a la plaça del mateix nom obra de Camil Fàbregas, s'hi van reposar les lletres que s'havien perdut de la inscripció J. M. Marcet Coll, Alcalde de Sabadell de MCMXL a MCMLX. Tanmateix es va fer una neteja superficial del monòlit.

Recerca Arqueològica

Els metalls

Avantprojecte d'exposició

En relació a aquest projecte de recerca per a una futura exposició, es va realitzar una reunió de treball amb la Dra. Carme Rovira i Hortalà, especialista en arqueometal·lúrgia i tècnica del Museu d'Arqueologia de Catalunya, feta a Barcelona el dia 4 de novembre de 2011. Com a fruit d'aquesta reunió es redacta un primer esborrany de l'avantprojecte d'exposició, en el qual es desglossen aspectes i reflexions sobre el tema de l'exposició, la metodologia de treball, els fons i les col·leccions arqueològiques amb les quals caldria comptar, propostes de comissariat, assessorament i documentalista i altres observacions. En la reunió també es va acordar que per a la redacció de l'avantprojecte definitiu caldria comptar amb la participació i l'assessorament de Marc Boada, divulgador científic i especialista en reconstrucció de l'activitat arqueometal·lúrgica.

Aquest projecte ja té una primera proposta de títol: *Coure, bronze i ferro. Els orígens dels metalls a Catalunya.*

Les obsidians

Les obsidians neolítiques de Catalunya: projecte de recerca per a la determinació de l'origen de la matèria i per al seu estudi arqueològic

Aquest projecte d'investigació s'està realitzant de forma conjunta entre el Museu de Gavà, el Museu d'Història de Sabadell, CSIC (Departament d'Arqueologia i Antropologia. Intsitució Milà i Fontanals) i l'Institut de la Recherche sur les Archéomatériaux (Centre Ernest Babelon, CNRS, Orléans, França). En l'equip de recerca també hi participen en Xavier Esteve i Xavier Oms, responsables de la intervenció arqueològica de la Serreta (Vilafranca del Penedès), d'on procedeix una de les peces d'obsidiana encara en curs d'estudi en el conjunt del jaciment.

Al llarg de l'any 2011 s'han dut a terme les següents gestions, reunions i estudis:

- Dibuixos tècnics de les peces a càrrec de l'arqueòleg dibuixant Xavier Carlús (gener-març de 2011).
- Anàlisi tecnològica i de funcionalitat i ús de les peces als laboratoris del CSIC, a càrrec dels investigadors Juan Francisco Gibaja i Xavier Terradas (maig de 2011).
- Anàlisi de determinació d'origen de la matèria primera a càrrec del Dr. Bernard Gratuze, de l'IRAMAT-CNRS d'Orléans. El Museu d'Història de Sabadell va gestionar els permisos de sortida a l'estranger de les peces pertinents, d'acord amb la Direcció General de Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya i les peces van ser portades a França per Xavier Terradas, del CSIC. Les anàlisis de les cinc peces que no havien estat mai determinades quant a la matèria primera van proporcionar l'origen de la font: illa de Sardenya (colada volcànica A del Monte Arci). L'estudi s'ha fet mitjançant la tècnica de la fluorescència de raigs X (novembre de 2011).
- Reunió de coordinació feta al CSIC de Barcelona, el 15 de desembre de 2011. Assistents: Xavier Terradas, Juan Francisco Gibaja, Josep Bosch, Xavier Esteve, Xavier Oms, Roser Enrich i Genís Ribé. Es comenten els resultats de les anàlisis de les matèries primeres fetes a França, l'estudi tecnomorfològic fet per Xavier Terradas, l'estudi funcional fet per J.F. Gibaja i es parla de la futura publicació científica dels resultats d'aquests treballs. També s'inicia, finalment, la discussió sobre la futura exposició a fer per divulgar els resultats fonamentals d'aquesta investigació.

Col·laboracions científiques amb altres institucions i/o investigadors

- El MHS ha col·laborat en el Programa de Recerca JADE dirigit per Pierre Pétrequin i d'altres investigadors francesos del CNRS, que consisteix en l'estudi de les destrals polides sota la perspectiva de l'origen de les matèries primeres amb les que estan elaborades, a nivell europeu. S'han estudiat i analitzat, mitjançant tècniques espectraloradiomètriques, un total de 26 destrals procedents dels jaciments de la Bòbila Padró (Can Tiana, Ripollet), Bòbila Madurell (Sant Quirze del Vallès) i Can Gambús 1 (Sabadell). L'informe amb els resultats d'aquestes analítiques va ser lliurat al MHS el mes de març del 2011; s'han determinat els tipus de roques utilitzades per fer les destrals (jadeïtita, corneanes, amfiblites serpentines...) i s'han detectat destrals elaborades amb roques alpines, d'altres que no tenen aquesta font d'origen.
- El MHS ha col·laborat amb l'arqueòleg Oriol Vicente Campos (UAB, Departament de Prehistòria), en l'elaboració d'un pòster-comunicació

que es va presentar a les IV Jornadas de Jóvenes en Investigación Arqueológica (JIA 2011), organitzades per la Universidad de Algarve (Portugal), els dies 11-15 d'abril de 2011. Títol del pòster: *Patrimoni 3.0: un paso más en la aplicación de las TIC en la difusión y la gestión del patrimonio arqueológico*. Aquest treball té a veure amb el projecte desenvolupat pel MHS a l'entorn del Mapa Arqueològic de Sabadell en format digital i les seves aplicacions tecnològiques en diferents plataformes de visualització i ús.

- El MHS ha col·laborat amb la Universitat de Barcelona en l'elaboració d'una proposta de projecte de recerca per a la convocatòria d'ajuts a la recerca RecerCaixa 2011, sota el títol "Camins del bronze. Un patrimoni prehistòric a Catalunya", dirigit per Francisco Javier López Cachero (setembre de 2011).

Coordinació tècnica dels estudis i les analítiques especialitzades del jaciment arqueològic de Can Roqueta / Can Revella (2009)

Un cop acabada la fase d'excavació de l'any 2009, es va fer una proposta d'analítiques i d'estudis complementaris per part de l'empresa Arqueolític que serà finançada per Vimusa. Els informes que s'elaborin seran validats entre l'Oficina de Patrimoni de l'Ajuntament de Sabadell i el Museu d'Història de Sabadell. Enguany s'han lliurat els següents estudis, els quals han estat registrats a l'arxiu d'informes, memòries i estudis arqueològics del MHS:

- Anàlisi arqueozoològica de les restes faunístiques, a càrrec de Sílvia Albizurri (18.7.1001).
- Planimetria de camp, a càrrec de Xavier Carlús i Noemí Terrats (29.9.2011).

Proposta d'analítiques i estudis especialitzats del jaciment arqueològic de Can Roqueta 2010

Amb data de 13 d'abril de 2011 el MHS va rebre, per part de l'Oficina de Patrimoni, l'informe final de l'excavació d'aquest jaciment i la proposta d'analítiques i d'estudis especialitzats elaborats per l'empresa Arrago SL, per a la seva anàlisi i validació tècniques. S'hi van observar certes deficiències tècniques i així es va informar a l'Oficina. La promoció i el finançament dels treballs aniran a càrrec de Vimusa.

Assessorament a responsables d'intervencions arqueològiques

L'equip tècnic del MHS ha atès a diferents arqueòlegs i arqueòlogues que han realitzat intervencions arqueològiques preventives a la nostra ciutat i que han demanat documentació de l'arxiu del MHS o han fet algun tipus de consulta tècnica:

- Maria del Carme Carmona, arqueòloga (Dracma SCCL). Seguiment arqueològic de les obres de rehabilitació de la capella de la masia de

Can Gambús, conjunt patrimonial catalogat al PEPPS (núm. 69). Es consulta a la relació de la possibilitat de recuperar unes mostres dels paviments hidràulics originals de la capella que s'han d'eliminar per la reforma de l'edifici per als nous usos (bar-restaurant). El MHS desestima tal recuperació, per tractar-se de models de paviments similars a d'altres ja existents a la col·lecció i de no massa interès històric/tipològic. La capella és datable en les primeres dècades del segle XX. Abril de 2011.

- Alba Tenza, arqueòloga (empresa Codex SCCL). Intervenció arqueològica de control de cales de fonamentació de futura obra nova a l'antic vapor de Cal Borni Duch, edifici catalogat al PEPPS amb protecció de caràcter documental (062-D2). Aquest vapor es localitza a l'illa formada pels carrers de Brutau, Ferrer Güell, Salvany i Fra Lluís de Lleó i té la seva data fundacional a l'any 1886 (societat "Llàcer, Duch i Ferrer", fàbrica de teixits i filats). Més endavant, vers l'any 1908, aquesta fàbrica passà a mans dels germans Harmel, empresaris francesos. L'estudi històric d'arxiu ha anat a càrrec de Mikel Soberón. 3 de maig de 2011.
- Daria Calpena, arqueòloga (empresa Atics). Estudi de documentació d'arxiu per a la intervenció arqueològica feta al Passeig de Manresa (any 2010). Consulta de documentació diversa de què disposa el MHS sobre intervencions anteriors en aquest sector urbà i altres fonts bibliogràfiques i d'hemeroteca., a banda de diverses consultes tècniques. 2 de juny de 2011.

Recerca sobre la memòria històrica

S'han dut a terme les següents actuacions:

- Testimonis orals

Al llarg de l'any 2001 s'han recollit els següents testimonis orals a l'entorn del tema de la Guerra Civil espanyola (gravació sonora de les entrevistes o anotacions escrites, i recollida de documentació gràfica, fotogràfica i històrica):

- **Baptista Callarisa i Reverter** (El Castell / Ulldecona, 1920). Testimoni de la Lleva del Biberó (quinta del 1941). Va venir a viure a Sabadell la primavera del 1931. El seu pare era rajoler, i ja feia anys que venia de temporer a una bòbila de Sabadell, la Bòbila Rodona o del noi Maco (barri de Gràcia), ja pels anys 1920... Va ser cridat al front (de Balaguer a Móra d'Ebre) la primavera de l'any 1938; el van ferir al peu, el novembre d'aquell mateix any. Ja no tornà al front, però després de passar pel camp de concentració d'Horta i per la ciutat de Burgos, anar a parar a Melilla i Ceuta (Regimiento de Fortificaciones núm. 5) (en realitat batallons de càstig, de treballs forçats...), entre els anys 1939 i el 13 d'abril de 1942. Té el carnet de membre de l'Agrupació de

Supervivents de la Lleua del Biberó 41. Entre els anys 1941 i 1942 va jugar a l'equip de futbol del regiment de fortificacions, on va coincidir amb un jugador que va jugar al FC. Barcelona, al Sabadell i al Sarragossa i que va acabar sent també internacional alguna vegada: Josep Gonzalvo Falcón (conegut com Pepe Gonzalvo II). Va treballar tota la seva vida a la Bòbila Madurell de Sant Quirze del Vallès. Aporta documentació fotogràfica i escrita personal que ha estat transferida a l'AHS: cessió per còpia de 4 fotografies (Tetuán i Ceuta, anys 1939, 1941 i 1942) i cessió per còpia de dos documents militars (1942 i 1945). 27 d'octubre de 2011.

1.2.2 Comissariats d'exposicions i de publicacions

- *Museu. Visions en progrés*

El comissariat d'aquesta exposició es va fer conjuntament entre els tècnics del MAS i els artistes participants: Carles Bartolomé, Ramon Casanova, Jorge Egea i Jesus Led.

Vegeu apartat de difusió

- *Què en saps de l'esport a Sabadell? Una ullada històrica*

El comissariat anava a càrrec de Martí Sala, Josep Maria Antentas i Miquel Torres que actuaren en nom de l'entitat Panathlon Club Sabadell.

- *Can Rull i la Serra de'n Camaró*

Marta López Viana, arquitecta sabadellenca, per al comissariat i els textos del catàleg.

- *Mudar-se per al record. Les joies dels Museus*

El comissariat d'aquesta exposició va anar a càrrec dels tècnics del MAS. Es va demanar la col·laboració de Laura Casal, especialista en indumentària del segle XIX i principis del XX, per a la publicació "Mostrari" dels MMS, amb el text "Una visita al gabinet fotogràfic de Joan Vilatobà".

Vegeu apartat de difusió

- *Jordi Roca. Escarida nuesa. Ars Sabadell*

El comissariat d'aquesta exposició va anar a càrrec dels tècnics del MAS. Els textos del catàleg van anar a càrrec de Josep Gamell, Maria Palau, Jordi Roca i Vicenç Villatoro.

Vegeu apartat de difusió

- *Made in Sabadell*

El comissariat d'aquesta exposició va anar a càrrec dels tècnics dels MMS.

L'elaboració de l'exposició, i del catàleg, ha comptat amb gran nombre de col·laboradors, des dels especialistes que han elaborat els guions dels diferents àmbits de l'exposició i els textos principals per al catàleg, com d'altres especialistes en disciplines diverses que col·laboren amb els seus textos en l'edició del catàleg.

El guionistes dels diferents àmbits de l'exposició han estat els següents: Xavier Alòs, Lluís Blanch. Unitat de Valorització i Innovació Parc Taulí, Xavier Carlús, Àngel Cebollada, Laura Celià. Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont, Lluís Cugota, Conxa Bayó, Mind&Fingers, Montserrat Llonch, Josep M. Oliver. Agrupació Astronòmica Sabadell, Joan Pérez Ventayol, Cesc Prat, Mercè Ruiz. Unitat de Valorització i Innovació Parc Taulí, Josep Serrano, i Daniel Venteo.

Vegeu apartat de difusió

- *Togores, Manolo, Prats de Molló, 1927. Coincidències insòlites*

El comissariat d'aquesta exposició va anar a càrrec dels tècnics del MAS, conjuntament amb els tècnics del Museu d'Art de Cerdanyola.

Vegeu apartat de difusió

- *Mostra de Curtmetratges*

El comissariat ha anat a càrrec de Beth Giravent.

Vegeu apartat de difusió

CAPÍTOL IV. LA DIFUSIÓ

1. DIFUSIÓ DES DE L'ARXIU HISTÒRIC

1.1 Objectius

Els objectius generals d'aquest programa són l'atenció presencial dels usuaris a la sala de consulta de l'AHS, l'atenció escrita i la generació de productes editorials per a la difusió dels fons o de les activitats de l'AHS, inclosa la web de l'AHS.

1.2 Actuacions

D'acord amb el programa de treball per a 2011, les actuacions previstes eren, en síntesi, les següents:

1. Atenció presencial dels usuaris.
2. Servei de reprografia documental i fotogràfica (processos analògics o digitals).
3. Atenció telefònica.
4. Atenció escrita
5. Recerques per a la preparació de consultres
6. Gestió dels préstecs a l'Ajuntament
7. Sortides i retorns de protocols del notari-arxiver
8. Sortides i retorns d'expedients dels Jutjats de Sabadell
9. Selecció de la documentació, preparació per al transport, préstec administratiu, etc. de documentació històrica sol·licitada per entitats i associacions o necessària per als projectes de l'OAMA.
10. Coordinació editorial de la revista Arraona.
11. Actualització del web
12. Realització de les visites tècniques i escolars
13. Realització de les visites comentades durant la Festa Major

1.2.1 Servei al públic

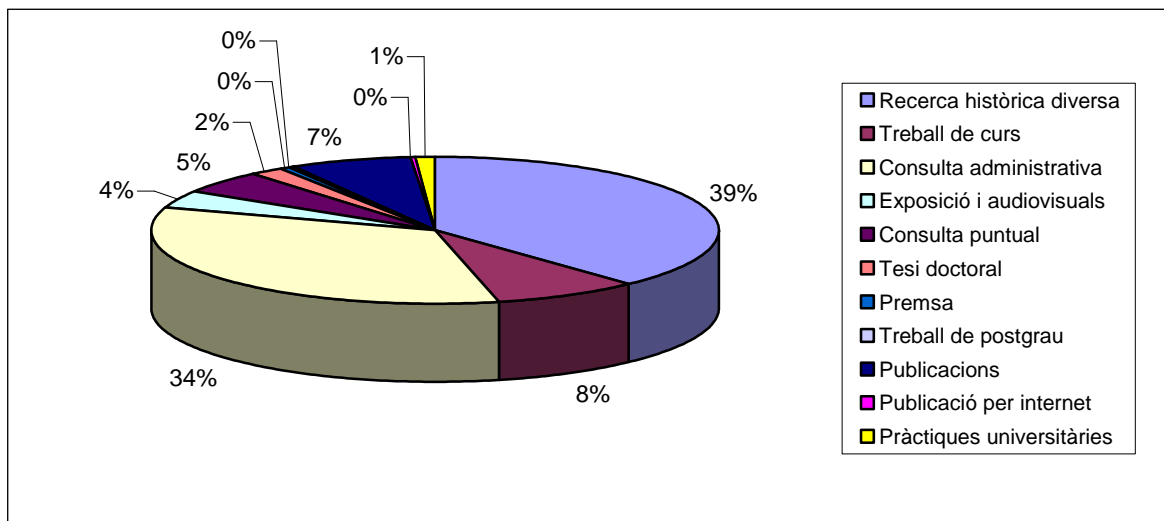
Nombre d'usuaris i consultes per tipus d'usuari

	Usuaris	Consultes
Investigador	715	1774
Ciudadà –no investigador-	807	1574
Personal de l'Ajuntament	252	831
Estudiant	72	88
Estudiant universitari	178	462
Administratiu de la gestió privada	302	472
Documentalista i periodista	187	786
Altres administracions públiques	2	4
	2515	5991

Nombre d'usuaris i consultes per objecte de recerca

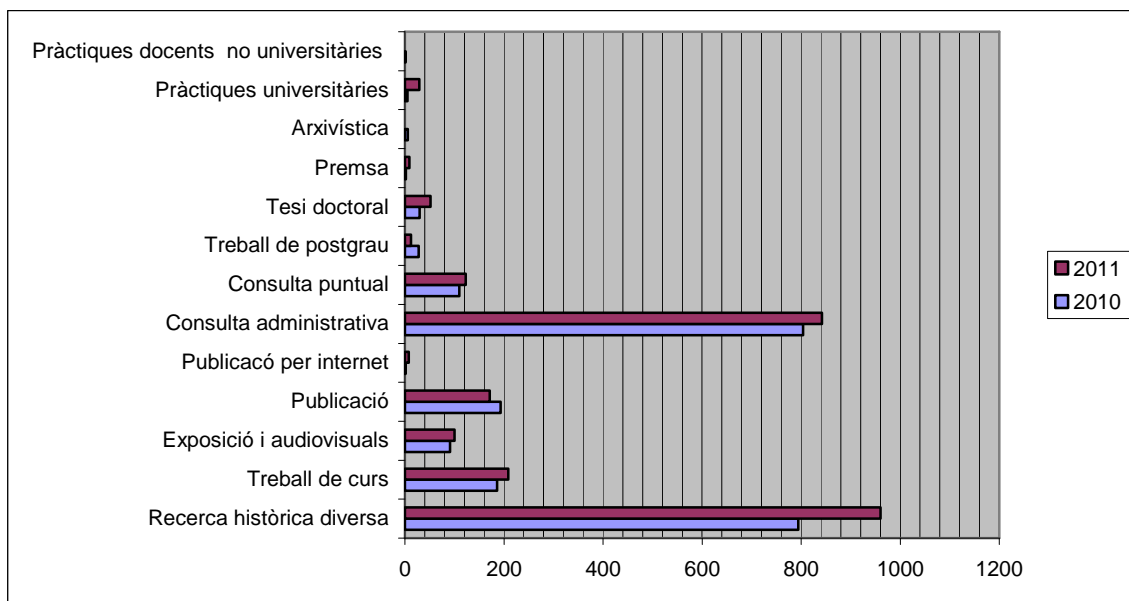
	Usuaris	Consultes
Recerca històrica diversa	960	2393
Treball de curs	209	429
Consulta administrativa	842	1549
Exposició i audiovisuals	100	369
Consulta puntual	123	141
Tesi doctoral	52	105
Premsa	9	39
Treball de postgrau	12	26
Publicacions	171	798
Publicació per internet	8	39
Pràctiques universitàries	29	103
	2515	5991

Distribució percentual dels usuaris segons l'objecte de recerca

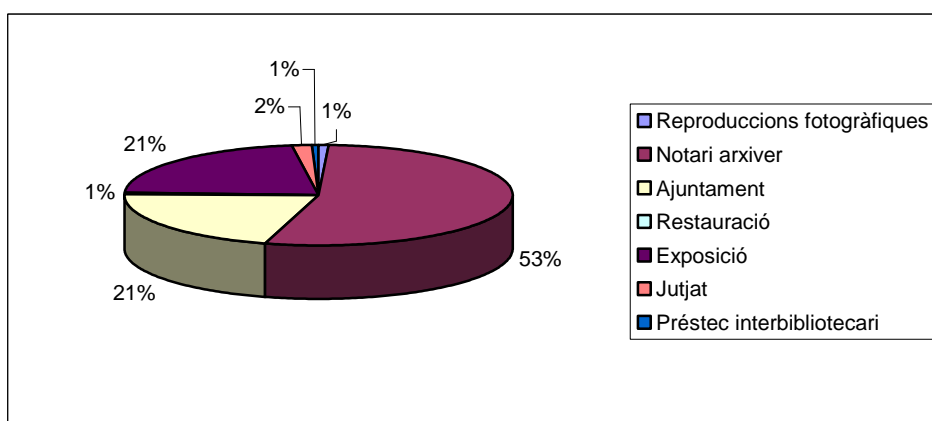
Evolució dels usuaris per objecte de recerca, 2010-2011

	2010	2011
Recerca històrica diversa	794	960
Treball de curs	186	209
Exposició i audiovisuals	91	100
Publicació	193	171
Publicació per internet	1	8
Consulta administrativa	804	842
Consulta puntual	110	123
Treball de postgrau	28	12
Tesi doctoral	30	52
Premsa	2	9
Arxivística	6	-
Pràctiques universitàries	5	29
Pràctiques docents universitàries	1	-
	2.251	2.515

Nombre de préstecs per tipus de sortida

Reproduccions fotogràfiques	9
Notari arxiver	626
Ajuntament	243
Restauració	7
Exposició	257
Jutjat	18
Préstec interbibliotecari	8
Total	1.168

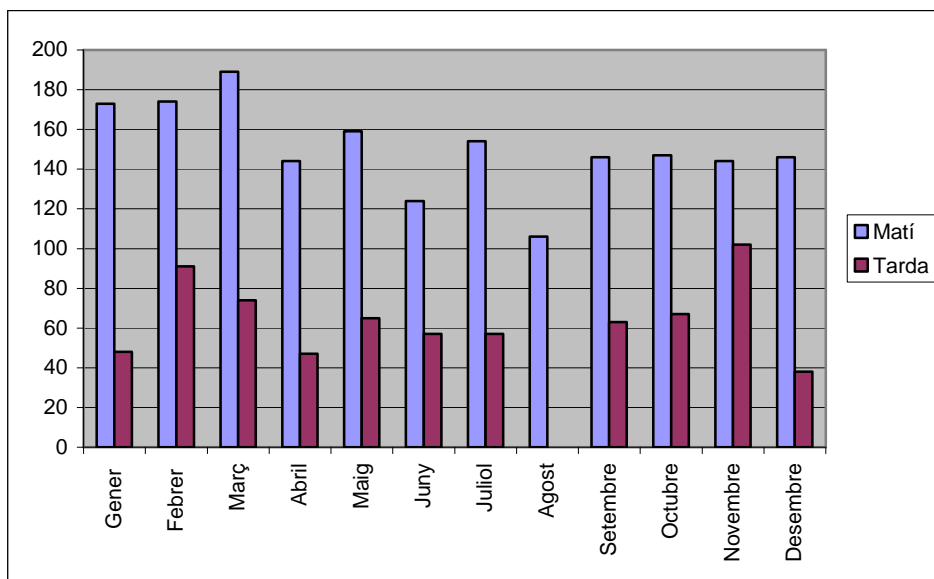

Tipus i nombre de documents utilitzats en el préstec

Capsa	29
Carpeta	1
Cartell	6
CD-Rom	1
Documents sòlts	110
Expedients	255
Fotografies	3
Pel·licules	1
Pergamins	1
Plànols	3
Postals	78
publicació periòdica	3
Volums	677
Total	1.168

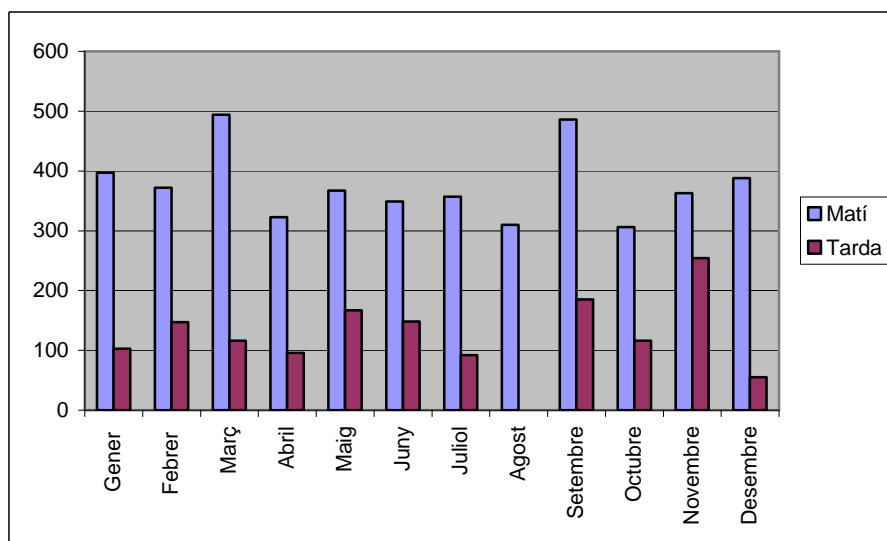
Distribució d'usuaris per mesos i torns

	Matí	Tarda	Total
Gener	173	48	221
Febrer	174	91	265
Març	189	74	263
Abril	144	47	191
Maig	159	65	224
Juny	124	57	181
Juliol	154	57	211
Agost	106	0	106
Setembre	146	63	209
Octubre	147	67	214
Novembre	144	102	246
Desembre	146	38	184
Total	1.806	709	2.515

Distribució de consultes per mesos i torns

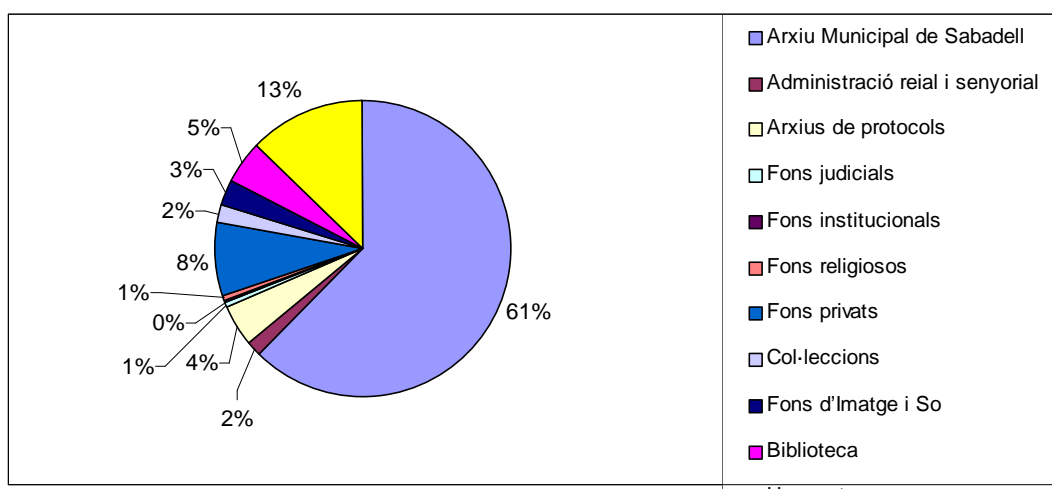
	Matí	Tarda	Total
Gener	397	103	500
Febrer	372	147	519
Març	494	116	610
Abril	323	96	419
Maig	367	167	534
Juny	349	148	497
Juliol	357	92	449
Agost	310	0	310
Setembre	486	185	671
Octubre	306	116	422
Novembre	363	254	617
Desembre	388	55	443
Total:	4.512	1.479	5.991

Consultes per fons d'arxiu

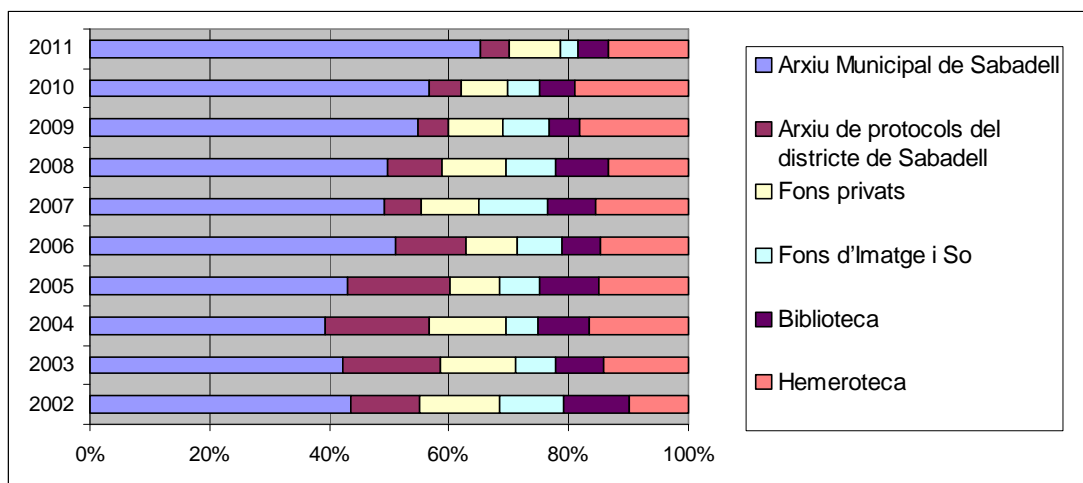
Arxiu Municipal de Sabadell		3.695
Administració reial i senyorial		104
Arxius de protocols	264	
Fons judicials	35	
Fons institucionals	8	
Fons religiosos	34	
Fons privats	489	
Col·leccions	100	
Fons d'Imatge i So	172	
Biblioteca	284	
Hemeroteca	756	
<u>Total</u>		<u>5.941</u>

Distribució percentual de les consultes per fons d'arxiu

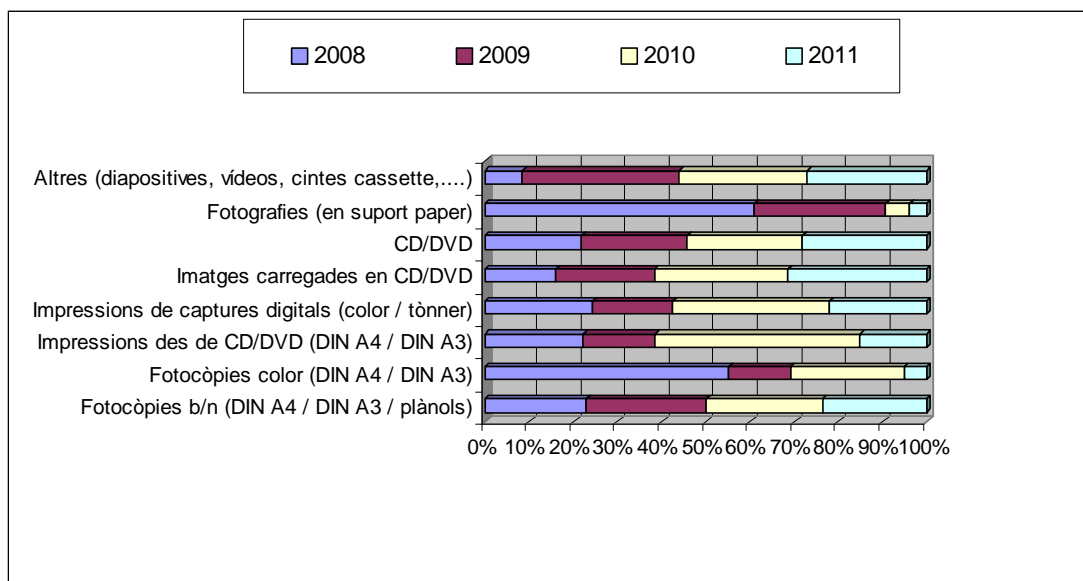
Evolució decennal. Fons més consultats

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Arxiu Municipal de Sabadell	2.912	2.080	1.970	2.181	2.707	2.388	2.693	2.794	2.717	3.695
Arxiu de protocols del districte de Sabadell	767	804	873	873	612	298	490	255	264	264
Fons privats	876	618	643	422	454	461	589	468	375	489
Fons d'Imatge i So	715	319	264	327	403	568	453	391	249	172
Biblioteca	738	404	433	509	338	387	476	257	284	284
Hemeroteca	658	692	832	758	775	751	720	927	912	756
Total	6.666	4.917	5.015	5.070	5.289	4.853	5.421	5.092	4.801	5.660

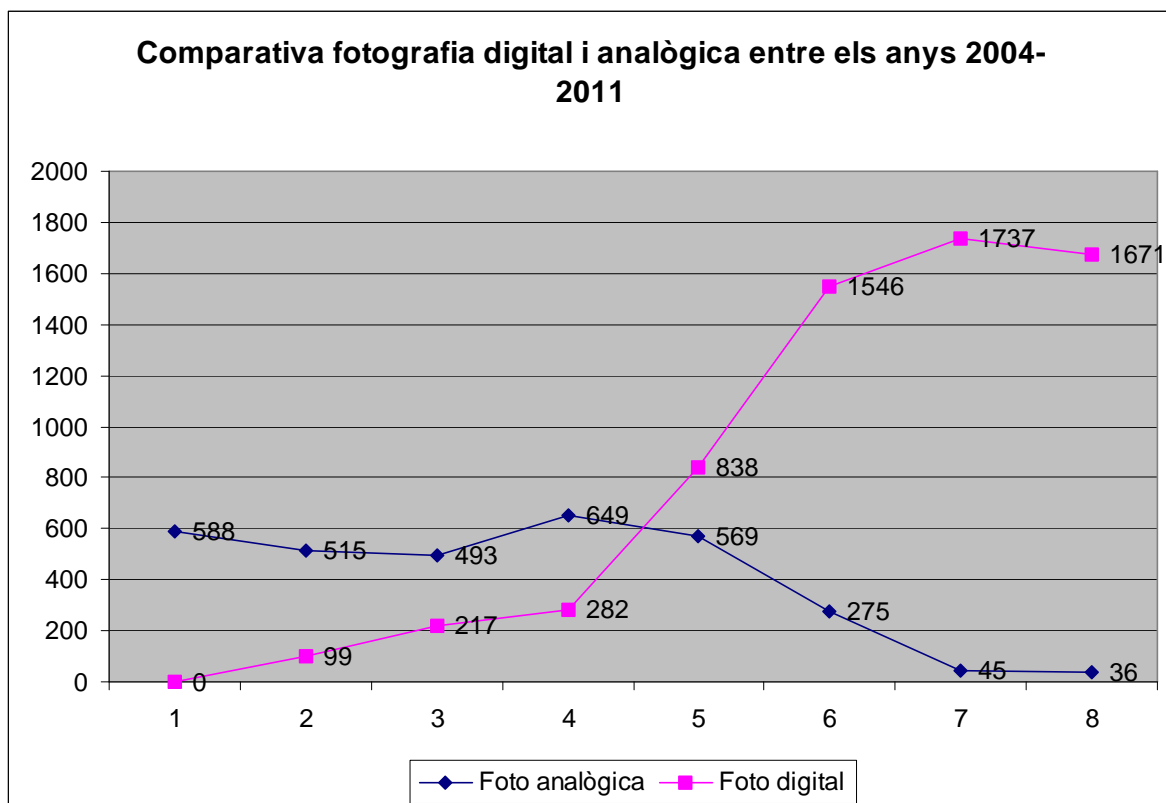
Reproducció documental generada pel servei d'atenció al públic

	2008	2009	2010	2011
Fotocòpies b/n (DIN A4 / DIN A3 / plànols)	7.072	8.326	8.047	7.214
Fotocòpies color (DIN A4 / DIN A3)	249	63	116	23
Impressions des de CD/DVD (DIN A4 / DIN A3)	675	490	1.393	453
Impressions de captures digitals (color / tònnner)	861	964	721	1.402
Imatges carregades en CD/DVD	1.134	1.588	2.155	2.215
CD/DVD	69	76	82	89
Fotografies (en suport paper)	570	276	50	36
Altres (diapositives, vídeos, cintes cassette,....)	9	38	31	29

Evolució de les sol·licituds de reproducció de la secció d'Imatge i So

<i>ANY</i>	<i>Fotografia</i>	<i>Imatge CD/DVD</i>	<i>Diapositiva</i>	<i>Negatiu</i>	<i>Reutilització</i>	<i>TOTAL</i>
2003	268	0	83	7	0	358
2004	505	0	42	12	0	559
2005	503	99	26	0	14	642
2006	493	217	0	0	2	712
2007	649	282	0	0	14	945
2008	569	838	0	0	9	1416
2009	275	1546	0	0	25	1846
2010	45	1737	0	0	14	1978
2011	36	1671	0	0	27	1838
TOTAL	3514	6390	151	19	105	10516

1.2.2 Difusió i explotació del fons

ABAD SENTÍS, Josep

Els Caputxins a Sabadell. Encàrrec de la Fundació Bosch i Cardellach.

ACHE VICENTE, Josep

El gas a Sabadell. Publicació. Museu del Gas.

AGRUPACIÓ DE VEÏNS DE GRÀCIA

Elaboració de dossiers didàctics sobre la història del barri de Gràcia i Can Feu per als itineraris pedagògics.

ALAVEDRA BOSCH, Josep

Biografia de Josep Miquel Sanmiquel i Planell. Futura publicació.

AMORÍN GÓMEZ, David

Transcripció de documents d'època medieval i moderna. Treball de curs. UAB.

ANTCZAK, Richard

Transcripció de documents d'època medieval, moderna i contemporània. UAB.

ARGEMÍ BALLBÈ, Joan

Anàlisi de projectes urbanístics de Sabadell. Treball de postgrau dirigit per Joaquim Sabaté. Universitat Politècnica de Catalunya.

ÁVILA BALLESTEROS, Maria Jesús
Genealogia familiar. Investigació particular.

BORRI FERRAN, Montserrat
Genealogia familiar. Recerca particular.

BUSQUÉ BARCELÓ, Jaume
Audiovisual sobre la trajectòria de Xavier Vinader.

BLÀZQUEZ PASTOR, Maria Apol·lònia
Empresa Garriga Germans. Elaboració d'un dossier-obsequi pels ex-treballadors de l'empresa.

BOU ROURA, Lluís Maria
"Els carrers del territori: 150 anys de carreteres de la Diputació de Barcelona".

CALPENA MARCOS, Daria
Estudi històric i arqueològic del Passeig Manresa de Sabadell. Possible publicació.

CALVET PUIG, Jordi
Josep Maria Marcet Coll. Conferència a l'Aula d'Extensió Universitària i possible publicació.

CALVO PEÑA, Sílvia
Organitzacions juvenils durant el franquisme. Treball de curs. UAB.

CANADÉS DIEZ, Oriol
Treballs de documentació pel futur Museu Tèxtil de Sabadell. Fundació Bosch i Cardellach.

CANYAMERES RAMONEDA, Esteve
Genealogia dels Gorina.

CARDONA VÉLEZ, M. Isabel
Genealogia familiar. Investigació particular.

CARMONA MARÍN, Maria Carme; JUNYENT CARRERAS, Eugeni
Evolució urbanística de l'Eixample i Covadonga. Premi Caixa de Sabadell.

CASANOVAS FUSTER, Maria Carme
Genealogia familiar. Investigació particular.

CASAS, Ricardo
Documental sobre Carlos Escayola titulado "El padre de Gardel". Producció d'Uruguai.

CEBRIÀ ESCUER, Artur
Historiografia de l'arqueologia catalana. Tesi doctoral dirigida per Josep Maria Fullola. UB.

CERDAN, Josexo; PARÉS, Luis Enrique
Festival cinematogràfic "Punto de Vista". 7èna edició: La emigració al cinema durant el franquisme. Govern de Navarra, febrer de 2011.

COLOMER LLOBET, Trinitat
Genealogia familiar. Investigació particular.

COMADRAN ORPÍ, Marc
Noucentisme a Sabadell. Tesi doctoral dirigida per Jaume Aulet. UAB.

CUSCÓ AYMAMÍ, Joan
Temes diversos. Articles al Diari de Sabadell.

DEU BAIGUAL, Esteve
Recuperació de la Memòria Històrica Sabadellenca.

DÍAZ, Fabià ; UAB. Dep. Geografia
"Dones, participació social i polítiques de barri a Ca n'Anglada (Terrassa) i La Romànica (Barberà del Vallès)".

DURAN PALAU, Salvador
Genealogia familiar. Investigació particular.

ESTADELLA SERRAT, Marcel
Història dels autobusos de Sabadell. Investigació per a ARCA (Associació per a la recuperació i conservació d'autobusos).

ESTRADA RIUS, Albert
Publicació sobre la falsificació de la moneda a la Catalunya del Felip III.

FATJÓ CARRERO, Enric
Publicació: El mas Fatjó dels Xiprers. Nou segles de vida pagesa a Cerdanyola (1145-1975) / Miquel Sánchez.

FERNANDEZ, Lluís; Unió Excursionista de Sabadell
Cent anys d'excursionisme a Sabadell

FITÉ CASTELLANA, Miquel
Història del Centre d'Esports Sabadell. (Futura publicació)

FUENTES MAJÀ, Maria Pilar.
Escriptores de Sabadell. Elaboració de material didàctic divers (póster, àudiovisual,...). Institut Agustí Serra.

HERNANZ PARROT, Jordi

Genealogia familiar. Investigació particular.

GALERA CASAS, Adrià

L'estat del benestar, 1930-1950. Treball de recerca 2n de batxillerat.

GALLIFA, Joan, TORTAJADA, Antoni; TV3/CANAL 33

Programa Fotografies, dedicat a Joan Vilatobà i Fíguls. Emissió prevista per al gener del 2012

GIL, Anna; ROVIRA, Mariona; Enciclopèdia Catalana S.A.U.

Un segle d'història de Catalunya en fotografies. (4rt. volum).

GUARCH SÀNCHEZ, Lúdia; CASAMARTINA PARASSOLS, Josep

L'arquitecte Juli Batllell. Exposició i catàleg. Museu del Gas.

JIMÉNEZ GALLEGO, Víctor

Transcripció de documents dels segles XVI I XVII. Treball de curs. UAB.

JUAN PAUMIOLA, Albert.

Genealogia familiar. Investigació particular.

LAUDO CORTINA, David

Estudi de les muralles de Sabadell

Estudi del Vapor Cusidó

LUQUE RIVERA, Esther

Transcripció de documents d'època medieval i moderna. Treball de curs. UAB.

MARCET ARGELAGUET, Marta

Els vapors de Sabadell. Treball de postgrau. UPC.

MARGARIT FORNON, Ramon

Genealogia familiar. Investigació particular.

MASJUAN BRACONS, Eduard.

Riuades 1962.

MEDINA GARCÍA, Ricard

Filatures de carda a Sabadell.

MERCADÉ, Albert; Fullscreen

Audiovisual: La electricitat a partir del gas. Per a exhibir al Museu del Gas.

MESTRE LLUGANY, Joan Francesc

Els vapors de Sabadell. Treball universitari.

MIQUEL FAGEDA, Marcel

Francesc Bellapart i Roca, pedagog. Possible publicació a la Revista *SJA* (Sant Joan de les Abadesses).

MORENO INIESTA, Francisco Manuel
Transcripció paleogràfica. Treball de curs. UAB.

PACHECO CATALÁN, Núria
Transcripció de documents. Treball de curs. UAB.

PAGÈS CAPELLA, Josep Maria
Genealogia familiar. Investigació particular.

PALENCIA TORRES, Pol
Transcripció de documents d'època medieval i moderna. Treball de curs. UAB.

PEIG FONT, Marc
Estudi arquitectònic de l'edifici dels antics DOCKS. Projecte final de carrera d'enginyeria en edificació (EPSEB). Universitat Politècnica de Catalunya.

PERA GUARCH, Marc
Eleccions Municipals de Sabadell, 1979. Treball de recerca de 2n de batxillerat. Sagrada Família.

PLANA TOMÀS, Jordi
Genealogia familiar. Investigació particular.

PUIG BARBER, Maria Rosa
Genealogia familiar. Investigació particular.

RENOM PULIT, Mercè
Genealogia familiar. Investigació particular.

RIBALTA PUIG, Pere
Història de l'aviació a Sabadell. Publicació i pàgina web.

RIBERA VILA, Francesc
Genealogia familiar. Investigació particular.

RIERA VILADOT, Martí
Genealogia familiar. Investigació particular.

RUIZ Olga; Sabadell Comerç Centre
Elaboració del calendari anual.

RUTÉS CABA, Josep
Història de Correus a Sabadell. Investigació particular.

SALAS MARTÍ, José

Publicació: Sociedad Deportiva España Industrial, Club Deportivo Condal.

SALES AIGE, Ferran

Les riuades de 1962. Treballs de documentació d'un llibre sobre el tema.

SÁNCHEZ SUBIRANA, Laura.

Coral La Industrial. Buidat de premsa local.

SANDE, José Manuel; CENTRO GALEGO DA ARTES DA IMAXE

Cicle Heterodocsias: Cinema espanyol dels anys 50. Filmoteca de Galícia, 4 de març de 2011.

SANZ DATZIRA, Josep

Estudi sobre la traducció al francès de l'obra de Joan Oliver, *Allò que tal vegada s'esdevingué* (traducció: Josep Maria Trabal). Treball de màster. Universitat de la Sorbona (París).

SERRA COT, Eudald

Estudi sobre el Gegants de Mataró.

TAFALLA ORONA, Judith

Transcripció de documentació medieval i moderna. Treball de curs. UAB.

TOMEY CARDONA, Óscar

Transcripció de documentació medieval i moderna. Treball de curs. UAB.

VICENS NAJARRO, Laura

Investigació sobre Miquel Carreras i els fundadors de la Fundació Bosch i Cardellach. Exposició Fundació Bosch i Cardellach.

VIVES CHILLIDA, Julio

Espai Corbat. Moble corbat de Viena. Editorial Lulú

Participació en exposicions mitjançant préstec de documents originals

- "Can Rull i la Serra d'en Camaró. Creixement(s) a ponent". MHS, 31 març - 22 maig 2011.
- "Made in Sabadell". MHS i MAS. Festa Major de Sabadell.
- "M'agrada parlar sense embuts...25 anys sense Joan Oliver" Biblioteca Vapor Badia, desembre 2011- gener 2012.

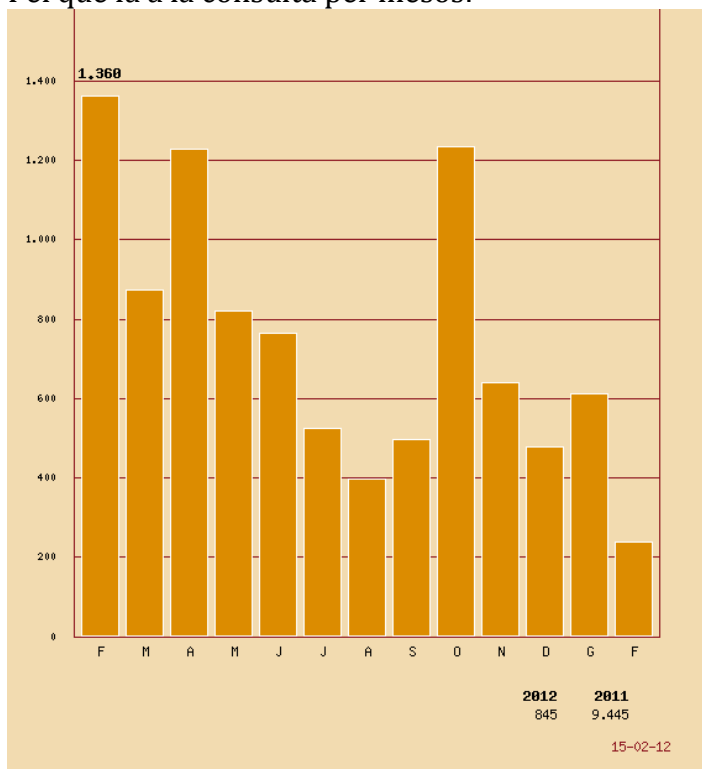
1.2.3 Programa pedagògic

- 25 de gener. Aula d'Extensió Universitària. 8 alumnes.
- 28 de gener. Torre d'en Gorg (Barberà). Administració d'empreses. 11 alumnes.
- 5 de desembre. Col·legi Sant Francesc. 4art ESO. 15 alumnes.
- 12 de desembre. Col·legi Sant Francesc. 4art ESO. 15 alumnes

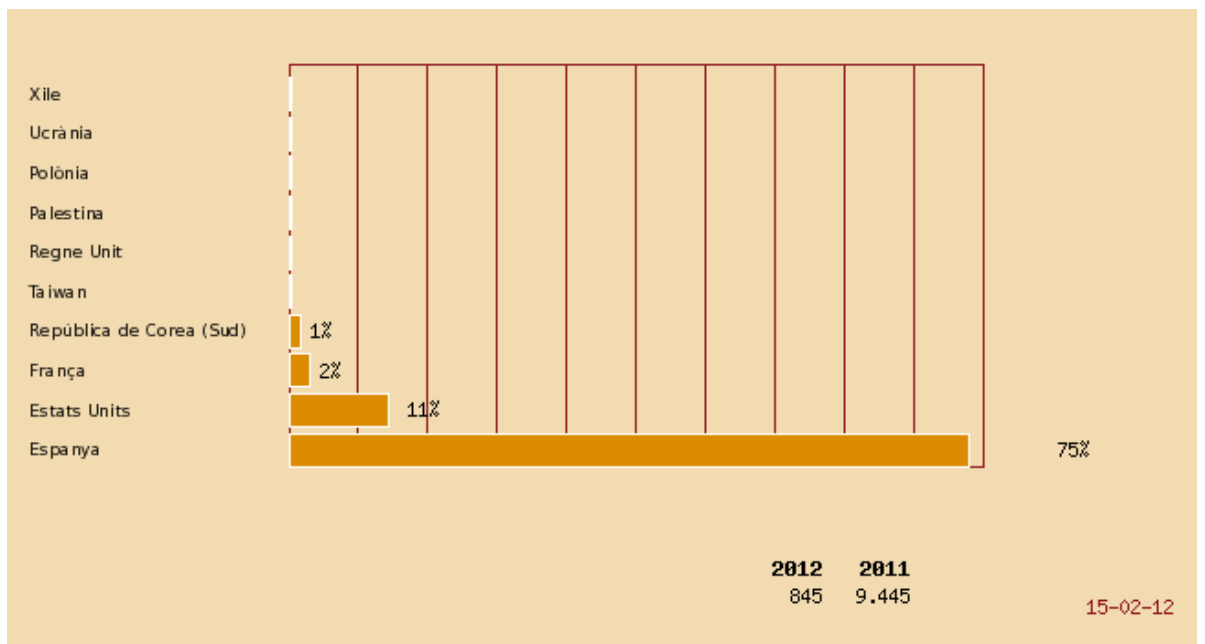
1.2.4 Publicacions de l'Arxiu

Es culmina la publicació de la revista *Arraona* al portal RACO. El lliure accés dels continguts d'*Arraona* a Internet ha provocat que només durant el 2011 s'hagin realitzat 9.445 consultes virtuals a la revista. La major part d'elles procedeixen de Catalunya i l'estat espanyol però hi ha un nombre també significatiu de consultes procedents dels Estats Units.

Pel que fa a la consulta per mesos:

i per països:

Queda palès, doncs, que el fet de publicar la revista *Arraona* a RACO ha contribuït clarament a la seva difusió. En el futur caldrà veure quina és l'evolució d'aquestes consultes, però podem dir que en només un mes i escaig (gener-febrer de 2012, data en què signem aquesta memòria) *Arraona* ja ha rebut 845 consultes.

2. DIFUSIÓ DES DELS MUSEUS MUNICIPALS

2.1 Objectius

1. Potenciar discursos, lectures i mitjans innovadors

Es volen potenciar aquells treballs de difusió innovadors, que si bé tenen una base teòrica i històrica rigorosa, afavoreixin un tractament transversal entre diferents disciplines, s'encomanin de mitjans més propis d'altres àmbits de la cultura, com poden ser el periodisme, el teatre, la literatura o les noves tecnologies de la imatge, entre d'altres de possibles, per així oferir lectures històriques més amenes i contemporànies.

2. Activar el interès del gran públic

Incentivar la presència d'exposicions i activitats d'interès per al gran públic, les quals han de ser d'alta qualitat i d'importància.

3. Continuar la línia de recerca de temes d'història i d'art local

Continuar l'estudi d'aquells temes històrics i artístics locals que han conformat la nostra identitat. Aquestes recerques han de permetre anar configurant renovats discursos sobre el nostre patrimoni i la forma de difondre'l.

4. Recuperar i difondre temes històrics i artístics d'abast nacional

El context nacional és absolutament necessari per entendre la localitat. És per aquesta raó que des dels MMS es potenciaran les exposicions i les activitats que ajudin a entendre el marc i context on Sabadell naixia, creixia i es desenvolupava al llarg de la història.

5. Els museus i la contemporaneïtat

D'acord amb el desenvolupat al programa de fons, es prioritzaran aquell tipus d'exposicions i activitats més properes cronològicament i al present, des de tots els àmbits, tan històrics com artístics.

D'aquesta manera els MMS volen esdevenir entitats dinàmiques, aparador actiu de la societat que comparteixen, recol·lectores i provocadores de i la trajectòria vital de moltes de les persones que els visiten.

Així, es continuarà treballant amb la creació artística contemporània més actual, tant des del punt de vista de suport, adquisició, valoració com difusió. Així volem destacar que es continuarà l'estreta col·laboració amb

l'Estruch, Centre de suport a la creació contemporània, pel que fa a la producció conjunta de propostes de treball.

Es seguiran potenciant les relacions dels MMS amb els artistes locals, tan a títol particular com a través d'altres entitats existents. Així doncs, s'iniciarà un nou cicle on els protagonistes seran aquells artistes de la nostra ciutat que difícilment poden donar a conèixer la seva obra fora dels àmbits comercials. S'oferiran els espais d'exposició per mostrar trajectòries, propostes temàtiques, etc. d'alguns d'aquests artistes més representatius i que configuren l'actiu artístic local.

Des del punt de vista històric es continuarà i s'intensificarà la programació d'exposicions i activitats lligades al present i al passat més recent de la nostra ciutat.

6. Esdeveniments locals i nacionals

Es programaran accions afins amb la celebració d'esdeveniments tant locals com nacionals, amb una finalitat clara de participació i de contextualització.

7. Les col·laboracions i coorganitzacions

Se seguiran potenciant les relacions del museus, tan a títol particular com a través de les taules existents a l'efecte, com és per exemple l'Oficina de patrimoni i l'Oficina de difusió artística de la xarxa de museus locals de la diputació de Barcelona, la comissió d'arts visuals de la Generalitat de Catalunya, entre d'altres, amb les principals entitats culturals del nostre país.

8. Continuar amb l'estudi i difusió dels fons propis

D'acord amb la definició de fons que hem desenvolupat al programa corresponent, els MMS han d'incidir especialment en l'estudi dels fons propis (col·leccions, béns patrimonials i no tangibles).

Es continuaran destacant en l'estudi i la difusió d'aquells objectes i disciplines tècniques considerades erròniament com a menors.

9. Planificar, coordinar i gestionar les exposicions permanents dels museus.

10. Planificar, coordinar i gestionar el desenvolupament dels diferents projectes d'intervenció museística, senyalització i difusió en edificis, punts patrimonials, itineraris temàtics, entre d'altres afins.

11. Planificar, coordinar i gestionar la programació d'exposicions temporals dels museus.

12. Planificar, coordinar i gestionar el programa d'exposicions temporals itinerants de producció pròpia.

13. Planificar, coordinar i gestionar el programa d'activitats de dinamització.

Entenent-les com aquell tipus d'activitats puntuals de curta durada, com conferències, cursos, presentacions, petites mostres, etc., que tenen com objectiu enriquir temàticament la programació i afavorir una major presència de tot tipus de públic als museus i altres punts patrimonials de la ciutat.

14. Planificar, coordinar i gestionar la programació d'activitats didàctiques i per a grups.

A través de visites, tallers didàctics, itineraris i xerrades per a grups escolars i altres col·lectius interessats per tal de difondre la història i l'art de Sabadell.

15. Planificar, coordinar i gestionar un únic programa d'edicions dels museus municipals de Sabadell, compost, a grans trets, per diverses col·leccions: els catàlegs de les exposicions de producció pròpia, els catàlegs de les exposicions permanents, els Quaderns de Patrimoni, els Quaderns d'Arqueologia, la Revista Arraona i les publicacions d'àmplia difusió (Opuscles).

16. Planificar, coordinar i gestionar les eines de comunicació dels MMS

2.2 Actuacions

2.2.1 Exposició permanent

Durant el 2011 s'han realitzat treballs de manteniment, substitució d'elements museogràfics envellits i/o actualitzacions de dades i informacions i difusió de les exposicions permanents i punts patrimonials següents:

Destaquem:

Museu d'Història de Sabadell

Punt d'informació de la Xarxa d'Espais de Memòria de Catalunya

L'any 2010 la ciutat de Sabadell es va adherir a la Xarxa d'Espais de Memòria desplega i s'ha obert al públic amb data de a en aquests darrers anys pel Memorial Democràtic de la Generalitat de Catalunya. El nostre municipi compta amb dos espais memoralístics recuperats patrimonialment i museïtzats: l'arsenal i polvorí de l'aeroport (una construcció militar de la Guerra Civil) i les coves de Sant Oleguer (restes dels habitatges on visqueren immigrants entre les dècades del 1940 i 1960).

La xarxa agrupa diferents espais i elements representatius de la lluita i dels conflictes per a la consecució dels drets i llibertats democràtiques del nostre país en el període que va des de la Segona República fins a la transició democràtica (1931-1980).

En el marc de les Jornades Europees del Patrimoni a Catalunya-2011, s'ha instal·lat un punt d'informació al Museu d'Història de Sabadell, amb el suport del Memorial Democràtic, que permet la consulta on-line dels 71 indrets catalogats en aquesta xarxa, la qual inclou un conjunt patrimonial heterogeni: itineraris, centres d'interpretació, vestigis, patrimoni recuperat *in situ*, etc. En el punt el visitant també podrà recollir aquella informació publicada sobre els diferents espais, en format de tríptic divulgatiu, i observar la seva distribució geogràfica sobre el mapa. Aquest espai d'informació s'ha muntat a la sala d'exposicions del vestíbul i s'ha obert al públic el 24 de setembre de 2011.

Casa Turull /MAS

La revisió periòdica que es fa de la col·lecció permanent del MAS, al segon pis de la Casa Turull, va posar de manifest a principis d'any que hi havia algunes peces que havien patit les conseqüències lògiques d'estar sotmeses a l'exposició pública.

Aprofitant les pràctiques de les alumnes de l'Escola Superior de Conservació i Restauració de Béns Mobles de la Generalitat de Catalunya, i de la col·laboració de la restauradora Conxa Armengol, com a especialista, es van fer diferents intervencions puntuals en aquelles obres que ho necessitaven. En primer lloc, es van obrir i netejar totes les vitrines i es va aprofitar per netejar les obres que contenen. Es va fer una acció més acurada en els apunts de Josep Espinalt, Antoni Pous Palau, Ramon Quer i Joan Vila Cinca, de l'àmbit "Academicismes del segle XIX", i en van retirar o canviar aquells pintats sobre tela que patien deformacions causades per les oscil·lacions de temperatura:

- El paisatge d'Antoni Pous Palau (núm. de reg. 1826) es va canviar per una marina (núm. de reg. 1825) que el curs 2009-2010 van restaurar a l'Escola Superior de Conservació i Restauració de Béns Mobles de la Generalitat de Catalunya.
- Els tres paisatges amb nuvolades de Joan Vila Cinca (núm. de reg. 1880, 1881 i 1882) es van retirar temporalment per aplanar-los.

D'altra banda, es van corregir alguns despreniments d'obra sobre paper que s'havia desenquadrat respecte els paspartús de presentació. Es va intervenir sobre les obres següents:

- Josep Domènech Samaranch, Acadèmia, París, 1897. Núm. de reg. 2178.
- Josep Domènech Samaranch, Acadèmia, París, 1897. Núm. de reg. 2177.

- Joan Vila Cinca, Acadèmia, Madrid, 1875. Núm. de reg. 60.
- Ramon Quer Vidal, Figura oriental, s.d. Núm. de reg. 918.
- Josep Juliana Albert, Camperola italiana, Roma, s.d. Núm. de reg. 993.

2.2.2 Exposicions temporals

Les propostes per aquest any per ordre cronològic han estat les que definim a continuació:

- *Què en saps de l'esport a Sabadell? Una ullada històrica*

Al MHS

Dates: De l'1 de setembre al 26 de febrer del 2011

Al Casal Pere Quart

De l'1 al 30 de setembre del 2010

Coordinació i producció: MMS/ Ajuntament de Sabadell

Comissariat: Martí Sala, Josep Maria Antentas i Miquel Torres que actuaren en nom de l'entitat Panathlon Club Sabadell.

Amb publicació.

Amb activitats de dinamització

L'exposició abraçava uns 120 anys d'activitat esportiva i parlava de tots els esports que s'han practicat alguna vegada a la ciutat. Donada la gran quantitat de dades a manipular i la varietat i la complexitat d'aquestes es centrà gran part de l'esforç de recerca en obtenir exhaustius llistats tant de les entitats esportives que han existit i existeixen a la ciutat (fins a 360) com de tots els esdeveniments esportius que han tingut lloc durant aquests més de 120 anys (que superen els 700).

A partir d'aquestes base de dades s'articulà un guió, ordenat cronològicament, que explicava l'evolució de la pràctica dels diferents esports i dels clubs i esportistes que en són més protagonistes i s'il·lustrava amb fotografies (unes 150) i objectes (fins a 200), la gran majoria dels quals van estar cedits per esportistes, afeccionats a l'esport o col·leccionistes.

El contingut s'estructurava en 8 àmbits sota els epígrafs següents:

Els pioners de l'esport a Sabadell. 1886-1914

El desvetllament de l'esport a Sabadell cal situar-lo en la importació des d'altres països de les regles i dels estris per a un nou tipus d'entreteniment que combinava el joc i l'activitat física. A finals del segle XIX, en un context de creixement demogràfic i industrial, estrangers vinguts de països europeus o sabadellencs que viatgen a França o Anglaterra introduïren la propaganda, el vocabulari i la pràctica dels primers esports a la ciutat, com el *foot-ball* i el *tennis*. Aquesta primera penetració es configurà al voltant d'un entorn elitista, tot i que aviat quallà entre bona part de la ciutadania. La proliferació d'entitats esportives, la diversificació en les disciplines d'esports i una certa millora en les condicions de vida i de treball de molts treballadors van

popularitzar de forma definitiva la pràctica i l'espectacle esportiu. A principis del segle XX, l'afició va créixer de forma espectacular a redós de l'excursionisme, el futbol, el ciclisme, la natació i amb l'aparició de la premsa esportiva.

La popularització de l'esport. 1915-1936

La consolidació de l'esport com a activitat de lleure i de competició en la societat sabadellenca s'establí mitjançant la confluència de dos fenòmens: d'una banda, l'augment de l'activitat esportiva entre la població per mitjà de les diverses entitats que van aparèixer, fet que comportà que s'organitzessin de forma cada vegada més regular competicions i festivals. I d'altra banda, aquesta situació provocava automàticament un creixement del nombre d'espectadors i d'afezionats en els diferents espectacles esportius, cada vegada més nombrosos. Dins aquest marc, la diversificació i modernització de l'oferta esportiva, la introducció de nous esports, la creació de nous clubs i entitats i la construcció i millora d'instal·lacions, juntament amb la creació dels primers mites, palesaven la ja estreta relació entre societat i esport. Així, l'hegemonia de les pràctiques més populars, com el futbol, el ciclisme o la natació van començar a compartir espais amb propostes de nous esports que es popularitzarien ràpidament, com la boxa, l'atletisme, el basquetbol, el motor i el tennis.

Esport i guerra, l'activitat continua. 1936-1939

A partir dels anys trenta, l'èxit que s'estableix en el camp de l'esport ve sobretot de la seva extensió entre les classes populars i les dones. Això va fer que l'activitat física i esportiva també seduís bona part de partits polítics i sindicats. Tot formava part d'una mateixa cultura que trobava en l'activitat esportiva una forma de sociabilitat de gran eficàcia. L'esclat de la Guerra Civil espanyola no facilità la pràctica esportiva, ja que molts dels seus practicants foren mobilitzats i les condicions del moment no eren les més adequades per al lleure esportiu. Tanmateix, la situació de rereguarda en què quedà Sabadell va permetre certa continuïtat en l'esport quotidià i d'espectacle, sobretot amb la disputa d'esdeveniments esportius en suport a les organitzacions republicanes que lluitaven a la guerra. Així que avançava el conflicte, l'activitat esportiva es va anar espaïant, i es va anar fent cada vegada més discontinua fins que la militarització de la joventut, la paràlisi de les entitats i la utilització d'instal·lacions esportives per a finalitats relacionades amb el conflicte (el camp de la Creu Alta fou convertit en magatzem, l'aeroport es militaritzà) quasi va fer desaparèixer l'esport a les darreries de la guerra.

La ideologia a través de l'esport. Noves consignes, mateix esport. Anys 40 i 50

Amb la fi de la Guerra Civil, hi va haver la pèrdua i l'exili de molts esportistes i directius, com també la desaparició d'algunes entitats esportives. Això va fer que, juntament amb les penalitats de postguerra i la manca d'instal·lacions adients, la pràctica de l'esport no es comencés a recuperar fins a mitjan anys quaranta. Amb el franquisme, l'esport fou utilitzat per fomentar i inculcar els valors que la doctrina del nou règim promovia, sobretot entre la joventut. La Delegación Nacional de Deportes, a partir de l'any 1941, era la que escollia els membres de les federacions, la que sancionava les directives dels clubs i la

que organitzava les diferents competicions. La responsabilitat de promoure noves activitats i d'enquadrar esportivament els joves va recaure en el Frente de Juventudes, i en el cas de les dones en la Sección Femenina, amb l'organització de tot tipus de competicions locals i amb la introducció d'un nou esport a la ciutat: l'handbol.

La transcendència d'Acció Catòlica en el món de l'esport va venir determinada, a mitjan anys 50, per l'Obra Atlético Recreativa —les OAR—, que constituïren tot un entramat d'equips de diversos esports d'entre els quals destacaren el basquetbol o handbol. Les OAR acabaren amb el monopoli del Frente de Juventudes en el camp de l'esport.

Sabadell, ciudad piloto del deporte

A partir dels anys cinquanta, diferents veus van reclamar la implicació del consistori perquè creés un organisme municipal que atengués la pràctica de l'esport a la ciutat i que donés suport als clubs amateurs. El febrer de 1950, es va crear la Comisión Municipal de Deportes per incentivar el foment de les diferents activitats esportives a Sabadell. Aquesta Comissió també s'encarregaria de la conservació, del bon funcionament i de l'execució de les obres necessàries a les instal·lacions esportives municipals. D'aquells anys són el gimnàs municipal, la piscina municipal i les pistes d'atletisme de Sant Oleguer, la construcció de la Nova Creu Alta o el nou Pavelló Municipal d'Esports i algunes d'iniciativa privada, com cal Marçet i el Club de Tennis. L'impuls en les instal·lacions esportives va permetre incrementar considerablement la preparació dels esportistes, fet que marcaria el terreny per a una futura generació de grans esportistes. Els èxits esportius aconseguits i la projecció que es va fer de l'esport a la ciutat va comportar que l'any 1968 Sabadell fos reconeguda com la *Ciudad Piloto del Deporte Español*.

Els barris també juguen

L'activitat esportiva a les zones més marginals de la ciutat, on s'havien instal·lat els immigrants, es centrà quasi exclusivament en el futbol, amb alguna excepció com el Fuent Santa d'handbol. Els afeccionats es reunien en clubs que a final dels 50, i sobretot als anys 60, van arribar a ser molt nombrosos als diferents barris; un dels pioners va ser la Peña Tronconi. D'aquest moment són el Club Atlètic Merinals, el CF Sant Julià, el CF Poblenou de la Salut, la UE Can Deu, l'Atlètic Tibidabo de Torre-romeu, la UD La Planada, el Royal CF, la Peña Merengues, per citar-ne només alguns. Cadascun d'aquests clubs té la seva pròpia història, alguns han desaparegut o s'han fusionat amb d'altres, però tots s'han caracteritzat per un gran esperit de competició, sovint afavorit per la rivalitat pròpia del veïnatge. Els primers ajuntaments democràtics invertiren per millorar les precàries condicions dels equipaments als barris i es procurà la diversificació dels esports, que ha anat sedimentant amb la construcció de poliesportius durant els anys 80 i de grans infraestructures per a la ciutat, ja al segle actual.

Sabadell i l'esport cap al segle XXI

En el període democràtic actual, l'esport s'ha consolidat com una activitat social plena, tant en l'aspecte de competició, d'espectacle o de lleure, com en la seva vessant d'activitat física saludable per a molts ciutadans. S'ha

aconseguit un nivell de professionalització que ha permès importants èxits esportius tant a escala individual com col·lectiva. La participació d'esportistes d'elit sabadellencs en els diversos Jocs Olímpics en disciplines com la natació, el futbol, el bàsquet, la natació, l'esquí, l'atletisme, el waterpolo o el taekwondo ha significat la culminació de l'èxit esportiu local. Al mateix temps, la qualitat de les instal·lacions, públiques o privades, l'esforç fet als barris i l'apropament a la majoria de la població han fet que l'esport passi a formar part de la vida quotidiana i de molts ciutadans. La implicació de l'administració, municipal i supramunicipal, en la gestió de l'esport — Consells Comarcals de l'Esport, Consell Municipal de l'Esport, Consell Esportiu Vallès Occidental Sabadell, la Fundació de l'Esport Sabadellenc—, el creixement del nombre d'entitats i de clubs a la ciutat i la gran quantitat de disciplines esportives que s'hi poden practicar corroboren l'esport com un fenomen social de gran transcendència.

- David Graells, com qui no diu res (1910-1992)

Al MAS

Dates: del 31 d'agost de 2010 al 9 de gener de 2011

Coordinació: Museu d'Art de Sabadell

Organització: Fundació Bosch i Cardellach, Acadèmia de Belles Arts de Sabadell. Fundació privada, i Museu d'Art de Sabadell

Comissariat: Josep M. Ripoll

Amb publicació.

Amb activitats de dinamització.

L'exposició homenatge al pintor David Graells era una proposta sorgida de la Fundació Bosch i Cardellach, a la qual el Museu d'Art de Sabadell se sumà des dels inicis, incorporant-la a la seva pròpia programació per a l'any 2010. Posteriorment, a la proposta s'hi ha afegit, també, l'Acadèmia de Belles Arts de Sabadell.

El MAS aportà no només l'espai expositiu i la seva experiència, sinó també la dotació pressupostària necessària per a fer possible tant l'exposició com el catàleg, mentre que la Fundació Bosch i Cardellach aportà el comissariat (Josep Maria Ripoll) i es va fer càrrec de les despeses derivades del muntatge a la seva seu.

David Graells (Sabadell 1910-1992), pintor i dibuixant, va estudiar a l'Escola d'Arts i Oficis de Sabadell, on va formar-se al costat de noms com Josep Vives o Joan Vilapuig i va realitzar les primeres pintures. L'any 1953 va fer la seva primera exposició col·lectiva i rebé una menció honorífica a la primera edició de la Biennial d'Art de Sabadell amb l'obra *El cosidor*; posteriorment va participar en altres edicions de la biennial i l'any 1957 va obtenir el segon premi, amb l'obra *Obrador de ceràmica*. El 1969, presentà la seva primera i única exposició individual als locals de l'Acadèmia de Belles Arts de Sabadell. Fou secretari del grup de joves pintors *Ars Studio* i un dels fundadors i protagonistes, junt amb Andreu Castells, de la revista *Riutort de Sabadell*

(1953). L'any 1989, per encàrrec de l'Ajuntament, realitzà el cartell de de la Festa Major de Sabadell. Després d'una primera etapa de retrats, publicats la majoria a *Art Sabadellenc*, es va decantar per un expressionisme molt personal. Tot i que la seva producció fou molt limitada (tot just un centenar d'obres), per bé que intensa, David Graells destacà per la seva participació activa en la vida artística, cultural i intel·lectual de la ciutat a partir dels anys cinquanta.

La mostra s'inclouïa en la línia d'exposicions temporals del MAS dedicada a difondre els valors artístics de la ciutat, especialment aquells que no estan presents a l'exposició permanent (és a dir, des de la Guerra Civil fins avui). Així, en els darrers anys s'han presentat noms com Francesc Esteve, Modest de Casademunt, Manuel Duque, Manuel Rallo, Joan Vila Casas, Esteve Valls Baqué, Lluís Molins de Mur o Ramon Noè.

- El Museu com a pretext

Al MAS

Dates: del 13 de gener al 13 de març de 2011

Organització: Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació -
Subdirecció General de Difusió Artística /Generalitat de Catalunya,
Museu d'Art de Sabadell

/ Ajuntament de Sabadell , Museu de l'Empordà i Ajuntament de Figueres.

Comissariat: Anna Capella i Cristina Massanés

Amb publicació.

Amb activitats de dinamització.

Dins del programa *Cultura en Gira*, que impulsa la Direcció General de Cooperació Cultural, a través de la Subdirecció General de Difusió Artística, destinat a espais municipals que disposen de programació estable i professional en arts visuals i altres àmbits culturals, es presentà l'exposició *El Museu com a pretext*, produïda pel Museu de l'Empordà i que itinerava per primera vegada, a la nostra ciutat.

La mostra comissariada per Anna Capella i per Cristina Massanés, és fruit d'una recerca sobre la condició de museu com espai i institució.

I així, temes de debat recurrent per part de la comunitat artística han estat presents en aquesta mostra a través de les propostes dels creadors que hi participen: com la sacralitat de l'obra d'art, el mite de l'autoria, els punts cecs, allò que mai es mostra, les reflexions entorn del museu com a continent, la voluntat d'alguns creadors que pugna per expandir el museu fora dels seus límits físics, la construcció de discurs, els professionals que en tenen cura i els destinataris d'aquesta caixa gegantina que, de simple marc, s'ha convertit en objecte d'art...

L'exposició s'articulava al voltant de vuit artistes que, des dels respectius àmbits de treball, han desenvolupat algunes de les seves creacions a partir de referents vinculats al concepte de museu com a contenidor d'art i d'història. Així, mitjançant el recorregut proposat, i les obres especialment suggeridores de Candida Höfer, Araya Rasdjarmrearnsook, Edi Hirose, Perejaume, Hans-Peter Feldmann, Jordi Mitjà, Eulàlia Valldosera i Jaume Pitarch, el visitant ha pogut gaudir d'un passeig ple d'estímul concebut amb la intenció de proporcionar un efecte mirall sobre la pròpia idea de l'art i la funció dels museus.

L'exposició tenia un segon nivell de lectura que es basava en la individualitat dels artistes seleccionats. Provenents de diferents contextos i generacions, cadascun d'ells projectava la seva singular mirada sobre el concepte de museu.

L'art contemporani per la seva proximitat resulta alhora difícil, sovint no tenim les claus interpretatives elaborades, i suggerent, ja que ens parlat del nostre mon. Conscients d'aquesta dificultat i com es habitual, s'han ofert visites dinamitzades adreçades al públic adult i familiar, així com a aquelles escoles que hi han pogut estar interessades.

- *Museu. Visions en progrés*

Al MAS

Dates: del 13 de gener al 13 de març de 2011

Organització: Museu d'Art de Sabadell

Comissariat: Museu d'Art de Sabadell i els propis artistes

Amb publicació.

Amb activitats de dinamització.

L'exposició *Museu. Visions en progrés* va presentar el resultat del treball d'un grup d'artistes que van ser convidats a viure la seva pròpia experiència al Museu d'Art de Sabadell, amb l'única condició d'explicar-la a través de les seves obres. La mostra tenia com a objectiu oferir noves lectures de les obres presents a la col·lecció del museu, per mitjà del treball d'artistes contemporanis que habitualment tenen com a tema els museus o el mateix fet artístic.

Es va fer coincidir amb la presentació de l'exposició itinerant *El Museu com a pretext*. Durant tres mesos, les sales d'exposició temporals del Museu d'Art de Sabadell mostraven dos projectes expositius, un de producció pròpia i un altre d'itinerant amb paral·lelismes en els seus continguts i per tant per les relacions i complicitats que entre ells podien despertar i fer gaudir als espectadors. Les dues exposicions plantejaven la lectura del concepte *museu*, en el sentit més ampli i concret que sigui possible, a diversos creadors contemporanis.

La proposta sorgí d'un projecte artístic que s'havia iniciat al Departament d'Escultura de la Facultat de Belles Arts de la Universitat de Barcelona, liderat

pels professors Jorge Egea i Ramón Casanova. L'objectiu era proposar una visió contemporània de les obres clàssiques mitjançant un treball interdisciplinari, en concret de les exposades al Museo Archeologico Nazionale de Nàpols. El resultat d'aquest treball es va exposar simultàniament a l'Instituto Cervantes de Nàpols, el novembre de 2008, i posteriorment a Barcelona, a la Biblioteca Joan Oliver (gener-abril de 2009) i a l'Acadèmia de Belles Arts de Sabadell (abril de 2009). Des del 2005, l'equip dirigit per Ramón Casanova i Jorge Egea, amb la col·laboració d'altres artistes com ara els sabadellencs Carles Bartolomé i Jesús Led, desenvolupen, des de la seva doble condició d'artistes i professors de la Facultat de Belles Arts de Barcelona, una línia de recerca a l'entorn de la creació artística. Aquesta investigació els ha portat a re-descobrir l'art clàssic des de noves perspectives i, per tant, a re-visitat el museu com a creador de discurs cultural, tot aproximant-se a les visions de l'art i les tècniques del segle XIX des del coneixement i les tecnologies del segle XXI.

En aquesta ocasió, es va encarregar a alguns d'aquests artistes un treball al voltant de la col·lecció local i del propi museu, amb la premissa d'entrar en contacte amb les creacions dels artistes de la ciutat i establir-hi nous diàlegs, noves mirades, noves relacions, explicant-ho a través de les seves obres. L'art donava peu a l'art i propiciava noves experiències, tant als artistes participants com al públic visitant.

Hi van participar els artistes següents:

- Ramón Casanova (Monforte de Lemos, 1974)
Fotògraf i professor de Belles Arts (UB), investiga en la tesi *L'Epifania de la imatge*. Ha exposat àmpliament la seva obra fotogràfica centrada en l'estudi de la llum i ha obtingut diversos guardons.
- Jorge Egea (Saragossa, 1975)
Escultor i professor de Belles Arts (UB), autor de la tesi *Modelat, creació i coneixement. Spiritus Classicus*, explora els límits de confluència entre llum i matèria. Les seves obres han estat exposades a països d'Europa, EEUU i Japó.
- Carles Bartolomé Ibars (Sabadell, 1977)
Llicenciat en Dret i Belles Arts, desenvolupa una obra en què els precedents artístics de diverses èpoques, estudiats a través de museus i pinacoteques, hi tenen molt de pes. Ha exposat a diferents ciutats d'Espanya.
- Jesús Led (Sabadell, 1987)
De formació autodidacta, s'interessa de forma precoç pel dibuix i la pintura. Molt influït pels clàssics de la història de l'art, porta a terme una obra on la presència de la tradició museística és ben palesa. Ha exposat a diverses sales i entitats de la ciutat i, recentment, a Madrid.

No es va plantejar com exposició tradicional, sinó que es va concebre com un *work in progress*, un treball en procés en què els artistes participants realitzaven diferents activitats d'interacció amb el públic visitant que servien de punt de partida per a les seves obres. Els artistes van utilitzar instruments auxiliars per a la visió, com ara la càmera obscura i la càmera lúcida, per realitzar experiències in situ. Són aparells molt desconeguts per al públic general, però que tingueren una àmplia tradició d'ús entre els artistes visuals, sobretot des del Renaixement i al segle XIX, quan la tècnica òptica inicià un intens camí de desenvolupament cap a la definició de la càmera fotogràfica. Aquestes accions tenien com a objectiu descobrir com la nostra visió i la nostra lectura de l'art i de la realitat estan mediatitzades per la pròpia natura intangible de la imatge. Les obres es van anar treballant i presentant a mesura que les accions s'anaven produint i totes van mostrar la seva pròpia lectura del museu, del que s'hi exposa i del que hi passa. Així, el visitant va poder anar descobrint una exposició canviant, un treball que s'anava fent, unes visions en procés de ser mostrades.

- Construccions líriques. Man Ray - Leandre Cristòfol. L'objecte i l'esperit dadà

Al MAS

Dates: del 25 de març al 5 de juny de 2011

Organització: Museu d'Art Jaume Morera de Lleida i Sociedad Estatal de Conmemoraciones Culturales del Ministerio de Cultura, dins del programa Cultura en gira de la Direcció General de Cooperació Cultural de la Generalitat de Catalunya

Comissariat: Pilar Parcerisas

Amb publicació

Amb activitats de dinamització

El MAS va acollir l'exposició itinerant *Construccions líriques. Man Ray - Leandre Cristòfol. L'objecte i l'esperit dadà*, produïda pel Museu d'Art Jaume Morera de Lleida i la Sociedad Estatal de Conmemoraciones Culturales del Ministerio de Cultura, i itinerada pel Departament de Cultura a través de la Direcció General de Cooperació Cultural. Amb el comissariat de la historiadora i crítica d'art Pilar Parcerisas, es presentà al Museu d'Art de Sabadell, últim espai que l'acollia.

Abans d'arribar a Sabadell, la mostra s'havia pogut veure l'Hospitalet de Llobregat, Cerdanyola del Vallès, Figueres, Tortosa, Mollet, Terrassa, Manresa i Mataró. Aquesta gira va permetre que més de 12.000 persones poguessin visitar l'exposició des de la seva inauguració, l'octubre de 2009.

La itinerància de *Construccions líriques. Man Ray / Leandre Cristòfol. L'objecte i l'esperit dadà* s'emmarcava en el programa *Cultura en Gira*, impulsat pel Departament de Cultura per a fer més accessibles el teatre, la música, la dansa, el circ i les arts visuals a la ciutadania. En concret, en aquest darrer àmbit, el programa pretén reforçar l'activitat cultural dels municipis, fer més proper l'art contemporani posant un èmfasi especial en la difusió del

patrimoni contemporani públic de museus i col·leccions i augmentar l'interès ciutadà per aquest art.

Aquesta era la setena exposició que formava part del programa, que compta amb la cooperació dels ajuntaments que programen les exposicions en els centres d'art i sales d'exposicions municipals.

El MAS va programar aquesta exposició a la nostra ciutat perquè coincidia amb alguns dels objectius sempre presents en el seu programa d'actuació, com ara el fet de gaudir a la nostra ciutat d'artistes de renom internacional i nacional com Man Ray i Leandre Cristòfol. A més, el discurs comparatiu entre els dos artistes era un element novedós que apropaven i enriquien el coneixement de l'art contemporani.

La mostra tenia per objecte mostrar l'obra de dos creadors que rebutjaren l'escultura tradicional per construir un univers d'objectes poètics on es reconeixen la rebel·lió i l'esperit experimental propis dels moviments dadaïsta i surrealista. Constitueïa una ocasió única d'assistir al diàleg pòstum entre Leandre Cristòfol (Os de Balaguer, 1908 – Lleida, 1998) i Man Ray (Filadèlfia, 1890 – París, 1976) a partir de fotografies d'objectes de Man Ray, procedents de la Col·lecció Goldberg / D'Afflitto de Nova York, i d'escultures de Leandre Cristòfol que formen part del fons del Museu d'Art Jaume Morera.

-Can Rull i la Serra d'en Camaró. Creixement(s) a ponent

Al MHS

Cicle: Sabadell i els seus barris

Dates: del 31 de març al 3 de juliol de 2011

Coordinació i producció: MMS/ Ajuntament de Sabadell

Comissariat: Marta López Viana, arquitecta.

Amb publicació.

Amb activitats de dinamització

Aquesta producció és la vuitena exposició del cicle d'exposicions sobre Sabadell i la història dels seus barris. Aquest cicle va començar l'any 2004 i amb aquest nou muntatge el cicle està arribant a la seva recta final.

El muntatge ha comptat amb la col·laboració de les Associacions de Veïns i moltes altres entitats i particulars del territori, així com també amb l'aportació de documents originals i objectes de diferents arxius i persones. Algunes d'aquestes persones també han aportat el seu testimoni que ha estat recollit en un documental d'entrevistes que serà presentat en format audiovisual a la mostra.

La mostra s'ha centrat en el creixement urbà de Sabadell per la banda de ponent, entre l'antiga Riereta (avui Eix Macià) i la carretera de Terrassa en el seu tram nord-oest. S'ha posat en relleu l'evolució d'un territori que antigament pertanyia al terme de Sant Pere de Terrassa, de caràcter

marcadament agrícola i rural, amb un poblament a l'origen molt disseminat, el qual no comença a tenir uns primers establiments urbans fins les primeres dècades del segle XX, quan la ciutat industrial sabadellenca necessitava expandir-se residencialment i productivament parlant.

De forma prou singular, en aquesta zona s'ha posat de manifest la complexitat i l'evolució urbanística d'un creixement a manera de "conglomerat de ciutat(s)". En un espai concret, amb una orografia especial protagonitzada per la serra d'en Camaró, un veritable mirador natural de la ciutat, significada també per l'entorn de la masia de Can Rull, amb la font i la pineda de referents, i limitada pels terrenys costeruts de la banda dreta de la carretera de Terrassa, s'hi han anat encaixant "ciutats" diferents.

Com es desgrana en l'exposició i en el catàleg que se n'ha editat, és cert que alguns elements patrimonials i referents del paisatge històric que s'hi descriuen i analitzen han anat desapareixent amb el pas del temps, però també es posa de relleu que d'altres s'han mantingut i cal valorar-los com a pervivències històriques que donen personalitat a aquest territori: la masia i la font de de Can Rull, l'edifici de l'Escola d'Adults de Can Rull, hereva de l'escola del bosc republicana, el dipòsit d'aigües de la Serra d'en Camaró, i fins i tot, el propi parc de Catalunya, un espai verd, relacional i d'esbarjo plenament consolidat i amb uns elements constructius i escultòrics que el singularitzen. Un paisatge ciutadà, en definitiva, que encara avui segueix vivint transformacions i canvis importants, com ho ha estat la construcció del Complex d'habitatges socials Alexandra i la Biblioteca de Ponent, entre altres.

L'exposició es va dividir en els següents apartats:

1. Introducció i crèdits.
2. En terres de Sant Pere de Terrassa.
3. La masia de Can Rull.
4. Altres masos, primeres torres d'estiueig i cases isolades.
5. Els primers establiments industrials: rentadors i tints llaners i bòbiles.
6. Els dipòsits d'aigües de la Serra d'en Camaró.
7. El projecte de ciutat jardí. Nucli antic de Can Rull.
8. L'Escola Unitària del Bosc de Can Rull i l'ambient republicà.
9. La granja Natura.
10. La torre de la Societat Teosòfica Rama Fides.
11. Primeres famílies del barri.
12. Els anys de la postguerra: fe, gana i més autoconstrucció.
13. La vida al barri.
14. Un nou sector de creixement: Cifuentes.
15. El creixement especulatiu: la ciutat vertical.
16. Amb l'arribada de la democràcia.
17. Un nou eix metropolità. L'avinguda de Francesc Macià i el parc de Catalunya.
18. Els barris, avui.

- Escarida nuesa. Jordi Roca / Arts Sabadell

AI MAS

Dates: del 6 d'abril al 3 de juliol de 2011

Organització: Museu d'Art de Sabadell

Comissariat: Museu d'Art de Sabadell

Amb publicació.

Amb activitats de dinamització.

Sabadell és una ciutat rica pel que fa a la quantitat i qualitat de creadors visuals. Entre aquests, hi ha un gran nombre d'artistes amb una àmplia trajectòria recorreguda, protagonistes de la història de l'art recent de la nostra ciutat i, sovint, amb una gran vinculació al món cultural, a les institucions i a les associacions locals, molts d'ells amb una destacable presència en els circuits artístics catalans, nacionals i fins i tot internacionals.

Aquests artistes són els protagonistes del nou cicle que es va iniciar amb l'exposició *Escarida nuesa* de Jordi Roca, anomenat ARTS SABADELL.

Podríem assegurar que representen l'actiu artístic de la nostra ciutat; la majoria hi tenen els seus estudis i tallers, i hi han desenvolupat llargues trajectòries, sempre intenses i actives, i sovint han protagonitzat esdeveniments i moviments artístics o ciutadans.

Els seus llenguatges artístics són diversos, però la major part prenen la pintura i el dibuix com a la base central dels seus treballs; molts són hereus dels gèneres més tradicionals de l'art i els seus camins poden partir de la figuració entesa en tots les seves accepcions, però també poden arribar a les opcions més informalistes o d'avantguarda.

Jordi Roca (Ripoll, 1933) és un artista complet, ell mateix es defineix com a dibuixant, pintor, gravador, escultor, muralista, dissenyador gràfic, cartellista i escriptor. Ha portat a terme més de vuitanta exposicions, setze pintures murals i innumbrables participacions en mostres col·lectives. Les seves col·laboracions socials i artístiques també són innumbrables, però volem destacar els seus treballs amb l'Acadèmia de Belles Arts, les Agrupacions Professionals Narcís Giralt, l'Associació d'Amics de l'Òpera de Sabadell, l'Associació de Veïns de la Creu Alta, la Revista *Quadern de les Arts i de les Lletres*, la Fundació Amics de les Arts i de les Lletres, les Joventuts Musicals de Sabadell i de Catalunya, Mans Unides, la Unió Excursionista de Sabadell o amb el mateix Ajuntament de Sabadell; ha rebut premis i distincions com el Premi Tenacitat, el Premi Quadern, Arts Plàstiques, la Insígnia de plata de l'Associació d'Amics de l'Òpera de Sabadell o la insígnia d'or de Joventuts Musicals de Sabadell. La seva trajectòria és llarga i prolífica.

L'exposició *Escarida nuesa* es centrà en com Jordi Roca ha treballat la figura femenina, i, concretament, la dona nua al llarg de la seva obra. Des dels anys seixanta fins l'actualitat el nu femení ha estat una constant, la dona com a

inspiració, com a font de vida i com a font de tot. La dona sense artificis, atemporal, posseïdora sempre d'un discurs real o simbòlic. A través d'*Escarida nuesa* podem endinsar-nos en la definició de la funció i la naturalesa de l'art que Jordi Roca ha defensat d'una forma coherent al llarg de tota la seva vida, un art carregat de dibuix, d'iconografia, de compromís social no només amb el present sinó també amb el futur.

- Mudar-se per al record. Les joies dels Museus

Al MHS

Dates: del 18 de maig al 3 de juliol de 2011

Organització: Museus Municipals de Sabadell

Comissariat: Museus Municipals de Sabadell

Amb activitats de dinamització.

En aquesta ocasió, els MMS van mostrar les *joies* de les seves col·leccions de manera conjunta, establint un diàleg que permetia explicar una història ben suggerent: la Maria, filla d'una família burgesa de Sabadell de principis del segle XX, se'n va a cal fotògraf a fer-se un retrat, amb motiu d'un esdeveniment personal. A través dels objectes dels seus fons, les seves petites-grans joies, els MMS van evocar aquest simple fet i van suggerir un seguit d'històries paral·leles, com la de la moda, que en aquell moment era un concepte nou i trencador, la del fet social i la presentació en societat de les persones, la dels fotògrafs de la ciutat, o la de la renovació en el retrat que suposava la tècnica fotogràfica. Els protagonistes d'aquesta història eren un esplèndid vestit de visita de dues peces procedent de la casa Turull, amb un complicat joc d'aplicacions de puntes i tuls brodats, cintes, volants i solapes al cos, i la càmera d'estudi de Joan Vilatobà, probablement un dels pocs exemples coneguts de màquines comercialitzades per l'empresa Narita / Maison Naert de Brussel·les, fabricada al voltant de 1900. Càmera i vestit es van acompanyar de tot un conjunt d'objectes complementaris, tots els del voltant de 1905 (una bossa, un ventall, una ombrel·la, mobiliari, fotografies, etc.).

Els MMS conserven una quarantena de vestuari femení datables entre la segona meitat del segle XIX i la primera dècada del segle XX, d'entre la col·lecció d'indumentària, integrada per unes 800 peces. Es tracta majoritàriament de vestits de carrer, de la majoria dels quals només se'n conserva el cos, ja que la faldilla es feia malbé o bé se n'aprofitava la roba per confeccionar una altra peça, procedents en bona part de donacions de particulars que durant anys han guardat amb cura i de manera entranyable els vestits de la família. Al costat de tots aquests vestits, els museus conserven també nombrosos complements, que els acompanyaven. Estudis recents han constatat que es tracta d'una col·lecció important, no només per la qualitat de la confecció, sinó també pels noms dels modistes de renom que vestiren l'alta burgesia de la ciutat (Fanny Ricol, Madame Lebrun, Francisca Vila de Coll o Marie-Antoinette Berbegier, entre altres), com la sabadellenca Teresa Solà. És, sens dubte, una de les col·leccions d'indumentària i de patrimoni tèxtil més importants existent a Catalunya en un museu no especialitzat.

La fotografia constitueix el 7% de la col·lecció d'art dels Museus Municipals de Sabadell, un percentatge important si tenim en compte que l'art de la llum mai no acaba d'estar representat com caldria a les col·leccions d'art catalanes. De fet, el Museu d'Art de Sabadell és un dels museus més importants del país pel que fa a la preservació de patrimoni fotogràfic. Bona part d'aquest fons està format per les imatges simbòliques i d'un gran domini lumínic de Joan Vilatobà, un dels valors indiscutibles de la creació artística de la ciutat, que hauria pogut ser l'artífex de la fotografia que recrea aquesta mostra. Junt a aquest nom tan reconegut, trobem contemporanis seus, amb una presència desigual: P. Carrera, Francesc Casañas Riera, el carismàtic Cocñarc, Joaquim Deu Papell, Pere Fàbregas, Martí, Rafael Molins Marcet, Josep Esteve Codina, Francesc Ribera, Albert Rifà Plans, Antoni Soldevila i el barceloní Josep Massana. Val a dir que una part de les obres d'aquests fotògrafs han ingressat en els darrers anys, fruit dels esforços per reivindicar la fotografia artística a través d'exposicions temporals.

La celebració del Dia Internacional dels Museus esdevé cada any un bon incentiu per aconseguir acostar al conjunt de la societat una mica més el patrimoni i, més concretament, els museus com a institucions que el vetllen, l'estudien i el difonen. L'exposició va aprofitar l'ocasió per destacar els elements patrimonials de les col·leccions relacionats amb la indumentària i els primers temps de la fotografia a la ciutat, tot fent-ne una nova interpretació.

- *Made in Sabadell*

Al MAS i al MHS

Dates: 31 d'agost del 2011 a finals de març del 2012

Coordinació i producció: Museus Municipals/ Ajuntament de Sabadell

Comissariat: Museus Municipals/ Ajuntament de Sabadell

Amb publicació

Amb activitats de dinamització

El projecte s'emmarca en la línia de treball que es va iniciar amb *Una Esperança desfeta* l'any 2009, que es pot resumir, en la realització d'un gran projecte de treball intern, comú entre el Museu d'Història i el Museu d'Art. Es tracta d'un projecte global: mentre dura l'exposició es concentren totes les activitats de cada museu al seu voltant: es programen activitats complementàries, com conferències, visites o itineraris, activitats per grups, com escolars, familiars i/o adults, es presenten les publicacions editades a l'efecte, entre d'altre material possible.

Aquest projecte parteix dels propis fons i de la rigorositat històrica però està destinat al gran públic, aquell públic no especialitzat; per això, els temes estan tractats de manera diversa, entre disciplines, transversal, des de la certesa històrica fins el costumisme i l'anècdota. És un projecte on la participació externa, tant d'especialistes com de persones anònimes, ha estat i és

fonamental, sense deixar de banda, és clar, entitats públiques i privades locals.

Els continguts de *Made in Sabadell* es centren en discernir quins fets, moments, idees, noms... donen representativitat a la nostra ciutat en comparació amb d'altres similars per mida i territori. Destacant les singularitats, de les característiques i dels fets rellevants. Es tracta de mostrar per què és coneguda la nostra ciutat i també per què es mereixeria ser coneguda; la capacitat de lideratge de Sabadell en els diferents àmbits

L'àmbit cronològic de l'exposició és des de finals del segle XIX fins avui, encara que quan ha estat necessari per a la comprensió de certs aspectes del present, es remet a períodes més antics de la història de la nostra ciutat.

Àmbits temàtics

La industrialització i concretament la indústria tèxtil llanera ha estat l'activitat econòmica principal durant més de 150 anys; ha estat l'eix vertebrador al voltant del qual han girat totes les activitats econòmiques de la ciutat i ha conformat la morfologia i el creixement urbanístic així com els costums i la idiosincràsia dels sabadellencs. La industrialització ha estat l'autèntic motor per la modernització de la nostra ciutat. Així doncs protagonitza l'exposició; a partir de la qual es desenvolupen altres àmbits temàtics.

Al Museu d'Història hi trobem els àmbits *Geografies i Calidoscopi*.

Al Museu d'Art hi trobem els àmbits *Ciutat fàbrica, Re Innova, Fa recerca, En formació permanent, Planter d'esportistes i La cultura és la vida de la gent*.

Als dos museus hi trobem els àmbits : *De postal, Dit i descrit, Vist pels seus artistes i els espais didàctics Badabadoc i Embolica la troca*.

Resum de continguts per àmbits:

Sabadell de postal

Des que es va popularitzar al final del segle XIX, la postal comercial es va convertir en un dels principals mitjans de difusió de la imatge de la ciutat, tant entre la mateixa població sabadellenca com a la resta del país. Avui, aquelles postals creades per mostrar la cara més amable de la ciutat també han esdevingut un testimoni històric de gran valor per conèixer com eren unes places, uns carrers i uns edificis que, en molts casos, ja no existeixen o bé que han sofert profundes transformacions. Els centenars de postals conservades en col·leccions públiques i privades són una excepcional crònica gràfica de Sabadell del segle XX.

Sabadell. Dit i Descrit

S'hi apleguen paraules, refranys i textos relacionats amb Sabadell. Dits a la nostra ciutat o escrits sobre la nostra ciutat. I és que el llenguatge de cada indret reflecteix una tarannà i una història concrets: cada terra fa sa guerra, diu el refrany. En el cas de Sabadell, el passat tèxtil queda reflectit en la manera de parlar de la gent que hi habita.

Sabadell. Vist pels seus artistes

Les obres d'art sobre Sabadell i el seu rodal afegeixen, al plaer de ser contemplades, noves visions de la ciutat que n'amplien la nostra percepció i comprensió. Els artistes ens ajuden a valorar el rodal i a descobrir-hi nous valors i punts de vista.

Sabadell. Geografies

El geògraf és un home que veu les coses i les descriu; ho ha de fer d'una manera que sigui entenedora. Res més.

Pau Vila: He viscut. Biografia oral. Barcelona, La Campana. Extret de: Rovira, Bru, 1989.

El Sabadell d'avui és el resultat del diàleg entre les dinàmiques globals i els trets interns propis. Unes dinàmiques que arriben en forma de canvis econòmics, polítics, socials, de l'emergència de nous valors... i que forçosament han de combinar-se amb les dinàmiques socials i territorials pròpies de la ciutat. D'aquesta combinació en surten els trets geogràfics que caracteritzen el Sabadell del present i que intervindran en la configuració del Sabadell de l'avenir.

Sabadell. Calidoscopi

Les ciutats són, a més de moltes altres coses, una successió de sensacions, de vivències, de records i d'emocions, fruit de les històries personals de tots els que hi vivim. Amb Sabadell Calidoscopi hem volgut fer un tast d'aquestes vivències per mitjà de la mirada de dotze ciutadans que ens expliquen la seva particular relació amb la ciutat.

Sabadell. Ciutat Fàbrica

El tren se detiene. Hemos llegado al Manchester catalán. Víctor Balaguer Guía-cicerone de Barcelona a Tarrasa, 1857.

Al llarg de 150 anys Sabadell fou, essencialment, una ciutat que vivia, i treballava, per al tèxtil, en el tèxtil, del tèxtil. Aquesta personalitat històrica ens ha marcat profundament, ens n'ha llegat un ric patrimoni, no tan sols material, sinó també immaterial, intangible...

Una ciutat amb un teixit històric que ens ha donat nom més enllà del nostre entorn immediat, que ens ha posicionat com un referent de la industrialització a Catalunya i a Espanya.

Sabadell (Re) Innova

Aviat serà hora, a Sabadell, de pensar en crear una Societat d'Inventors, en la qual tots aquells pensadors que intenten ajudar el progrés de la tècnica puguin no solament conèixer-se i conviure plegats sinó col·laborar col·lectivament a aconseguir llurs ideals. Sabadell té fama d'ésser un poble creador, i en la seva història podem constatar noms gloriosos en tal aspecte.

Francesc Trabal, Butlletí Oficial del 2n Congrés Tècnic d'Indústries Tèxtils. Sabadell, 1933.

Fem un salt al segle XXI. La solera d'una ciutat que ha estat emprenedora i innovadora al llarg dels dos segles anteriors és un pòsit que dóna sentit a la innovació en el Sabadell actual.

La tradició tèxtil ha estat reinterpretada. El saber metal·lúrgic s'ha diversificat i especialitzat. La ciutat productiva sabadellenca continua aportant novetats en nous terrenys i per a nous mercats: nous invents, nous productes, nous serveis, noves tecnologies, noves idees, noves organitzacions...

Sabadell fa recerca

En principio la investigación necesita más cabezas que medios. Severo Ochoa

Sabadell investiga per innovar, però també investiga per conèixer...

Per conèixer sobre el nostre passat més remot, des que els primers pobladors s'assentaren al nostre territori, fa uns quants mils d'anys.

Per conèixer les primeres formes de vida animal que poblaren un món molt diferent de l'actual, fa milions d'anys.

Per conèixer aspectes múltiples de l'univers, de l'espai astronòmic, més enllà del que hom pot veure a ull nu, a uns quants anys llum d'aquí.

Sabadell. En formació permanent

Només infiltrant en l'ànima dels nois constantment i amb pruija de control educador, el culte de la llibertat, que en l'individu és una augusta inclinació de l'esperit, és possible d'instaurar dins el viure col·lectiu un equilibri, ço és: un corrent de respecte, de comprensió i de tolerància. Miquel Carreras Costajussà, Elements d'història de Sabadell, Comissió de Cultura de l'Ajuntament de Sabadell. Sabadell, 1932

La qüestió educativa a la ciutat de Sabadell ha tingut dues constants fonamentals al llarg de la història contemporània: l'ensenyament tècnic

vinculat a la ciutat industrial i l'ensenyament general vinculat al motor del progrés, als moviments pedagògics renovadors i a la diversitat i la tolerància que caracteritza la societat sabadellenca.

Sabadell. Planter d'esportistes

En la pràctica de la cultura física i dels esports es tindrà en compte que és tot jugant que s'aprèn a practicar la solidaritat, que s'adquireix el domini del caràcter i que se sent joia constant d'actuar i de crear. Normativa de l'Institut-Escola de la Generalitat de Catalunya, 1932.

L'esport ha esdevingut una de les activitats socials que ha arrelat amb més força a Sabadell, tant des d'un punt de vista competitiu, com de pràctica saludable o d'esdeveniment lúdic. De fet, l'activitat esportiva ha acompanyat la història de la ciutat des de finals del segle XIX i fins avui. En tot aquest temps, l'èxit de l'esport s'ha degut sobretot a la introducció del futbol o de la natació amb clubs de gran renom; a la creació d'equipaments esportius que n'han facilitat la pràctica; o al fet de ser ciutat pionera en tenir una piscina sense ser una població de mar, en la introducció de l'handbol o en disposar d'una llarga llista d'esportistes olímpics.

Sabadell. La cultura és la vida de la gent

"Quiero decir, en primer lugar, lo mismo que los antropólogos: la forma de vida de una gente particular que vive junta en un lugar. Esa cultura se hace visible en sus artes, en su sistema social, en sus hábitos y costumbres, en su religión. Pero estas cosas yuxtapuestas o sumadas no constituyen la cultura (...) una cultura es más que la reunión de sus artes, costumbres y creencias religiosas. Todas estas cosas actúan las unas sobre las otras y para entender completamente una, debes entenderlas todas."

T. S. Elliot. Notes towards the definition of culture. Londres, Faber and Faber, 1948.

Sabadell és i ha estat una ciutat molt activa culturalment. A finals del segle XIX, els moviments de renovació social i de reivindicació laboral alçaren els fonaments d'un edifici que s'aniria construït al llarg del segle XX, de la mà d'escriptors, artistes, músics i creadors. Una veritable agenda social que havia de marcar el desenvolupament posterior d'una intensa activitat i productivitat creadora, que anà de l'empenta comercial de Santiago Segura a la gestació de la indústria cultural dels noranta, de l'Associació de Música als concerts del Parc Catalunya, de la fundació d'una Acadèmia de Belles Arts a l'Estruch. I, enmig, tota una amalgama de persones, entitats, marques i fets que avui són membres de ple dret de la cultura del país.

Com en tots els àmbits de la societat, la cultura de Sabadell té també les seves singularitats, que es presenten a través d'un viatge seqüencial al què cadascú pot afegir les parades, les idees o les vivències personals. Al cap i a la fi, la cultura és la vida de la gent i cadascú mira la vida a la seva manera.

- Togores, Manolo, Prats de Molló, 1927. COINCIDÈNCIES INSÒLITES. CERDANYOLA / SABADELL

Al MAS

Dates: del 13 de desembre al 5 de febrer al Museu d'Art de Sabadell

Organització: Museu d'Art de Sabadell, Museu d'Art de Cerdanyola, Xarxa de Museus Locals de la Diputació de Barcelona.

Comissariat: MAS i MAC

Amb activitats de dinamització.

Museus en xarxa, coincidències insòlites és una activitat de la Xarxa de Museus Locals. Els museus participants posen en diàleg dues peces o un esdeveniment que implica una relació simbòlica, estètica o conceptual. Aquesta proposta permet reflexionar sobre els objectes, els esdeveniments, els museus i els municipis

S'exposaren conjuntament un dibuix de Josep de Togores de *Totote*, esposa de Manolo Hugué, de l'any 1927 propietat del Museu d'Art de Sabadell i una escultura de Manolo Hugué que és el cap de *Titi*, filla de Josep de Togores, també de l'any 1927, propietat del Museu d'Art de Cerdanyola, juntament amb d'altres obres.

L'estiu de 1927 Manolo Hugué i Josep de Togores compartiren estada a Prats de Molló, on per aquella època residia l'escultor. Tots dos artistes pertanyien a la galeria Simon de Daniel-Henry Kahnweiler, un dels marxants més importants de l'època i representant també de Picasso i Léger. Kahnweiler va ser el responsable del sobrenom pel que es coneixerien la companya de Manolo, Totote (Jeanne de Rochete), i la filla de Togores, Tití (Roser). Durant aquella temporada, Togores va perfeccionar la tècnica del modelat amb l'ajut de Manolo. Tanmateix, la seva obra pictòrica experimentava importants canvis, per una banda, a partir de la influència endolcida de l'obra de Murillo i els germans Le Nain, i per l'altra, cap a experimentacions surrealitzants. Algunes obres que tots dos artistes van realitzar a Prats de Molló van formar part d'una exposició que Kahnweiler va organitzar a la galeria Wolfsberg, de Zuric, el 1928. Togores es va encarregar de realitzar el cartell litogràfic amb una figura femenina que apuntava el canvi que experimentaria cap a l'abstracció, amb un dens i interessant joc tipogràfic. A la part inferior de la composició hi apareix la silueta d'una peça que Manolo havia realitzat a Prats de Molló: el cap de la filla de Togores, la petita Tití. El pintor cerdanyolenc, per la seva banda, havia fet a la localitat francesa un retrat a l'oli de Manolo i un dibuix de la seva dona, Totote.

El cap de Tití (*Tête de fillete*) està modelat en gres i commou pel candor de la peça i la simplificació, entre primitiva i moderna. En una carta que Togores va escriure a Manolo a finals de 1930 li comentava que el cap magistral que havia fet de la seva filleta a Prats causava l'admiració de tothom qui anava a

casa seva. Picasso va tenir també ocasió de fer un comentari elogiós d'aquest retrat, que va poder veure a la Galerie Simon, de París. El retrat a l'oli de Manolo destaca per la seva intensitat i el de Totote rep un tractament característic dels dibuixos de Togores, pràcticament amb un traç continu, però ja amb la introducció de l'ombrejat. Els dos artistes devien intercanviar-se algunes obres després de la mostra, un fet inusual ja que la producció era propietat del seu marxant. D'aquesta manera el cap de Tití va passar a la col·lecció privada de Togores i els retrats de Totote i Manolo a mans de l'escultor. *Tête de fillete* va ser adquirit pel Consorci Urbanístic del Centre Direccional de Cerdanyola que el va dipositar al Museo d'Art cerdanyolenc. Les obres de Togores van ingressar als Museus Municipals de Sabadell per donació de Camil Fàbregas (Moià, 1906 – Sabadell, 2003), escultor que va conèixer Manolo Hugué l'any 1935 a les Galeries Syra, de Barcelona. Després de la Guerra Civil Espanyola, establiren una relació fluida i constant quan Manolo, malalt, es va instal·lar a Caldes de Montbui.

Vuitanta-quatre anys després, els retrats de Tití i Totote han tornat a coincidir en aquesta petita mostra dedicada a la trobada de dos dels artistes catalans més destacats de la històrica Galeria Simon, de Daniel-Henry Kahnweiler

L'exposició també es va poder veure del 6 d'octubre al 27 de novembre al Museu de Cerdanyola.

2.2.3 Les itinerants

Gràcia, un barri entre tres segles. Sabadell i els seus barris. Exposició itinerant

La mostra va estar uns dies a l'Institut Pau Vila durant el mes de juny.

2.2.4 Altres activitats

Activitats de dinamització

Entenen-les com aquell tipus d'activitats puntuals, com visites guiades i/o dinamitzades, conferències, activitats familiars, itineraris, etc., que tenen com objectiu enriquir temàticament la programació i afavorir una major presència de tot tipus de públic als museus i altres punts patrimonials de la ciutat.

Activitats complementàries

S'han programat activitats diverses, complementàries a les exposicions permanents i temporals programades durant l'any i al discurs propi dels MMS, entre les que destaquem:

Visites guiades

- Activitat paral·lela a l'exposició *Què en saps de l'esport a Sabadell*: Diumenge, 23 de gener, d'11 a 14. Activitat gratuïta.
- Activitat paral·lela a l'exposició *Museu. Visions en progrés*: els diumenges 6 de febrer i 6 de març de 2011, d'11 a 2 del migdia. Al Museu d'Art de Sabadell.
- Activitat paral·lela a l'exposició *Escarida nuesa. Jordi Roca*, el diumenge, 8 de maig, d'11 h. a 2 h. del migdia, a càrrec de Jordi Roca. Al Museu d'Art de Sabadell.
- Activitat paral·lela a l'exposició *Construccions líriques. Man Ray – Leandre Cristòfol*. L'objecte i l'esperit dadà: els diumenges 3 d'abril i 5 de juny, d'11 a 2 del migdia. Al Museu d'Art de Sabadell.
- Activitat paral·lela a l'exposició *Can Rull i Serra d'en Camaró. Creixement(s) a ponent*: Diumenge, 15 de maig, d'11 a 14. Activitat gratuïta.
- Activitat paral·lela a l'exposició *Made in Sabadell*: diumenge, 23 d'octubre del 2011. D'11 a 14 h. Al Museu d'Història i al Museu d'Art.
- Activitat paral·lela a l'exposició *Made in Sabadell*: dimarts, 8 de novembre del 2011. Sabadell. Ciutat Fàbrica, visita guiada, a càrrec de Montserrat Llonch, professora de la Facultat de Ciències Econòmiques de la UAB /Les estratègies comercials de la indústria sabadellenca, xerrada a càrrec d'Esteve Deu, professor emèrit de la UAB. A les 19:30 h al Museu d'Art.
- Activitat paral·lela a l'exposició *Made in Sabadell*: dimarts, 22 de novembre del 2011. *Sabadell.Ciutat fàbrica. Marca Sabadell*, visita guiada a càrrec de Conxa Bayó, enginyera tècnica / Les altres indústries a Sabadell, xerrada a càrrec de Jordi Calvet, historiador. A les 19:30 h al Museu d'Art.
- Activitat paral·lela de l'exposició *Orígens* de l'Obra Social La Caixa: diumenge, 11 de desembre i dijous 22. El poblament al territori de Sabadell. Al Museu d'Història.

Conferències

- Activitat paral·lela a l'exposició *Can Rull i Serra d'en Camaró. Creixement(s) a ponent*: 12 d'abril de 2011. Conferència tertúlia a la Biblioteca de Ponent. A càrrec de Marta López Viana. Moderador: Miquel Pau Franch March.

- Activitat paral·lela a l'exposició *Jordi Roca. Escarida nuesa*, L'art. Disciplina i simbologia a càrrec de Jordi Roca. 2 de juny de 2011. Al MAS.

- Activitat paral·lela a l'exposició *Mudar-se per al record. Les joies dels Museus: Coses modernes de fa 100 anys: fotografia i moda*, per Laura Casal-Vall i Núria F. Rius. 16 de juny de 2011, a 2/4 de 8 del vespre. Al Museu d'Història de Sabadell.

Activitat paral·lela a l'exposició *Made in Sabadell*:

- 8 de novembre de 2011. Visita guiada a l'àmbit Sabadell. Ciutat fàbrica. A càrrec de Montserrat Llonch. Conferència *Les estratègies comercials de la indústria sabadellenca*. A càrrec d'Esteve Deu.

- 22 de novembre de 2011. Visita guiada a l'àmbit Sabadell. Ciutat fàbrica. Marca Sabadell. A càrrec de Conxa Bayó. Conferència *Les altres indústries a Sabadell*. A càrrec de Jordi Calvet.

Activitats familiars i infantils

- Diumenge, 16 de gener de 2011. *Paraules amagades*. Activitat familiar . Al Museu d'Art de Sabadell.

- Activitat paral·lela a l'exposició *Construccions líriques. Man Ray – Leandre Cristòfol. L'objecte i l'esperit dadà*: Espai Família'RT. Durant tota l'exposició. Al Museu d'Art de Sabadell.

- Diumenge, 20 de febrer de 2011. *Retrats del museu*. Sessió de retrats amb càmera fosca i càmera lúcida. Museu d'Art de Sabadell.

- Diumenge, 20 de març de 2011. *La pedreta de color verd*. Activitat familiar. Museu d'Història de Sabadell.

- Diumenge, 3 d'abril de 2011. *Construccions líriques. Man Ray Leandre Cristòfol*. Visita familiar dinamitzada a l'exposició. Al Museu d'Art de Sabadell.

- Diumenge, 17 d'abril de 2011. *Can Rull i Serra d'en Camaró*. Itinerari urbà.

- Diumenge, 5 de juny de 2011. *Construccions líriques. Man Ray Leandre Cristòfol*. Visita familiar dinamitzada a l'exposició. Al Museu d'Art de Sabadell.

- Diumenge, 19 de juny de 2011. *L'Enigma del vapo*". Visita teatralitzada. Vapor Buxeda Vell.

- Diumenge, 3 de juliol de 2011. *Paraules amagades*. Activitat familiar. Al Museu d'Art de Sabadell.

- Diumenge, 17 de juliol de 2011. *"Coves de Sant Oleguer"*. Visita guiada.

- Diumenge, 2 d'octubre de 2011. *Sabadell en xarxa*. Activitat paral·lela a l'exposició *Made in Sabadell*. Taller infantil. Al Museu d'Història.
- Diumenge, 16 d'octubre de 2011. *La teva postal de Sabadell*. Activitat paral·lela a l'exposició *Made in Sabadell*. Taller infantil. Al Museu d'Història i al Museu d'Art.
- Diumenge, 30 d'octubre de 2011. *Webquest de Sabadell*. Activitat paral·lela a l'exposició *Made in Sabadell*. Taller familiar. Al Museu d'Art.
- Diumenge, 6 de novembre de 2011. *La Musa i el fil de la llana*. Activitat paral·lela a l'exposició *Made in Sabadell*. Taller infantil. Al Museu d'Història.
- Diumenge, 13 de novembre de 2011. "Sabadell a vista d'ocell. Trets físics que defineixen la ciutat". Activitat paral·lela a l'exposició "Made in Sabadell": Itinerari. A càrrec d'Assumpta Jané.
- Diumenge, 20 de novembre de 2011. *Geocatxing*. Activitat paral·lela a l'exposició *Made in Sabadell*. Activitat familiar. Al Museu d'Història.
- Diumenge, 27 de novembre de 2011. *La casa Duran*" Visita guiada.
- Diumenge, 4 de desembre de 2011. *Enigmes de Sabadell*. Activitat paral·lela a l'exposició *Made in Sabadell*. Activitat infantil. Al Museu d'Història i al Museu d'Art.
- Diumenge, 18 de desembre de 2011. *Sabadites*. Activitat paral·lela a l'exposició *Made in Sabadell*: Activitat familiar. Al Museu d'Art.

Itineraris

- Activitat paral·lela a l'exposició *Can Rull i Serra d'en Camaró*. *Creixement(s) a ponent: Itinerari pel barri, diumenge 17 d'abril, d'11 a 13 h*. Hi col·labora CASSA i Escola d'Adults de Can Rull.
- Activitat paral·lela a l'exposició *Can Rull i Serra d'en Camaró*. *Creixement(s) a ponent: Itinerari pel Parc de Catalunya i visita a l'Observatori de l'Agrupació Astronòmica de Sabadell, dissabte 14 de maig, de 17:30 a 19 h*. Hi col·labora Agrupació Astronòmica de Sabadell.
- Diumenge, 13 de novembre de 2011. *Sabadell a vista d'ocell. Trets físics que defineixen la ciutat*. Activitat paral·lela a l'exposició *Made in Sabadell*: Itinerari. A càrrec d'Assumpta Jané.

Esdeveniments ciutadans

▪ Sant Jordi

Els MMS van vendre els seus llibres a la parada de l'Ajuntament al Mercat Central muntada per l'ocasió.

▪ Descobreix Sabadell

Els dies 26 i 27 de març es celebraren les jornades Descobreix Sabadell, organitzades per l'Ajuntament de Sabadell. En horari de matí i tarda, els museus i diferents punts patrimonials obriren les portes a la ciutadania, i s'oferiren visites guiades.

▪ Aplec de la Salut

Es van organitzar les activitats següents:

- Diumenge 8 de maig, d'11 a 14. Visites guiades a l'exposició Jordi Roca. Escarida nuesa al Museu d'Art de Sabadell.

- Diumenge 8 i dilluns 9 de maig, d'11 a 14. Visites guiades a la Torre de l'Aigua.

- Diumenge 8 d'11 a 14 i de 18 a 20 i dilluns 9 de maig d'11 a 14 i de 17.30 a 19.30. Visites guiades a l'ermita de Sant Iscle i Santa Victòria.

▪ Festival d'estiu 30 nits. XII Mostra de curtmetratges, en el marc del Festival 30 nits

Dates: dimecres 6 i 20 de juliol del 2011

Horari d'exhibició: 2/4 d'11 de la nit

Lloc: Pati MAS (entrada pel carrer de les Comèdies, 2)

Comissariat: Elisabet Giravent

Col·laboració: Cines Imperial

Es van fer dues sessions, cada una d'elles amb una programació diferent. L'aforament es limita a 400 persones per sessió, l'entrada es gratuïta. L'assistència total de públic a les dues sessions ha estat de 299 persones.

La primera sessió, dia 6, estigué dedicada a les escoles de cinematografia de l'estat Espanyol i a les productores independents. La segona sessió, del dia 20, es dedicà, seguint la línia encetada l'any 2002, a les produccions d'un país convidat en aquest cas Finlàndia.

Aquesta edició també comptà amb la participació del públic que pogué votar el curt que més li havia agradat en cada una de les sessions. Aquest premi no està dotat de cap compensació, però es tramet una carta a les escoles guanyadores per fer-los saber el veredict dels espectadors i es fa una nota de

premsa a fi de fer-ho públic en els mitjans de comunicació locals. Pel que fa als curts espanyols el més votat va ser *La huida* de Víctor Carrey i del curts de Finlàndia es va premiar *Benigni, Pinja Partanem* de Jasmiini Ottelin, Elli Vuorinen

Les escoles convocades de l'estat espanyol van ser les següents:

ECAM-Madrid, ESCAC-Barcelona, CECC-Barcelona, MICRO OBERT-Barcelona, IDEP-Barcelona, OBSERVATORIO DE CINE Barcelona, AICB-Barcelona, SAROBE-Gipúzkoa, EGACI –Galicia, Escuela de Imagen i Sonido - Vigo(Pontevedra), Escuela de Cine de Ponferrada –Ponferrada, EAC-Madrid, EAV Escuela de Artes Visuales-Madrid, Séptima Ars-Madrid, Escuela de Cine i Video-Andoaín-Guipúzcoa, IMVAL-Bilbao, MFA-Palma de Mallorca (Mallorca), Zona 6 Media Digital – Balerars, EIMA- Madrid, ECA-Escuela de Aragon, Centro de Estudios Ciudad de la Luz –Alicante, EAP- Escuela de Animación Plastilina - Barcelona, 9zeros –Escuela de Tecnicas de Animacion de Catalunya - Barcelona, Tooon Factory,

L'escola convidada de Finlàndia van ser va ser l'Escola d'animació Turku Arts Academy, Finlàndia.

A l'annex de la memòria s'inclou el programa de la sessió dedicada a les escoles de l'estat espanyol i la dedicada a Finlàndia.

- Tallers per als casals d'estiu

Els Museus Municipals ofereixen totes les activitats del seu catàleg a les escoles, espais i altres col·lectius que organitzen casal per als nens i nenes de la ciutat.

- Festa Major

Durant el dies de Festa Major, que tingué lloc els dies 3, 4 i 5 de setembre, els MMS van organitzar visites a diferents edificis patrimonials, itineraris pel centre de la ciutat i pel rodal i activitats per als més petits.

Horari especial de Festa Major: al MAS i al MHS el 3, 4 i 5 de setembre de setembre, d'11 a 14 i de 17 a 21 h i al VBV el 3 de setembre, de 17 a 18 h., 4 de setembre, de 17 a 18 h. i 5 de setembre, de 17 a 21 h.

- *Visites guiades:*

Durant el dies de Festa Major els MMS van organitzar visites a diferents edificis patrimonials, itineraris pel centre de la ciutat i pel rodal i activitats per als més petits.

- Museu d'Història. Exposicions permanents i exposicions temporals: Made in Sabadell.

- Vapor Buxeda Vell: Del vapor a l'electricitat: 3, 4 i 5 de setembre. Visita lliure de 17 a 21 h.
- Museu d'Art de Sabadell . Exposicions permanents i exposicions temporals: Made in Sabadell.

- *Visites guiades a edificis patrimonials.*

- Espai Natura Caixa Sabadell - Museu d'Eines del Camp. Masia de Can Deu. 4 i 5 de setembre. Visita lliure de 10:30 a 14:30 i de 16 a 20 h. Visites guiades a les 12:30 i a les 18:30 h. Organitza: Unnim Obra Social.
- Edificis modernistes de Caixa Sabadell. 4 i 5 de setembre. Horari: d'11 a 14 i de 17 a 21. Visites guiades: a les 12 i a les 18 h. Unnim Obra Social.
- Edifici Sallarès Deu / CASSA/ Museu de l'aigua. 4 i 5 de setembre. Horari: d'11 a 14 h. Organitza: Companyia d'Aigües de Sabadell.
- Gremi de Fabricants. 3 i 4 de setembre. Horari: d'11 a 14 h. Organitza: Organitza: Gremi de Fabricants.

- *Itineraris*

- Els orígens de Sabadell. 3 de setembre, de 9 a 11 h.
- Les esglésies del rodal. 3 de setembre de 17 a 20 h.
- Cementiri de Sant Nicolau. 4 de setembre de 9.30 a 11.30 h.
- L'horta major. Una horta d'origen medieval. 5 de setembre, de 9 a 11 h.
- El Molí i el Pou de Glaç de Sant Oleguer. 5 de setembre, d'11 a 13 h.
- Sadell barri a barri. 5, de setembre de 17 a 20 h. Visita amb autobús.

▪ **Activitats infantils**

. Dissabte 3:

- d'11 a 14 i de 17 a 21 h. Espai *Embolica la troca* (a partir de 3 anys), al Museu d'Art de Sabadell, Dr. Puig, 16. Espai d'activitats dirigides de l'exposició Made in Sabadell.
- d'11 a 14 i de 17 a 21 h. Espai *Badabadoc* (a partir de 3 anys), al Museu d'Història de Sabadell, carrer Sant Antoni, 13. Espai d'activitats dirigides de l'exposició Made in Sabadell.
- d'11.30 a 13.30 h. *La Musa us espera!* (de 3 a 6 anys), al Museu d'Art de Sabadell, Dr. Puig, 16.
- d'11.30 a 13.30 h. *Sabadell en xarxa* (a partir de 7 anys), al Museu d'Història de Sabadell, carrer Sant Antoni, 13. Tallers Made in Sabadell, sessions cada 30 minuts.
- 12.00 *L'enigma del vapor* (a partir de 8 anys). Vapor Buxeda Vell, c. Cervantes 68. A càrrec de La companyia Al Galliner.
- de 12 a 14 h. *Fem safareig!* (a partir de 10 anys). A càrrec del Grup d'Animació del Ciervo. Safareigs de la Font Nova, c. de la Font Nova, cantonada amb el c. de les Paus.
- de 17 a 19 h. *La Musa us espera!* (de 3 a 6 anys), al Museu d'Història de Sabadell, carrer Sant Antoni, 13. Assistents: inclosos en el còmput general museu.

- De 18 a 20 h. *La teva postal de Sabadell* (a partir de 3 anys), al Museu d'Art de Sabadell, Dr. Puig, 16.

. Diumenge 4:

- d'11 a 14 i de 17 a 21 h. Espai *Embolica la troca* (a partir de 3 anys), al Museu d'Art de Sabadell, Dr. Puig, 16. Espai d'activitats dirigides de l'exposició *Made in Sabadell*.
- d'11 a 14 i de 17 a 21 h. Espai *Badabadoc* (a partir de 3 anys), al Museu d'Història de Sabadell, carrer Sant Antoni, 13. Espai d'activitats dirigides de l'exposició *Made in Sabadell*.
- d'11.30 a 13.30 h. *Sabadell, marca registrada* (a partir de 3 anys), al Museu d'Art de Sabadell, Dr. Puig, 16. Tallers *Made in Sabadell*.
- d'11.30 a 13.30 h. *La Musa us espera!* (de 3 a 6 anys), al Museu d'Història de Sabadell, carrer Sant Antoni, 13.
- 12.00 *L'enigma del vapor* (a partir de 8 anys). Vapor Buxeda Vell, c. Cervantes 68. A càrrec de La companyia Al Galliner. Places limitades.
- de 17 a 19 h. *La Musa us espera!* (de 3 a 6 anys), al Museu d'Art de Sabadell, Dr. Puig, 16.
- de 18 a 20 h. *Tants caps, tants barrets* (a partir de 3 anys), al Museu d'Història de Sabadell, carrer Sant Antoni, 13.

. Dilluns 5:

- d'11 a 14 i de 17 a 21 h. Espai *Embolica la troca* (a partir de 3 anys), al Museu d'Art de Sabadell, Dr. Puig, 16. Espai d'activitats dirigides de l'exposició *Made in Sabadell*.
- d'11 a 14 i de 17 a 21 h. Espai *Badabadoc* (a partir de 3 anys), al Museu d'Història de Sabadell, carrer Sant Antoni, 13. Espai d'activitats dirigides de l'exposició *Made in Sabadell*.
- d'11.30 a 13.30 h. *La Musa us espera!* (de 3 a 6 anys), al Museu d'Art de Sabadell, Dr. Puig, 16.
- d'11.30 a 13.30 h. *El rodal de Sabadell* (a partir de 3 anys), al Museu d'Història de Sabadell, carrer Sant Antoni, 13. Tallers *Made in Sabadell*, sessions cada 30 minuts.
- 12.00 *L'enigma del vapor* (a partir de 8 anys). Vapor Buxeda Vell, c. Cervantes 68. A càrrec de La companyia Al Galliner. Places limitades.
- 18.00 h. *Viatgem per la història de Sabadell* (a partir de 7 anys), al Museu d'Història de Sabadell, carrer Sant Antoni, 13.
- De 18 a 20 h. *Webquest de Sabadell* (a partir de 7 anys). al Museu d'Art de Sabadell, Dr. Puig, 16.
- *Visites a d'altres espais d'interès patrimonial*
  - o Espai Natura Caixa Sabadell - Museu d'Eines del Camp. Masia de Can Deu. 4 i 5 de setembre. Visita lliure de 10:30 a 14:30 i de 16 a 20 h. Visites guiades a les 12:30 i a les 18:30 h. Organitza: Unnim Obra Social.

- Edificis modernistes de Caixa Sabadell. 4 i 5 de setembre. Horari: d'11 a 14 i de 17 a 21. Visites guiades: a les 12 i a les 18 h. Unnim Obra Social.
- Edifici Sallarès Deu / CASSA/ Museu de l'aigua. 4 i 5 de setembre. Horari: d'11 a 14 h. Organitza: Companyia d'Aigües de Sabadell.
- Gremi de Fabricants. 3 i 4 de setembre. Horari: d'11 a 14 h. Organitza: Organitza: Gremi de Fabricants

- Art a l'abast. XI Fira d'art i disseny, en el marc de la Festa Major

Dates: 3 i 4 de setembre Festa Major de Sabadell
 Horari d'obertura al públic: 11 a 14 i de 18 a 20 h.
 Lloc: Plaça de l'Imperial
 Organitza: Museu d'Art de Sabadell

La Fira d'Art i Disseny *Art a l'Abast* té un doble objectiu:

- Facilitar l'accés del gran públic al món de l'art, presentant propostes artístiques fora dels seus àmbits propis, com poden ser les galeries d'art i els museus, i comercialitzant-les a un preu econòmic, fàcilment a l'abast de tota aquella persona interessada.

- Oferir als artistes que visquin a la ciutat i a la comarca un espai on, d'una manera lliure i directa, poden donar a conèixer i comercialitzar les seves propostes artístiques.

La participació queda oberta a tota persona interessada, que visqui a Sabadell o a la comarca, i que ofereixi propostes artístiques sense cap límit de tema, tècnica ni corrent estètica; així queden inclosos: la pintura, el dibuix, l'escultura, la fotografia, els objectes de disseny, entre d'altres. Queden excloses totes aquelles entitats o col·lectius que d'una manera habitual comercialitzen en l'art.

Els treballs es venen a un preu màxim de 40 Euros. Els beneficis de les vendes son íntegrament per a l'artista. Cada persona és responsable del trasllat, la venda i l'atenció al públic els dies de la Fira. Els MMS s'encarreguen de la coordinació i de la difusió.

Hi hagueren finalment 23 participants.

- Aplec de Sant Nicolau

Dilluns, 6 de desembre. *L'ermita de Sant Nicolau*. Visita guiada

- Festes de Nadal

Durant les vacances escolars de Nadal es van oferir diferents propostes per visitar els Museus Municipals, a través d'un seguit de tallers i jocs lligats a

l'exposició *Made in Sabadell* i també a l'exposició *Orígens* de l'Obra Social La Caixa.

Els tallers s'adreçaven a grups amb nens i nenes d'entre 4 i 12 anys. Les places per a cada sessió s'atorgaven per ordre d'arribada i eren limitades. No hi havia inscripció.

Les activitats programades van ser:

. Dimarts /27:

La ceràmica al Neolític. Després de l'observació de la ceràmica prehistòrica de la sala del museu es realitza un atuell ceràmic amb la tècnica emprada a la prehistòria i es decora utilitzant els mateixos estris que en la prehistòria. . De 12:30 a 13 h i de 17:30 a 19h al Museu d'Història.

Webquest de Sabadell. Activitat basada en la dinàmica del joc de rol, on els participants, segons el perfil que escullin, hauran de resoldre uns exercicis o altres. De 11:30 a 13h al Museu d'Art.

Vesteix-te de Sabadell. L'activitat consisteix en decorar dibuixos en format DIN A-3 que representen edificis i llocs emblemàtics de la ciutat per després confeccionar-se un vestit. De 17:30 a 19h al Museu d'Història.

. Dimecres /28:

Sabadell en xarxa. Activitat que es desenvolupa com un joc de pistes, es fa en equips i s'han d'anar superant proves que tenen per objectiu fixar-se en els aspecte més destacats de l'àmbit. D'11:30 a 13h al Museu d'Història.

Enigmes de Sabadell. Es tracta d'escollir entre els diferents exercicis que es proposen (buscar diferències, sopa de lletres, paraules amagades, dibuix repetit, seguir camins, relacionar...) els més adequats a l'edat i al gust de cadascú. Un cop resolt els enigmes es poden colorejar i finalment fer-ne un àlbum. De 17:30 a 19h al Museu d'Art.

. Dijous /29:

Geocatxing. Activitat que segueix la dinàmica del geocatxing on line, de recrea de catxés amagats eb diferents indrets de la mateixa exposició i també de la ciutat, però utilitzant el suport paper. D'11:30 a 13h al Museu d'Art.

La Musa i el fil de la llana. Activitat en format de conte i joc, que explica el procés del teixit de llana a partir de la jaqueta màgica de la Musa i es juga amb els colors i les prendes. De 17:30 a 19h al Museu d'Història.

. Divendres /30:

Escolta el rodal. L'activitat gira entorn el tema del rodal i fa incidència sobretot en al fauna que hi podem trobar. Es treballen els sons que sentim

al rodal i es fa un treball manual amb materials naturals. D'11:30 a 13h al Museu d'Història.

El Cisquet. Activitat en format de conte i joc, que explica les peripècies d'en Cisquet, un nen que treballa en una fàbrica, per tenir una camisa nova. Es juga a disfressar-se de treballadors tèxtils del segle XIX. De 17:30 a 19h al Museu d'Art.

. Dimarts /3

Sabadites

Conjunt d'activitats entorn el vocabulari i les dites tèxtils. D'11:30 a 13h al Museu d'Art.

Enigmes de Sabadell. Es tracta d'escollir entre els diferents exercicis que es proposen (buscar diferències, sopa de lletres, paraules amagades, dibuix repetit, seguir camins, relacionar...) els més adequats a l'edat i al gust de cadascú. Un cop resolta els enigmes es poden colorejar i finalment fer-ne un àlbum. De 17:30 a 19h al Museu d'Història.

. Dimecres /4:

Joc de paraules. Conjunt d'activitats entorn el vocabulari i les dites pròpies de Sabadell. D'11:30 a 13h al Museu d'Història.

La Musa i el fil de la llana. Activitat en format conte i joc, que explica el procés del teixit de llana a partir de la jaqueta màgica de la Musa i es juga amb els colors i les prendes. De 17:30 a 19h al Museu d'Art.

. Dijous /5:

Sabadell vist pels seus artistes. Activitat d'observació d'algunes obres de la col·lecció permanent de paisatges de Sabadell i de l'exposició Made in Sabadell. Després es realitza una manualitat que consisteix en fer un personal paisatge de la ciutat. D'11:30 a 13h al Museu d'Art.

- Esdeveniments nacionals

Dia internacional dels museus

Amb motiu del Dia Internacional dels Museus, que és el 18 de maig, els museus de Catalunya participen en una activitat comuna: Descobreix una joia del museu, que compta amb el suport de l'Institut de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona, el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i la Xarxa de municipis de la Diputació de Barcelona.

- De col·laboració

Es programaren o s'acolliren activitats diverses amb d'altres entitats, entre les que destaquem:

Amics de l'Art Romànic de Sabadell

Continuant amb l'habitual programa de conferències que cada any organitzen els Amics de l'Art Romànic de Sabadell, durant el 2011 s'han celebrat 6 conferències. Han estat les següents:

26 de gener. Vídeos de les visites fetes al. A càrrec de Lluís Fernández.

16 de febrer. *El naixement de la nació catalana*. A càrrec de Joan Codina.

2 de març. *Empúries avui*. A càrrec de Jordi Merino.

19 de maig. *Sant Pau de Riusec i els templers*. A càrrec de Jordi Roig.

5 d'octubre. *La comtessa de Barcelona, Ermessenda de Carcassona*. A càrrec d'Antoni Pladevall i Font.

16 de novembre. *Pel romànic de la comarca del Bages: Mura, Talamanca i Santa Maria de Matadars*. A càrrec de Francesc Villegas i Martínez.

Amics de Medievàlia de Sabadell

Han demanat la sala d'actes per realitzar la presentació de Medievàlia 2011, el 5 de maig.

Grup de Diàleg Interreligiós

Ha demanat la sala d'actes i el pati del Museu d'Història el 19 de novembre, per realitzar l'activitat Jornada de silenci.

Consorti per a la Normalització Lingüística

Ha demanat la sala d'actes del Museu d'Història el 23 de novembre, per realitzar per realitzar l'acte de presentació de l'edició del *Voluntariat per la llengua*.

X Cicle de concerts de música de cambra al museu

15 de febrer de 2011. *Concert de Cambra i grup de guitarres*

1 de març de 2011. *Concert de Cambra i cantants*.

29 de març de 2011. *Concert de Cambra i grup d'acordions*.

12 d'abril de 2011. *Concert de Cambra i grup de flàutes de bec*.

31 de maig de 2011. Concert de final de curs. Concert de Cambra i

2.2.5 Publicacions

Les noves publicacions editades i/o distribuïdes durant l'any 2011 des dels MMS han estat les següents:

- *Museu. Visions en progrés*. Catàleg (en procés d'edició).
- *Escarida nuesa. Jordi Roca / Ars Sabadell*. Textos de Josep Gamell, Maria Palau, Jordi Roca i Vicenç Villatoro
- *Construccions líriques. Man Ray – Leandre Cristòfol*. L'objecte i l'esperit dadà. Editat pel Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya. Catàleg
- *Mostrari*, núm. 1. Revista.
- Reedició de l'opuscle *L'arsenal i polvorí de l'aeroport de Sabadell*, de la col·lecció d'opuscles de patrimoni del Museu d'Història de Sabadell. Els Museus Municipals de Sabadell han portat a terme una segona edició, revisada, ampliada i corregida, d'aquest opuscle que en la seva primera edició portava per títol *El refugi antiaeri i polvorí de l'aeroport de Sabadell*. En un primer moment, aquest element del patrimoni de la Guerra Civil havia estat identificat, erròniament, com a refugi antiaeri, i passat un temps de la primera edició diferents recerques han permès d'ampliar-ne el seu coneixement i aprofundir en altres aspectes inèdits del seu context històric. Editat en col·laboració amb AENA i el Memorial Democràtic (Generalitat de Catalunya) , en el marc de les Jornades Europees del Patrimoni a Catalunya, 23-25 de setembre del 2011 i en el context d'obertura del nou Punt d'Informació de la Xarxa d'Espais de Memòria de Catalunya al Museu d'Història de Sabadell. L'autor de l'opuscle és Genís Ribé i Monge, tècnic del MHS, i en aquesta reedició han estat determinants les aportacions dels investigadors locals Pere Mañé i Pere Ribalta i dels especialistes en història de l'aviació militar durant la Guerra Civil espanyola David Íñiguez i David Gesalí. Se n'ha fet un tiratge de 4.500 exemplars, i d'aquests un nombre de 500 exemplars han estat lliurats a la direcció de l'Aeroport de Saabdell (AENA) per a que en facin la distribució oportuna entre els seus usuaris i col·laboradors.
- Tríptic informatiu *Guerra Civil i Franquisme a Sabadell*, dels dos espais de memòria que s'han recuperat, senyalitzat i museïtzat a la ciutat de Sabadell: l'arsenal i polvorí de l'aeroport de Sabadell i les Coves de Sant Oleguer. Editat en col·laboració amb el Memorial Democràtic (Generalitat de Catalunya) , en el marc de les Jornades Europees del Patrimoni a Catalunya, 23-25 de setembre del 2011 i en el context d'obertura del nou Punt d'Informació de la Xarxa d'Espais de Memòria de Catalunya al Museu d'Història de Sabadell.

- Activitats per a grups 2011- 2012

Recull de totes les activitats que els museus ofereixen per a ser realitzades en grup, ja sigui escolar, familiar o procedent de qualsevol altre col·lectiu.

Els continguts estan ordenats amb l'índex següent:

1. Presentació
2. Els museus recomanen, on es destaquen les activitats més noves o importants del curs.
3. Notícies, que descriuen en petits *flaixos* fets ocorreguts als museus i que poden ser d'interès.
4. Catàleg d'activitats, classificades en els següents apartats:
  - Pels més menuts, activitats adreçades a infants de 2 a 5 anys
  - Què són els museus municipals de Sabadell?, les que tenen com objectiu explicar els museus i el seu funcionament.
  - Les col·leccions , les relacionades amb els continguts de les sales dels museus
  - Els museus al territori, agrupa les activitats que es desenvolupen pels carrers de la ciutat i per diferents indrets del rodal.
  - Històries de Sabadell, són les activitats que de forma més informal s'endinsen en algun aspecte de la història de la ciutat.
  - Exposicions temporals, les que s'ofereixen cada any.
5. Quadre resum, que recull el títol, el nivell al que s'adreça, la durada i el preu de cada activitat
6. Mapes, per localitzar els museus i els edificis patrimonials que es visiten.

Pel que fa a les publicacions en curs d'edició:

- Quadern de patrimoni núm. 11, La Casa Duran del Pedregar. S'ha maquetat per a la impressió.
- Quadern de patrimoni núm. 12, *De la Electricidad SA a l'ABB. Història d'un complex industrial*. S'ha redactat el capítol introductori d'aquest quadern, sobre la història empresarial, a càrrec de Joan Codina (enginyer i extreballador de l'ABB), Joan Comasòlivas (AHS) i Genís Ribé (MHS). També s'han revisat els continguts principals del quadern, elaborats pels historiadors de l'art Txema Romero i Gemma Ramos, i s'ha compilat i preparat tota la documentació gràfica i documental per traspassar-la a maquetació. El disseny i maquetació s'ha encarregat a Jordi Vinyets (Dilema).
- *Made in Sabadell. Catàleg (en procés d'edició)*.

2.2.6 Programa pedagògic

Un dels principals objectius dels MMS es facilitar l'apropament dels nostres fons i activitats a tot tipus de públic, i això passa bàsicament per una adequada didàctica del patrimoni i per una correcta comunicació de les diverses activitats que es porten a terme, a fi de difondre'l entre tots els ciutadans i ciutadanes. La voluntat de fer arribar l'art i la història a tots els públics ha d'impregnar tot tipus d'activitats i s'ha de fer present des de l'inici, des de la recerca i des de la mateixa programació.

Els fons dels museus, les exposicions permanents i temporals i la pròpia ciutat són una font immensa de recursos per fer arribar l'art i la història a tots els públics i específicament als que s'estan formant, el públic escolar.

Des de fa temps, els MMS ofereixen una programació pedagògica permanent per a diferents tipologies de grups. En els darrers anys s'ha fet un esforç considerable per augmentar el nombre de propostes, que abastessin les diferents matèries i adequant-les als diferents segments educatius, des dels més petits fins al públic adolescent, juvenil i adult i també al familiar.

Al llarg de la memòria s'han detallat les propostes i activitats oferides al llarg de l'any, amb motiu de les exposicions permanents i temporals, activitats de cap de setmana, festes locals i nacionals, entre d'altres.

Actuacions

Destaquem les actuacions següents:

Anàlisi i valoració de l'actual programa pedagògic

La unificació dels diferents programes de treball dels museus en un de sol brindava una molt bona oportunitat per a l'anàlisi i la reflexió entorn les activitats didàctiques existents.

La llarga trajectòria d'oferta didàctica que els museus han viscut, ha generat una gran quantitat d'activitats que ara calia avaluar tant des dels continguts com des de la forma amb la idea d'aprofitar tot aquest potencial en el marc d'una renovada organització, més d'acord amb els museus existents i amb la societat en general. Per la qual cosa s'encarregà a una empresa externa, amb experiència i reconeguda en el sector, Artimetria, la realització d'aquestes tasques, amb els objectius generals de:

- Unificar els serveis didàctics dels dos museus pel que fa al discurs general, continguts, tipologia i qualitat de les accions proposades.
- Identificar els punts febles respecte a la relació amb els públics actuals i incentivar al públic no usuari.
- Optimitzar recursos: n'hi ha més dels que s'utilitzen.
- Millorar la relació amb els usuaris a través de la millora de l'oferta.

El document final es va presentar el mes de maig. El document s'entén com una bona eina per elaborar el pla de treball a curt, mig i llarg termini del Servei educatiu dels Museus Municipals de Sabadell.

El document final recull els resultats d'aquest estudi així com unes recomanacions de línies de treball i d'accions que es poden resumir a partir dels títols següents:

- Organització conceptual de l'oferta.
- Coneixement del mercat, identificació del públic objectiu.
- Estructuració del portafoli d'activitats.
- Comunicació.
- Equip.

Setmana blanca. Tallers per a famílies

Per primera vegada, els MMS van oferir tallers per a famílies durant la setmana blanca del curs escolar, entre el dilluns 7 al divendres 11 de març. S'adaptaren tallers i activitats existents sobre les exposicions permanents dels museus, per a grups familiars amb infants de 3 a 12 anys.

Es portaren a terme dues versions simultànies de cada taller, segons edat, entre 3 i 6 anys i entre 7 i 12 anys, en sessions de matí, de 10h a 11'30h de 12 a 1'30h. alternant MAS i MHS.

El preu per taller va ser de 4 € per nen i 1€ per adult.
La participació va ser de: 36 adults i 50 infants.

Les activitats van ser les següents:

- Dilluns/7:

MHS. *La Musa i els romans. Un mosaic romà*

MAS. *Sóc retratista*

- Dimarts/8:

MHS. *El treball d'argila en la prehistòria: atuells ceràmics*

MAS. *Paraules amagades*

- Dimecres/9:

- MHS. *Una recepta prehistòrica: un àpat artesà i natural*

- MAS. *Els nostres paisatges*

- Dijous/10:

- MHS. *Els colors de la natura*

- MAS. *Mira qui et mira*

- Divendres/11:

- MHS. *Alerta arriba Rocaguinarda!.Una aventura de bandolers*

- MAS. *Els Turull reben visites*

Auditoria dels serveis educatius

Els Museus Municipals van encarregar a l'empresa Artimetria una auditoria dels servei educatiu, que va ser lliurada el mes de maig del 2011.

Davant de la unificació de les didàctiques dels dos museus, els objectius de l'encarrec eren posar ordre i veure quin eren els passos a donar per millorar el servei. En concret es volia:

- Identificar els punts febles respecte a la relació amb els públics actuals i incentivar al públic no usuari.
- Optimitzar els recursos disponibles.
- Creixer en qualitat.
- Millorar la comunicació entre el museu i els usuaris.

L'oferta d'activitats permanent per a grups/ CURS 2011-2012

Ja siguin procedents de centres educatius o d'altres entitats o col·lectius, s'ha presentat organitzada sota aquests epígrafs:

- *Què són els museus municipals de Sabadell?*
Es proposen visites per conèixer els museus com institucions ciutadanes: quan es va inaugurar cada museu, amb quin objectiu, perquè estan en edificis històrics, quines són els seves funcions...
- *Pels més menuts*
Aquest apartat recull i descriu les activitats adreçades als infants a partir dels 2 anys i fins els 5 anys, quan acaba el període d'educació infantil.
- *Les col·leccions dels Museus*
Els continguts dels museus, les seves exposicions permanents, expliquen i il·lustren la història de Sabadell que moltes vegades és la història de Catalunya.
- *Els museus al territori*
Proposa visites a diferents espais patrimonials de la ciutat, ja sigui a edifici històrics ja a partir de recorreguts per diferents carrers de la ciutat i camins del rodal.
- *Històries de Sabadell*
Es tracta d'activitats de format divers que de vegades tenen un component més lúdic que acadèmic, sempre amb l'objectiu de conèixer diferents facetes de la història de Sabadell.

- *Les exposicions temporals*
Recull les activitats que es fan entorn les exposicions del museu
- *Altres activitats*
Sota aquest epígraf es troben les visites a edificis, les sales del museu o itineraris realitzats en anglès i les xerrades de formació professional.

El catàleg detallat de les activitats el trobareu a l'annex corresponent de la memòria.

- *Novetats curs 2011-2012*

Per al curs 2011- 2012 els Museus Municipals han treballat temes relacionats amb la indústria tèxtil, la memòria històrica i els retrats de la col·lecció del Museu d'Art i han elaborat activitats relacionades amb aquests temes.

Pel que fa al tema de la història de la indústria tèxtil, s'ha posat a disposició de les escoles bressol i els cicles d'educació infantil l'activitat dissenyada durant el curs 2011 - 2012.

Activitat Cric-crec, el teler

Es el producte del projecte elaborat pels Museus Municipals de Sabadell, el CEIF Vapor Buxeda Nou i la Regidoria d'Educació, durant el curs 2009- 2010.

Objectiu

L'objectiu de l'activitat "Cric-crec el teler" és donar a conèixer als infants d'entre 2 i 3 anys l'activitat tèxtil, basada en el treball de la llana, que va caracteritzar Sabadell durant més de 150 anys.

Contingut

- Activitat inicial:

Es treballa el conte "El Cisquet de Sabadell". Aquesta activitat inclou també interacció com ara disfressar-se de treballadors tèxtils (amb mocadors pel cap, gorres, espartenyas de set betes, davantals...) per tal que els nens/es s'identifiquin amb els personatges del conte - un home, una dona, una nena i un nen- i es comencin a endinsar dins el món dels vapors tèxtils.

- Observació i familiarització amb l'espai d'un vapor tèxtil.

1.- Observació directa d'algun espai que sigui o hagi estat un vapor. Els sostres són molt alts, amb encavallades de fusta, les finestres també són molt grans, la xemeneia exterior...

L'exercici pràctic és un trencaclosques que consisteix en compondre una encavallada.

2.- Visita a diferents xemeneies properes al centre educatiu. Es proposa la visita a la xemeneia del Vapor Buxeda Vell que es pot veure per dins.

La pràctica de l'activitat consistirà en fer un mural amb totes les fotografies que puguem aconseguir de xemeneies de la ciutat des de diferents perspectives. Es demana la col·laboració de les famílies.

- Matèria

Manipular llana no massa neta. Notar el seu tacte, l'olor, el color.

Rentar la llana a les piques que hi ha a les aules de l'escola i deixar-la eixugar.

Tenyir llana, amb colorants alimentaris.

Filar llana. A partir de les metxes, obtenir un "fil" de llana que serà gruixut. Amb la col·laboració de les mestres.

Jugar amb cons de fil de diferents colors, materials (cartró o plàstic), que tinguin restes de fil o que estiguin buits.

- Maquinària:

1. Sortida a veure telers si és possible o bé sentir el soroll que fan (a partir d'un document sonor).
2. Els nens i les nenes teixiran amb el fil que anteriorment han filat en un teler vertical. Aquest "telers" són uns marcs de fusta on ja s'han posat els fils de l'ordit, ells passaran la trama.

Obtenció de la peça de roba. Resultat final de tot el procés.

Posar a l'abast dels infants peces de roba (en principi de llana i una mica gruixudes), per poder-les veure, tocar, mirar a contrallum l'entramat del teixit. Jugar amb aquestes robes, embolicar-nos-hi, amagar-nos a sota...

Del riu a les coves. Les riuades del 1962

Aquest itinerari es va elaborar arrel de les Jornades de Patrimoni.

Objectiu

Saber que és un riu mediterrani i donar a conèixer el que van significar les riuades del 1962 en el terme de Sabadell.

Desenvolupament

L'itinerari transcorre pel riu Ripoll, veien com es comporten els rius mediterranis, que són les avingudes i com es va modelant el paisatge del riu. Es veuen els indrets on les riuades van causar més destrosses, fruit en bona part de les males condicions de vida de la postguerra. S'explica també que es fa actualment per protegir-nos de les avingudes. L'itinerari s'acompanya amb la visió de fotografies dels indrets més afectats per les riuades.

Viure en una cova al segle XX. Les coves de Sant Oleguer (visites guiades)

Dins els programa de recuperació dels Espais de Memòria Històrica de Sabadell, s'ha portat a terme la recerca necessària per a omplir de contingut aquesta visita guiada.

Objectiu

L'objectiu de la visita és donar a conèixer les circumstàncies en què es van construir les coves i les condicions de vida dels seus habitants, en el context de la postguerra.

Desenvolupament

La visita té lloc en les mateixes coves, situades a l'avinguda Pablo Iglesias (davant el Pou de Glaç de Sant Oleguer), que estan "musealitzades" amb plafons amb texts i fotografies. En primer lloc es situa als visitants en el context de postguerra general a tot el país i en el cas particular de Sabadell, amb la gran activitat tèxtil necessitada de mà d'obra.

Es fa notar que les de Sant Oleguer només són algunes de les moltes que es van construir als marges del riu Ripoll.

A partir d'aquí, es parla de les característiques tipològiques de les diferents coves i de les condicions de vida dels seus visitants.

Es fa un apunt especial al què van significar les riuades del 1962 per a les persones que vivien en les coves, les que vivien en les barraques prop del riu i també per a les instal·lacions fabrils que hi havia i on treballaven la majoria dels habitants de les coves.

2.2.7 La comunicació

Durant el 2011 s'ha continuat treballant per millorar la comunicació de les exposicions i activitats programades pels MMS, a través de diverses accions

- Pàgina WEB dels MMS.

S'ha encarregat l'elaboració d'una pàgina web específica dels MMS, que formarà part de la pàgina web general de l'Ajuntament.

- S'han continuat el elaborant els materials de difusió, ens referim a la postal i fulls de sala de les exposicions temporals.

Destaquem el punt de llibre, com a nou format de material de difusió, per cadascuna de les exposicions produïdes pels museus municipals, que amb la col·laboració de les biblioteques municipals es distribueix en la secció de préstecs de llibres.

- S'ha continuat l'edició de la revista *d'Activitats per a grups 2011-2012*, d'acord amb el calendari escolar.

- S'han intensificat les relacions amb els mitjans de difusió existents, premsa, ràdio i televisió.

- S'han elaborat de dossiers de premsa.

- S'han mantinguts els *mailings* generals i específics, així com les agendes diverses.

- S'han continuat amb els intercanvis de publicacions.

2.2.8 Col·laboracions amb altres departaments i entitats

S'han continuat les col·laboracions habituals i continuades amb d'altres departaments de l'Ajuntament de Sabadell així com amb entitats locals o nacionals per al desenvolupament de diferents accions.

Amb d'altres departaments de l'Ajuntament de Sabadell

- **Amb la Regidoria de Cultura.**

Escultures a la via pública

Com és habitual, s'ha seguit col·laborant en la programació i coordinació de diverses tasques del programa d'escultures vinculat a la Regidoria de Cultura de l'Ajuntament de Sabadell, com és l'estudi tècnic i l'elaboració d'informes de conservació, restauració i ubicació.

Pati del Museu d'Art. Regidoria de Cultura

Durant l'any el pati del MAS ha estat utilitzat per portar-hi a terme diverses programacions de la Regidoria de Cultura, com el Festival 30 Nits i la Festa Major.

Premis cultura

El MAS ha participat a la taula d'arts visuals del jurat per atorgar els Premis cultura.

▪ **Amb la Regidoria d'Educació. Participació en el Programa Ciutat i Escola**

Des dels Museus Municipals de Sabadell s'ha continuat participant amb el programa *Ciutat i Escola* del Departament d'Educació, amb l'assistència a reunions del Consell d'Entitats, del qual som membres de la Junta, així com en la inclusió de les activitats per escolars que fa el museu en la seva revista i en la pagina web. Tanmateix s'ha col·laborat en el càlcul i en la tramesa de les dades del públic escolar, per nivells educatius, que ha participat a cada una de les activitats dels Museus Municipals de Sabadell.

La presentació del programa *Ciutat i Escola* pel curs 2011-2012 es va portar a terme el dia 8 de setembre al Museu del Gas.

▪ **Amb l'Oficina de Patrimoni de l'Ajuntament de Sabadell**

Pla director de les actuacions al jaciment arqueològic de Sant Pau de Riu-sec

Aquest Pla va ser aprovat en sessió del Ple municipal amb data del 4 de gener de 2011. En l'equip de coordinació per a la redacció del pla hi ha participat un tècnic dels MMS (Genís Ribé).

Comissió de Coordinació de les actuacions al jaciment de Sant Pau de Riu-sec

Aquesta comissió està formada per Isabel Rodà de Llanza (ICAC), Ester Rodrigo i Requena (UAB – ICAC), Josep Guitart i Duran (UAB), Joaquim Pera i Isern (UAB) Manel Somoza Barreiro (Àrea d'Urbanisme i Espai Públic - Ajuntament de Sabadell), Engràcia Torrella Suñer (Museu d'Història de Sabadell), Angelina Català (Oficina de Patrimoni-Ajuntament de Sabadell), i Vanesa Piriz Ferreira (Oficina de Patrimoni-Ajuntament de Sabadell).

S'han fet dues reunions d'aquesta comissió, en les quals hi ha assistit el tècnic del Museu d'Història de Sabadell Genís Ribé: 20 de maig de 2011 (es tracta el tema del projecte d'excavació arqueològica per al mes de juny) i 19 d'octubre de 2011 (s'exposen els resultats de la

intervenció arqueològica de l'estiu i s'exposen els objectius arqueològics per al bienni 2012-2013).

- **Amb la Regidoria de Sostenibilitat i Gestió d'Ecosistemes**

El Museu d'Història de Sabadell ha assessorat a aquest departament en relació a dos projectes de senyalització d'elements patrimonials que es conserven en el rodal de Sabadell:

En primer lloc sobre la confirmació d'una informació històrica sobre les restes d'un mur que es localitzen als terrenys del Parc Agrari de Can Gambús, així com també si disposàvem de més dades al respecte, Les restes d'aquest mur es troben enmig d'un camp, a la vora del camí de Can Gambús que parteix de la Serra de Pedralba, just en el punt en què aquest comença a baixar i travessa els torrents de la Mina i de Vallcorba del Sot, per enfilarse tot seguit cap a les terres de la masia de Can Gambús, ara en plena fase d'urbanització. Aquestes restes s'emporten en un pla de suau pendent, damunt del marge dret de l'encaixat torrent de la Mina.

En aquest cas, es va fer la recerca pertinent i es va determinar que vista la documentació històrica i cartogràfica disponible, analitzades a nivell formal les característiques constructives del mur i analitzades les informacions bibliogràfiques disponibles, no es podia afirmar que aquestes restes hagin format part de l'antic mas de Vallcorba del Sot (documentat d'ençà els segles XVI-XVII). De la mateixa manera, no es podia refutar la hipòtesi que ho puguin ser, atès que en cap moment s'ha realitzat cap intervenció arqueològica en aquest punt que podria ajudar a rebatre i/o confirmar aquesta hipòtesi plantejada per alguns autors i investigadors locals. Amb la intervenció arqueològica es podria arribar a datar cronològicament aquest mur, sempre que hi haguessin indicis conservats que ho permetessin.

En segon lloc l'assessorament sobre les restes de dos forns d'obra rurals que es localitzen al torrent del Sot del Balasc, en terrenys de les finques de Can Moragues i Can Vilar, amb motiu d'una proposta de senyalització que es vol portar a terme en aquests dos elements patrimonials. Ambdues construccions estan incloses al PEPPS com a béns emergents, amb el número D11, des de l'any 2008. Les restes d'aquests dos forns es troben a banda i banda del torrent del sot del Balasc, enmig del bosc, a tocar del camí que voreja per la banda est el camp de vol de la finca de Can Moragues, en un punt en què aquest es bifurca (camí de Can Vilar-Togores).

Un cop feta la recerca pertinent, a nivell preliminar no es va localitzar cap referència documental escrita d'aquests dos forns. Aquest tipus de vestigis preindustrial acostumen a deixar poc rastre documental, és un fet habitual.

La seva tipologia constructiva permet plantejar la hipòtesi que es tracti d'uns forns d'època contemporània (segles XIX-XX).

El seu funcionament s'ha de relacionar amb l'entorn rural i preindustrial, amb l'explotació dels recursos naturals del bosc i del substrat geològic (argiles) d'aquest sector, amb la proximitat de camins, i amb la finalitat de fabricar material de construcció (maons, teules, etc.) per a les masies properes de can Moragues i can Vilar.

Aquestes construccions es troben en un estat de conservació regular, i caldria efectuar accions de consolidació estructural per a garantir-ne la seva recuperació òptima en termes patrimonials. Igualment, en termes de recerca arqueològica i històrica, caldria portar a terme un estudi de la documentació històrica més aprofundit i, sobretot, una intervenció arqueològica integral que permetés recuperar elements ara no visibles d'aquestes estructures (les graelles i la cambra de combustió, bàsicament) i permetés, també, precisar la seva datació cronològica.

El MHS va fer una proposta concreta de continguts per al text de la senyalització.

- **Amb la Regidoria de Serveis Socials**

El Museu d'Història de Sabadell ha assessorat al Programa de Dinamització de la població gran, Pla de Barris de Sabadell sud, amb l'aportació de documentació diversa de l'exposició del cicle de barris Sabadell sud, que va ser produïda l'any 2007 (novembre de 2011).

- **Participació a la Taula de patrimoni de la regidoria d'Urbanisme de l'Ajuntament de Sabadell**

Els Museus Municipals participen a la taula de patrimoni de la regidoria d'Urbanisme de l'Ajuntament de Sabadell.

- **Entitats locals i nacionals**

  - Museu del Gas**

El tècnic del Museu d'Història de Sabadell Genís Ribé ha assessorat a la coordinació del Museu del Gas (Maria Marín) en relació als continguts que han de tenir uns plafons didàctics amb informació sobre el paisatge urbà de la ciutat que s'han d'instal·lar a la terrassa del nou museu (elements patrimonials, orografia, xemeneies industrials...). Novembre de 2011.

- **Comissió pel Centenari del naixement del paleontòleg local Miquel Crusafont.**

L'any 2009 es creà, a iniciativa del Museu de l'Institut Català de Paleontologia un comitè organitzador per a la coordinació de l'Any Crusafont, una iniciativa que engloba múltiples activitats enfocades a recuperar i difondre la seva figura i els seus treballs, per l'any 2010 i 2011.

El comitè organitzador estava format per: la família Crusafont, la Regidoria de Cultura de l'Ajuntament de Sabadell, l'Institut Català de Paleontologia (ICP), la Societat Catalana d'Història de la Ciència i la Tècnica, el Servei d'Arxius de Ciència (CEHIC), la Universitat Autònoma de Barcelona, la Universitat de Barcelona, la Diputació de Barcelona, el Centre de Recursos Pedagògics, la Fundació Bosch i Cardellach, la Unió Excursionista de Sabadell, una comissió ciutadana, l'Arxiu i els Museus Municipals de Sabadell.

▪ **Concurs de dibuix CASSA**

El MAS col·laborà, com és habitual, en els premis de dibuix de CASSA, en els quals participà Engràcia Torrella com a membre del jurat, el dia 13 de gener.

▪ **Concurs de pintura ràpida. Agrupacions Professionals Narcís Giralt/ Aplec de la Salut**

El MAS col·laborà, com és habitual, amb les Agrupacions Professionals Narcís Giralt en el concurs de pintura ràpida, durant l'Aplec de la Salut de Sabadell, el dia 8 de maig, i en el qual participà Engràcia Torrella, com a membre del jurat.

▪ **Exposició Orígens. Cinc fites en l'evolució humana. Obra Social de la Fundació la Caixa**

La presentació de l'exposició a la nostra ciutat ens oferia la magnífica oportunitat de fer un llarg viatge per 15 milions d'anys d'història al territori de Sabadell, juntament amb les col·leccions que el Museu d'Història i el Museu de l'Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont conserven.

Les tres institucions han col·laborat treballant una proposta de visites guiades, xerrades i taller per a infants que, durant el mes de desembre i gener, ens van permetre aprofundir en el coneixement de l'evolució i fins l'arribada de l'home i de la cultura al Vallès.

Sota el títol *Saps per què alguns primats poden caminar drets?* el Museu de l'Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont inicià aquest viatge fa uns 15.000 milions d'anys, proposant visites guiades i xerrades per conèixer quines característiques anatòmiques trobem en alguns primats actuals i fòssils que ens ajuden a entendre l'aparició del bipedisme i ens presenten en Pau i en Jordi.

L'exposició *Orígens* de la Fundació la Caixa viatjà entre els 5 milions i els 9.000 anys explicant-nos: *Com ha estat l'evolució humana: des de quan fabriquem eines?, on hem trobat els primers vestigis de producció del foc?, quins són els primers enterraments?, per què pintàvem a les coves com Altamira?*, entre molts d'altres aspectes.

Finalment, vam acabar el viatge entre els 7.000 i els 3.500 anys al Museu d'Història de Sabadell amb propostes de visites guiades i d'un taller per a infants en el marc dels Tallers de Nadal als museus, on podem saber *Com es vivia al Vallès durant el Neolític*; vam conèixer que fa significar la revolució neolítica al Vallès, la pràctica de l'agricultura, la domesticació d'alguns animals, la tècnica de la ceràmica, els rituals funeraris i els contactes comercials amb d'altres comunitats.

S'edità un full volant conjunt amb el detall de les activitats que es podia trobar a les seus dels dos museus i a la carpa de l'exposició *Orígens*.

- **Xarxa de Museus Locals. Diputació de Barcelona.**

Els Museus Municipals de Sabadell participen a la Xarxa de Museus Locals de la Diputació de Barcelona, creada per afavorir el treball en comú i la difusió dels museus que la conformen, des de tots els àmbits, ja sigui conservació, documentació i restauració dels fons, exposicions itinerants, publicitat, activitats pedagògiques, etc.

- **ODA. Oficina de Difusió Artística. Diputació de Barcelona.**

El Museu d'Art de Sabadell participa activament a l'ODA, Oficina de Difusió Artística de la Diputació de Barcelona, creada per afavorir el treball en comú i la difusió en l'àmbit de la creació artística contemporània.

- **Comissió d'arts visuals. Subdirecció General de Difusió Artística. Direcció General de Cooperació Cultural. Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya**

El MAS forma part de la comissió d'arts visuals, encarregada d'elaborar propostes de noves exposicions itinerants per al 2010-2011, entre d'altres temes d'interès i de debat per al plenari de programadors d'arts visuals, que es reuneix al llarg de l'any.

La comissió està formada, a més, per Jordi Abelló de Tarragona, Jesús Navarro de Lleida, Gisel Noé de Mataró, Ció Pallarès d'El Vendrell, Carme Sais de Girona, Pepa Ventura de Mollet del Vallès i Leonardo Escoda de Tortosa.

- **Institut Municipal del Paisatge urbà de Barcelona. Ruta europea del Modernisme**

El Museu d'Art de Sabadell continua adherit a la Ruta Europea del Modernisme promoguda per l'Institut Municipal de Paisatge Urbà i la Qualitat de Vida de Barcelona. L'objectiu de la Ruta Europea del Modernisme és promocionar els valors culturals i artístics del

modernisme a Europa i arreu del món i revaloritzar aquest element cultural comú que caracteritza el canvi de segle del XIX al XX.

2.2.9 Dades d'assistència

MAS

2011	INDIVIDUAL	GRUP		TOTAL
	Visitants	Núm.	Visitants	
gener	395	23	579	974
febrer	340	50	1213	1553
març	347	32	723	1070
abril	160	19	444	604
maig	206	42	916	1122
juny	177	7	189	366
juliol	3410	4	72	3482
agost	326	0	0	326
setembre	4797	2	52	4849
octubre	201	10	235	436
novembre	206	27	639	845
desembre	222	7	148	370
TOTAL	10787	223	5210	15997

MHS

2011	INDIVIDUAL	GRUP		TOTAL
	Visitants	Núm.	Visitants	
gener	454	24	561	1015
febrer	506	44	1084	1590
març	2092	57	1508	3600
abril	600	75	1896	2496
maig	2197	74	1666	3863
juny	302	59	1493	1795
juliol	380	17	315	695
agost	229	1	15	244
setembre	6931	0	0	6931
octubre	658	24	500	1158
novembre	560	52	971	1531
desembre	526	20	440	966
TOTAL	15435	447	10449	25884

CAPÍTOL V. ANNEXOS

NOTÍCIES DE PREMSA DE L'ARXIU HISTÒRIC

4 de febrer. "El Museu d'Art rep un excepcional Estruch donat per Josep Sanmiquel", [referència AHS]. *Diari de Sabadell*, p. 9.

2 de març. "L'Arxiu rep en cessió el primer fons documental d'un gestor immobiliari". *Diari de Sabadell*, p. 8.

5 de març. "Cipo lliura el seu llibre a l'Arxiu Històric de Sabadell". *Diari de Sabadell*, p. 25.

1 de juny. "Serrano torna a Sabadell el record del progressista Salas Anton", [referència AHS]. *Diari de Sabadell*, p. 8.

2 de juny. "Museus Municipals de Sabadell rep les obres de Joan i Màrius Vilatobà", [referència AHS]. *Diari de Sabadell*, p. 6.

18 de juny. "La memoria de la iglesia base: el Arxiu Històric recibe el fondo documental de Mn. Joan Busquets Prat". *Diari de Sabadell*, p. 12.

29 de juny. "Sant Fèlix tal com hauria pogut ser", [referència AHS]. *Diari de Sabadell*, p. 32.

26 de juliol. "L'Arxiu Històric de Sabadell acull arxivers saharauis". *Vilaweb*. <http://www.vilaweb.cat> [consulta 10 de febrer de 2012].

27 de juliol. "Suport als arxivers del Sàhara". *El Punt*, p. 3.

28 de juliol. "L'arxiu nacional saharauí pren per model l'Arxiu Històric de Sabadell". *Diari de Sabadell*, p. 5.

21 de setembre. Joan Comasòlivas i Font, "Reflexions a entrada de fosc". *Diari de Sabadell*, p. 11.

7 d'octubre. "La Societat Espanyola de Paleontologia culmina l'Any Crusafont a Sabadell", [referència AHS]. *Diari de Sabadell*, p. 2.

21 de l'octubre. Joan Comasòlivas i Font, "La maleta refugiada de Capa". *Diari de Sabadell*, p. 11.

25 de novembre. "La modernitat arquitectònica de Santiago Casulleras entra a l'Arxiu". *Diari de Sabadell*, p. 6.

30 de novembre. “La històrica central elèctrica a gas del 1899 resorgeix en ple segle XXI”, [referència AHS]. *Diari de Sabadell*, p. 5.

6 de desembre. “En el corazón de la ‘vella’ Creu alta”, [referència AHS]. *Diari de Sabadell*, p. 32.

RELACIO D'ENTITATS I PERSONES QUE HAN CEDIT DOCUMENTACIÓ A L'AHS

Acadèmia Catòlica de Sabadell
Acadèmia de Belles Arts Sabadell
Aero Club Barcelona-Sabadell
Agrupació Astronòmica Sabadell
Agrupació de Veïns de Ca n'Oriac
Agrupación Andaluza S. Sebastián Ballesteros
Ajuntament de Barcelona
Albalate i García, Joan
Amics de l'Art Romànic de Sabadell
Amics de Sant Cristòfol
ANABAD
Arbós Parera, Miquel
Archivo Municipal de Erreterria
Arxiu d'Història de Castellar
Arxiu Fotogràfic de Barcelona
Arxiu Històric Comarcal Terrassa
Arxiu Històric de Girona
Arxiu Municipal de Barberà
Arxiu Municipal de Castellar
Arxivers Sense Fronteres
Associació Antics Militars República
Associació d'Arxivers de Catalunya
Associació de Bipolars i Depressius del Vallès
Associació Vallès Amics de la Neurologia
Badia i Birbas, Teresa
Biblioteca Vapor Badia
Busquets i Cendra, Josep
Callarisa Reverter, Bautista
Cambra Oficial de Comerç i Indústria de Sabadell
Càmera Club Sabadell
Canadell i Leonart, Joan
Candidatura d'Unitat Popular
Canyameres Ramoneda, Esteve
Capellas Cabanes, Carles
Carné i Grané, Isidre
Caudevilla Pastor, Jesús
CEIP Joanot Alisanda
Centre Cívic Can Balsach
Centre de Normalització Lingüística
Centre d'Estudis Molletans
CIPO Societat Cooperativa Catalana SCCL
Clerch Regull, Magdalena
Club d'Avis de la Plaça del Vallès
Club Falcons Sabadell
Col.legi de Notaris de Catalunya
Colomina i Picó, Josep
Comunitat Salesiana
Confraria del Sant Crist
Conselh Generau d'Aran. Institut d'Estudis Aranesi
Construccions Redós, SA
Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana
Arxiu Històric Comarcal Terres Ebre
Deu i Baigual, Esteve

El Correo del Bibliófilo
El Corte Inglés
El Punt
Entesa per Sabadell
Escrivà i Moscardó, Cristina
Església Evangèlica Baptista del Redemptor
Espuny i Tomàs, M. Jesús
Estrada Rius, Albert
Fernández Álvarez, Ana
Figueres i Artigues, Josep M. Universitat Autònoma de Barcelona
Foraster Cladellas, Manuel
Fuentes i Majà, Pilar
Fundació Noguera
Fundació Palau. Centre d'Art
Fundació Privada dels Centres d'Estudis de Parla Catalana
Fundació Rafael Campalans
García i Auñón, Amèlia
García i Frey, Aurora
García-Planas i Marcet, Plàcid
Garriga Gusi, Josep O.
Garriga Miralles, Antoni
Generalitat de Catalunya. Departament de relacions Institucionals i Participació
Generalitat de Catalunya. Departament de Treball. Dir. Gral. Igualtat Oportunitats en el Treball
Generalitat de Catalunya. Subdirecció General d'Arxius
Germà i Rovira, Maria Amparo
Gusi Ribas, Josep Maria
Hernández Martínez, Andrés
ICA, International Council on Archives
Iniciativa per Catalunya
Institució Bíblica Evangèlica Catalunya
Institut d'Estadística de Catalunya
Institut Ramon Muntaner
Izard Gavarró, Mireia
Joventut Atlètica de Sabadell
Kolektivo Esperantista Komunista
Kultura Asocio Esperantista
La Llar del Llibre
Lladó Fuster, Magda
Llibre Viu
Lliga dels Drets dels Pobles
Lliga Protectora d'Animals de Sabadell
Luque Fernández, Rafael
Magem Niubó, Joan
Martín Berbois, Josep Ll.
Matas de la Rica, Agustina
Mercadé Vergés, Jaume
Molineró Ruiz, Josefina
Montoya San José, Efrén
Movifot
Mutual de Conductors. Delegació de Sabadell
O.A.R. Gràcia. Club d'Handbol
Olivé Muntada, Josep
Onetti Vera, Antonio
Pac i Vivas, Manuel
Palazón i Figueras, Vicenç
Pardo Navarro, Isabel
Parera i Domènech, Montserrat
Parrini Rosas, Paloma
Parròquia de Sant Feliu. Confraria de la Preciosíssima Sang

Parròquia de Sant Jordi
Patronat Municipal Cultura Matadepera
Pont Nesta, Xavier
Pou Giménez, Sol
Pradell i Escobar, Josep
Promoció Econòmica de Sabadell, S.L.
Pujolar i Porquet, Lluís
Punt del Voluntariat
Ramon Clusella, Antoni
Renom i Llonch, Montserrat
Renom i Llonch, Esteve
Renom Pulit, Mercè
Ribas i Piera, Manuel
Rocabert, Òscar
Rof i Costals, Ricard
Rogés Llibres
Rosselló Muñoz, Joan
Rubió Soler, Sergi
Ruiz Díaz, Teresa
Salomó Fisa, Xavier
Salvador Padrosa, Montserrat
Saura Conesa, Simón
SEDECU
Serra i Llorens, M.Teresa i M.Lluïsa
Serracant i Soley, M. Àngels
Síndic Municipal de Greuges de Sabadell
Societat Catalana de Genealogia, Heràldica, Sigil·lografia
Societat Coral Estrella Daurada
Soler i Marcet, Rafael
Sorolla i Artola, Antoni
Subirana Reboloso, Lluís
Tarruell i Plans, Joan
Tarruell Plans, Lluís
Teatre del Sol
Tello Sarret, M. Carme
Tèrmens i Ribas, Antoni
Traç d'Art
Unió Excursionista de Sabadell
Unnim
Valdivieso Álvarez, José Luis
Vidal i Palet, Pere
Vila-Puig Codina, Santiago
Vilatobà i Taulé, Isabel
Vives Chillida, Julio

Mostra de curtmetratges. Programació

PRIMERA SESSIÓ. ESCOLES DE L'ESTAT ESPANYOL I PRODUCTORES INDEPENDENTS. Dimecres 6 de juliol, Durada: 78 min.

La cuerda, Pablo Sola

Ficció, 35mm, color, 11'

Guió: Miguel Córdoba

Fotografia: Roberto San Eugenio

Repartiment: Oskar Aragonés, Kira.

Sinopsi: La humanitat fa fàstig. Javier viu amb el seu gos Kojak i no necessita absolutament ningú més per viure, ni tan sols... un moment, què és això que surt del vàter?...

Escándalo Films -ESCAC, 2010

Humo, Rouzbeh Solhjou

Animació, 5'40

Realització: Rouzbeh Solhjou

Sinopsi: Humo és una metàfora gràfica que va més enllà de les nefastes conseqüències del tabaquisme. Aborda l'impacte ecològic produït per la contaminació que genera el nostre estil de vida.

ESDIP- Escuela superior de dibujo profesional, 2011

Ejercicio, Raúl Pérez

Ficció, 35mm, color, 8'

Guió i direcció: Raúl Pérez

Fotografia: Víctor Casasola

Repartiment: Ramon Carcelles, Libertad Ribera, Marc Mayolas

Sinopsi: Converteix els dies en coses petites amb les quals hi puguis jugar amb les mans. Pots convertir-los, per exemple, en caniques grogues, verdes, vermelles i blaves.

Bande à Part, 2010

Fase terminal, Marta Génova

Ficció, 35mm, color, 13'

Guió: Matías Candeira

Direcció: Marta Génova

Fotografia: Adrián Hernández

Repartiment: Marcial Álvarez, Óscar Ortuño, Mikel Tello

Sinopsi: Després de la fallida de la tercera vacuna, les esperances de la població han disminuït dràsticament.

ECAM, 2011

Ritmo, Marcos Andavert

Animació, 2'20"

Realització: Marcos Andavert

Sinopsi: Un concepte emocional que cada persona sent de manera diferent però

que a tothom ens transmet d'una manera natural una reacció, un tipus d'energia, un impuls.

ESDIP- Escuela superior de dibujo profesional, 2009

Atención al cliente,

Animació, 7'

Realització: Marcos Valín, David Alonso

Sinopsi: Any 20XX. Aliena a un món canviant i deshumanitzat, una àvia humil s'embolicarà en una creuada en contra del sistema per tal d'aconseguir menjar pel seu fidel i esquàlid gos.

ECAM, 2007

Vinzenzo, Alessandro Falco

Ficció, color, 17'50

Guió i direcció: Alessandro Falco

Fotografia: Miguelangel Llera

Repartiment: Vincenzo Castaldo, Gianni Naddeo, Teresa Peluso

Sinopsi: Vincenzo, en la seva recerca d'una senzilla normalitat, la confon amb un desig intens de llibertat.

CECC, 2008

Scopaesthesia, Sara López

Ficció, HDV, color, 3'30

Guió i direcció: Sara López

Repartiment: Khaoula Bouchkhi, Christian Rodrigo

Sinopsi: Un noi i una noia coincideixen en diversos llocs al llarg del dia. Tots dos noten la mirada de l'altre però no arriben a creuar-se fins al capvespre. I la història torna a començar.

EICB, 2009

La huída, Víctor Carrey

Ficció, 35mm, color, 10'30

Guió i direcció: Victor Carrey

Fotografia: Bet Rourich

Repartiment: Joaquín Díaz, Miquel Bonet

Sinopsi: Un xiclet. Una corretja de gos. Una taca a la paret amb la forma d'Austràlia. Un semàfor tort... Cada un d'aquests elements per separat té la seva pròpia història, tot i que tots junts poden generar una nova trama.

Escándalo Films -ESCAC, 2010

SEGONA SESSIÓ. ESCOLA D'ANIMACIÓ TURKU ARTS ACADEMY, FINLÀNDIA.

Dimecres 20 de juliol, durada: 65 min.

The year I Cut My Hair (Sinä vuonna leikkasin hiukseni), 2008

Animació, 5'16

Ami Lindholm

Sinopsi: A group of people at the crossroad of their lives. Each one bears a burden and at times, everything seems impossible. However, the rules can be bent and one can head towards happiness, together or alone.

The Idol (Idoli), 2008

Animació, 4'08

Sanna Vilmusenaho

Sinopsi: The idol conquers the hearts of people with her lovely hair. In the meantime problems grow bigger.

Benigni, 2009

Animació, 7 ' 49

Pinja Partanen, Jasmiini Ottelin, Elli Vuorinen

Sinopsi: A lonesom xylophone player finds a viciously growing tumor under his arm. In his attempts to get rid of the tumor he discovers that it has some unconventional qualities.

Kino Attraction (Kino Attraktio), 2010

Animació, 3'39

Pauli Laasonen

Sinopsi: An animated prank, at the expense of cinema and modernism.

Good For Nothing King (Paska kuningas), 2009

Animació, 7'35

Jenni Rahkonen, Heta Bilaletdin

Sinopsi: A tale of a detested ruler

The journey (Taival), 2010

Animació, 5'16

Janne Kukkonen

Sinopsi: Young girl travels through a large forest with her priceless treasure.

Housebreaker (Murto), 2008

Animació, 5'38

Heta Jokinen, Pauli Laasonen, Sanni Lahtinen, Kaisa Lenkkeri

Sinopsi: A burglar confines himself to a hideaway with a treasure and a pet bird who longs to break free.

Lohtu, 2009

Animació: 3'16

Pinja Partanen

Sinopsi: Un viudo inconsolable troba un bonic aneguet que podria fer-li companyia.

The Trap (Katiska), 2008

Animació: 4'33

Joni Männistö, JP Saari, Janne Kukkonen, Mikko Korhonen

Sinopsi: Si vols tenir un peix a la peixera i vius en una cabana al mig de la neu, qualsevol esquer és vàlid.

Miatsuu, 2009

Animació, 5'

Kaisa Lenkkeri

Sinopsi: Sometimes one has to be rough to overcome the running nose.

Who Dares (Kuka kehtaa), 2010

Animació, 3'53

Sanni Lahtinen

Sinopsi: People of the city gather to honour their leader, but a shameless whistle disturbs the worshipping.

Tongueling (Kielitiettyni), 2010

Animació, 4'15

Elli Vuorinen

Sinopsi: Wooden knocks are echoing in a frozen landscape when a lonesome man is searching for a tongueling of his own.

The swing (Kiikku), 2011

Animació, 0'10

djunta la revista ACTIVITATS PER A GRUPS. [